

**Situația privind modul de implementare a recomandărilor emise de Comitetul Național pentru Supravegherea Macroprudențială
în anul 2022
și a recomandărilor emise în perioada anterioară, care nu au fost finalizate sau care au un termen permanent pentru implementare**

Recomandarea CNSM	Destinatarul	Modul de implementare a recomandării*
<i>Recomandarea CNSM nr. 2/14.06.2017 referitoare la țările terțe semnificative pentru sectorul bancar românesc în ceea ce privește recunoașterea și stabilirea ratelor amortizoarelor anticiclice de capital (termen permanent)</i>	BNR	Recomandarea a fost implementată prin efectuarea unor evaluări periodice de către BNR, supuse analizei și deciziei Consiliului general al CNSM, în urma cărora au fost emise : (i) <i>Decizia CNSM nr. D/8/2018 referitoare la identificarea țărilor terțe semnificative pentru sectorul bancar românesc în ceea ce privește recunoașterea și stabilirea ratelor amortizoarelor anticiclice de capital</i> ; (ii) <i>Decizia CNSM nr. D/2/2019 referitoare la identificarea țărilor terțe semnificative pentru sectorul bancar românesc în ceea ce privește recunoașterea și stabilirea ratelor amortizoarelor anticiclice de capital</i> ; (iii) <i>Decizia CNSM nr. D/3/2020 referitoare la identificarea țărilor terțe semnificative pentru sectorul bancar românesc în ceea ce privește recunoașterea și stabilirea ratelor amortizoarelor anticiclice de capital</i> ; (iv) <i>Decizia CNSM nr. D/5/2021 referitoare la identificarea țărilor terțe semnificative pentru sectorul bancar românesc în ceea ce privește recunoașterea și stabilirea ratelor amortizoarelor anticiclice de capital</i> ; (v) <i>Decizia CNSM nr. D/5/2022 referitoare la identificarea țărilor terțe semnificative pentru sectorul bancar românesc în ceea ce privește recunoașterea și stabilirea ratelor amortizoarelor anticiclice de capital</i> . Prin deciziile menționate s-a stabilit că, aferent anilor 2018, 2019, 2020, 2021 și 2022, nu au fost identificate țări terțe semnificative pentru sectorul bancar românesc în ceea ce privește recunoașterea și stabilirea ratelor amortizoarelor anticiclice de capital.
<i>Recomandarea CNSM nr. 3/14.06.2017 privind îmbunătățirea informațiilor statistice necesare analizelor privind piața imobiliară</i>	BNR, ASF	BNR și ASF au implementat recomandarea CNSM prin elaborarea și derularea unui chestionar privind piețele imobiliare și comerciale din România, care a fost transmis către: (1) instituțiile de credit din România care dețin un rol important pentru sectorul imobiliar, (2) companii nefinanciare care participă în mod direct sau indirect la activitatea pieței imobiliare din România (77 de companii) , (3) societățile de asigurare, fondurile de pensii și de investiții. Rezultatele chestionarului au fost publicate în Raportul asupra stabilității financiare, edițiile I și II din anul 2018 (publicate pe website-ul BNR http://www.bnr.ro/Publicatii-periodice-204.aspx). Având în vedere dificultățile întâmpinate de statele membre în colectarea informațiilor, în special a celor aferente pieței imobiliare comerciale, Comitetul European pentru Risc Sistemic a emis <i>Recomandarea din 21 martie 2019 de modificare a Recomandării CERS/2016/14 privind acoperirea unor lacune la nivelul datelor privind bunurile imobile (CERS/2019/3)</i>, care stabilește noi termene limită pentru raportările către CERS privind disponibilitatea indicatorilor. Conform evaluării preliminare a CERS aferentă raportului interimar transmis la 31 decembrie 2019, România a fost evaluată ca fiind conformă în totalitate. În ședința CNSM din 18 decembrie 2020 a fost aprobată <i>Nota CNSM nr.38/2020 privind raportarea către CERS asupra disponibilității informațiilor cu privire la creditele imobiliare rezidențiale</i>, prin care Consiliul general al CNSM a fost informat că Banca Națională a României va transmite către CERS, până la data de 31 decembrie 2020, formularul de raportare cu privire la disponibilitatea indicatorilor prevăzuți în sub-recomandările A și B, conform

		cerințelor Recomandării CERS/2016/14 (implementată la nivel național prin <i>Recomandarea CNSM nr.3/14.06.2017 privind îmbunătățirea informațiilor statistice necesare analizelor privind piața imobiliară</i>), completată și modificată de Recomandarea CERS/2019/3. Formularul de raportare (<i>Template for the follow-up of Recommendation ESRB 2016_14 for deadline 31.12.2020</i>) a fost transmis la CERS la data de 24 decembrie 2020. În ședința CNSM din data de 15 decembrie 2021, organizată în procedură scrisă, a fost analizată <i>Nota CNSM nr.41/2021 privind raportarea către CERS asupra disponibilității informațiilor cu privire la piața imobiliară comercială</i>, care a avut în vedere prevederile Recomandării CERS/2016/14 privind acoperirea unor lacune la nivelul datelor privind bunurile imobile, cu modificările și completările aduse prin <i>Recomandarea CERS de modificare a recomandării CERS/2016/14 privind acoperirea unor lacune la nivelul datelor privind bunurile imobile</i> (CERS/2019/3). În Nota menționată se arată că România a îndeplinit prevederile Recomandării CERS cu privire la piața imobiliară rezidențială (sub-recomandările A și B), iar BNR a transmis raportul interimar privind modul de implementare a Recomandării până la 21 decembrie 2019 și raportul final privind sub-recomandările A și B până la 31 decembrie 2020, conform termenelor stabilite. În baza acestor rapoarte, CERS a evaluat România ca fiind conformă în totalitate. Pentru îndeplinirea prevederilor Recomandării privind creditarea imobiliară, BNR a extins lista indicatorilor raportați prin intermediul Centralei Riscului de Credit (CRC) cu cei recomandați de CERS. Pentru îndeplinirea prevederilor sub-recomandărilor C și D (al căror termen de raportare este 31 decembrie 2021), cu excepția celor privind piața fizică (sub-recomandarea C punctul 1 literele a-e și sub-recomandarea D punctul 2 litera a - al căror termen poate fi prelungit până la 31 decembrie 2025) BNR a transmis formularul de raportare către CERS, conform cerințelor Recomandării CERS/2016/14 (implementată la nivel național prin <i>Recomandarea CNSM nr. 3/14.06.2017 privind îmbunătățirea informațiilor statistice necesare analizelor privind piața imobiliară</i>), completată și modificată de Recomandarea CERS/2019/3. Conform raportului privind implementarea Recomandării CERS/2019/3, CERS a evaluat România ca fiind conformă în totalitate. În ceea ce privește sub-recomandările C și D, acestea au fost evaluate astfel: - Recomandarea C – conformă în totalitate; - Recomandarea D – conformă în mare măsură, dat fiind faptul că majoritatea indicatorilor recomandați sunt deja disponibili și că se preconizează că indicatorii fizici vor fi disponibili până la 31 decembrie 2025.
<i>Recomandarea CNSM nr. 10/18.12.2017 privind impactul planurilor de finanțare ale instituțiilor de credit asupra fluxului de credite către economia reală (termen permanent)</i>	BNR	Recomandarea a fost implementată prin analizele realizate în anul 2018 (pe baza raportărilor având ca dată de referință 31 decembrie 2017), în anul 2019 (pe baza raportărilor având ca dată de referință 31 decembrie 2018), în anul 2020 (pe baza raportărilor având ca dată de referință 31.12.2019), în anul 2021 (pe baza raportărilor având ca dată de referință 31 decembrie 2020) și în anul 2022 (pe baza raportărilor având ca dată de referință 31 decembrie 2021) cu privire la impactul planurilor de finanțare ale instituțiilor de credit asupra fluxului de credite către economia reală, inclusiv din perspectiva politicii macroprudențiale, care au fost prezentate în ședințele Consiliului general al CNSM. Analizele au relevat evoluția prognozată a creditului acordat sectorului real (atât pe componenta companiilor nefinanciare, cât și pe aceea a gospodăriilor populației) și a gradului de intermediere financiară, gradul total de îndatorare raportat la PIB, dinamica profilului de finanțare și de lichiditate al instituțiilor de credit, impactul planurilor de finanțare asupra indicatorilor de solvabilitate și profitabilitate.

<i>Recomandarea CNSM nr. R/4/2018 privind implementarea instrumentelor macroprudențiale pentru îndeplinirea obiectivelor intermediare cuprinse în Cadrul de ansamblu privind strategia politicii macroprudențiale a Comitetului Național pentru Supravegherea Macroprudențială</i> (termen permanent)	BNR, ASF	BNR realizează analize periodice privind riscurile și vulnerabilitățile identificate la nivelul sistemului financiar și al economiei reale, precum și oportunitatea implementării/ recalibrării/ dezactivării instrumentelor macroprudențiale, care sunt prezentate Consiliului general al CNSM, pentru analiză și decizie. Până în prezent, BNR a implementat următoarele instrumente macroprudențiale: amortizorul de conservare a capitalului; amortizorul anticiclic de capital (CCyB); amortizorul pentru alte instituții de importanță sistemică (amortizorul O-SII); amortizorul de risc sistemic (SyRB); cerințe privind raportul împrumuturi/garanții (LTV); cerințe privind raportul serviciul datoriei/venituri (DSTI) ASF realizează analize periodice privind riscurile și vulnerabilitățile identificate la nivelul celor 3 piețe financiare nebankare supravegheate, precum și oportunitatea implementării instrumentelor macroprudențiale existente. Până în prezent, au fost implementate următoarele măsuri macroprudențiale: (i) la nivelul societăților de servicii de investiții financiare (SSIF): amortizorul de conservare a capitalului (implementat în 4 rate anuale egale de 0,625% din valoarea totală a expunerilor ponderate la risc, în perioada 1 ianuarie 2016 – 1 ianuarie 2019); (ii) în cazul societăților de asigurare: indicele de lichiditate al societăților de asigurare; planul de redresare; Fondul de Garantare al Asiguraților; (iii) în cazul pieței pensiilor private: restricții privind expunerile semnificative; (iv) în cazul administratorilor fondurilor de pensii private: limitarea expunerii față de un emitent la 5% din activul net; expunerea față de un grup de emitenți și persoanele afiliate acestora nu poate depăși 10% din activele fondului de pensii private; (v) pentru toate entitățile supravegheate ASF aplică cerințe privind siguranța sistemelor IT.
<i>Recomandarea CNSM nr. R/4/2020 privind modul de implementare a Recomandării CERS/2020/8 referitoare la monitorizarea implicațiilor asupra stabilității financiare ale măsurilor privind moratoriile pentru credite, schemele publice de garantare a creditelor și alte măsuri de natură fiscală luate pentru a proteja economia reală de efectele pandemiei COVID-19</i>	BNR, ASF, Guvern	Recomandarea a fost implementată de către destinatari. În ceea ce privește partea A a Recomandării CNSM R/4/2020, Banca Națională a României a avut un rol proactiv în evaluarea impactului moratorului de creditare asupra stabilității financiare, concentrându-se pe sectorul bancar și pe cel al IFN-urilor (prin elaborarea unor analize de testare la stres a solvabilității și lichidității, monitorizarea indicatorilor prudențiali relevanți și a fluxului de credite noi). Alături de moratoriul public (introdus prin OUG 37/2020), au fost propuse și alte inițiative legislative cu scopul de a proteja debitorii și de a amâna plățile, BNR realizând analizele de impact aferente. Totodată, BNR a introdus o raportare specială, cu frecvență săptămânală, prin care băncile să transmită informații privind numărul și volumul de cereri acceptate pentru amânare la plată, fiind de asemenea adăugate cereri suplimentare de informații în raportările lunare la Centrala Riscului de Credit (CRC) ale băncilor și IFN-urilor cu scopul de a le monitoriza portofoliile de credit și schimbările intervenite în nivelul indicatorilor de risc. O altă sursă importantă de date o reprezintă noile raportări bancare specifice măsurilor fiscale, înființate ca urmare a recomandărilor ABE. În plus, BNR derulează analize periodice asupra situației companiilor non-financiare, pe baza datelor financiare semi-anuale, precum și asupra sectorului populației, monitorizând totodată și evoluțiile din piața muncii și piața imobiliară. Autoritatea de Supraveghere Financiară a adoptat o serie de măsuri microprudențiale ca răspuns la pandemia COVID-19, care nu sunt de natură fiscală și nu fac obiectul Recomandării CNSM R/4/2020. Aceste măsuri se referă, în principal, la: prorogarea unor termene pentru raportare pentru piața de asigurări; recomandări privind transparența emitenților; utilizarea mijloacelor de comunicare electronică; reducerea cu 25% a tuturor taxelor percepute de către ASF pe perioada stării de urgență; introducerea posibilității activării unor instrumente excepționale pentru participanții

		în industria fondurilor de investiții; emiterea unor alerte privind riscul cibernetic; derogarea temporară de la plafonul maxim de investiții în titluri de stat pentru fondurile de pensii private. Din perspectiva ariei de responsabilitate a Guvernului/MF, în vederea combaterii efectelor economice negative generate de pandemia COVID19, au fost aprobate o serie de programe guvernamentale de sprijin pentru susținerea activității IMM-urilor și a întreprinderilor mici cu capitalizare de piață medie, prin intermediul garanțiilor de stat. De asemenea, prin OUG nr.99/2022 a fost aprobată schema de ajutor de stat IMM INVEST PLUS și a componentelor acesteia - IMM INVEST ROMÂNIA, AGRO IMM INVEST, IMM PROD, GARANT CONSTRUCT, INNOVATION și RURAL INVEST, prin care s-a instituit un mecanism de acordare de ajutor de stat sub forma garanțiilor și creditelor cu dobândă finanțată de la bugetul de stat care vor permite accesul la lichiditate a companiilor afectate direct sau indirect de efectele invaziei Rusiei împotriva Ucrainei, inclusiv cele generate de sancțiunile impuse Rusiei de către Uniunea Europeană și partenerii săi internaționali. Principalele măsuri adoptate se referă la: Moratoriu suspendare rate Ca urmare a prelungirii efectelor negative generate de pandemia COVID-19, Guvernul României a aprobat <i>Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 227/30 decembrie 2020 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 37/2020 privind acordarea unor facilități pentru creditele acordate de instituții de credit și instituții financiare nebancare anumitor categorii de debitori</i>, prin care au fost extinse măsurile prin care debitorii pot solicita suspendarea plății ratelor, în următoarele condiții: - Debitorii au posibilitatea solicitării suspendării plății ratelor de capital, dobânzilor și comisioanelor pentru o perioadă cuprinsă între minimum 1 lună și maximum 9 luni; suspendarea poate fi solicitată atât pentru creditele pentru care a fost deja obținută suspendarea obligațiilor de plată, cât și pentru creditele pentru care nu s-a solicitat anterior accesarea facilității de suspendare; - Perioada maximă de 9 luni include și perioada suspendării efective a obligațiilor de plată în baza moratoriului legislativ instituit prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 37/2020 și/sau perioadele de suspendare acordate în cadrul moratoriilor non-legislative; - Solicitățile pentru suspendarea plății obligațiilor au putut fi transmise creditorului până la data de 15 martie 2021, acesta urmând a efectua analiza și emite decizia până cel târziu la data de 31 martie 2021; - Beneficiază de aceste facilități debitorii care au încheiat un contract pentru obținerea unui credit acordat până la data de 30 martie 2020, care nu a ajuns încă la scadență și pentru care creditorul nu a declarat scadența anticipată, la data de 31 decembrie 2020, inclusiv; - În cadrul <i>Programului privind acordarea unor facilități pentru creditele acordate de instituții de credit și instituții financiare nebancare anumitor categorii de debitori</i> - OUG nr. 37/2020 s-au emis 48 de garanții de stat cu o valoare de 499,38 milioane lei. În contextul actual, caracterizat de creșterea prețurilor, inclusiv la alimente și utilități, determinată direct sau indirect de criza energetică și/sau de războiul generat de invazia Rusiei în Ucraina, <u>prin OUG nr.90/2022 au fost aprobate facilitățile acordate debitorilor persoane fizice și juridice, de suspendare a obligațiilor de plată scadente aferente creditelor, reprezentând rate de capital, dobânzi și comisioane, astfel:</u> <u>Acordare de facilități de suspendare la plată a ratelor aferente creditelor acordate în cadrul programului "Prima casă"/"Noua casă":</u>
--	--	---

		Perioada pentru care se acordă facilitățile de suspendare la plată a ratelor scadente aferente creditelor acordate în cadrul programului "Prima casă"/"Noua casă" este cuprinsă între minimum o lună și nouă luni. Perioada de rambursare a ratelor de dobândă eşalonate cu termene de plată suspendate este de 60 de luni. Condiții de acordare Facilitatea este aferentă creditelor care au fost acordate până la data de 30 aprilie 2022 inclusiv. Data scadenței finale a obligațiilor de rambursare a ratelor, prevăzută în contractele de credit, este ulterioară datei aprobării de către creditor a solicitării suspendării obligațiilor de plată. Debitorii pot beneficia o singură dată de suspendarea obligațiilor de plată pentru fiecare împrumut. Perioada pentru care se acordă facilitățile de suspendare la plată a ratelor scadente aferente împrumuturilor, reprezentând rate de capital, dobânzi și comisioane, se stabilește pe baza opțiunii debitorului și este cuprinsă între o lună și nouă luni. În cadrul Programului privind acordarea unor facilități pentru creditele acordate de instituții de credit și instituții financiare nebancare anumitor categorii de debitori - OUG nr. 90/2022 s-au emis 11 garanții de stat cu o valoare de 1,8 milioane lei. Programe guvernamentale de garantare În vederea continuării programului IMM INVEST ROMANIA și în anul 2022, a fost notificată și aprobată de către Comisia Europeană prelungirea schemei de ajutor de stat până la data de 30 iunie 2022, precum și introducerea în cursul anului 2021 a Subprogramului AGRO IMM INVEST în scopul susținerii IMM-urilor și a întreprinderilor mici cu capitalizare de piață medie din domeniul agriculturii, pescuitului, acvaculturii și sectorului alimentar. În anul 2022, în cadrul Programului IMM INVEST ROMÂNIA au fost emise un număr de 10.195 garanții de stat cu o valoare de 5.963,52 milioane lei, iar în cadrul Subprogramului AGRO IMM INVEST au fost emise 2.385 garanții de stat, cu o valoare de 1.667,43 milioane lei. În cadrul Programului IMM INVEST ROMÂNIA, de la debutul Programului în anul 2020 și până la data de 30.06.2022 s-au emis un număr de 56.543 garanții în valoare de 31,80 mld. lei, din care: numărul total al garanțiilor emise aferente Programului IMM INVEST ROMÂNIA este de 51.712 în valoare totală de 28,05 mld. lei, iar în cadrul Subprogramului AGRO IMM INVEST s-au emis un număr de 4.831 garanții, în valoare de 3,75 mld. lei. Totodată, din numărul total de 56.543 garanții emise, până la data de 30.06.2022, 208 IMM-uri au intrat în procedură de insolvență, iar Ministerul Finanțelor a efectuat plăți în contul valorii de executare a garanției pentru un număr de 179 IMM-uri în suma totală de 51,27 mil. lei. <u>De asemenea, în cursul anului 2022 a fost aprobată finanțarea unor programe de garantare în domeniile prioritare (Ordonanța de urgență a Guvernului nr.24/2022) - scheme de garantare cu componentă de ajutor de stat, care au ca obiectiv deblocarea accesului la finanțare al beneficiarilor care se confruntă cu dificultăți generate de pandemia de COVID-19, în vederea realizării proiectelor de investiții și asigurării continuității în desfășurarea activității acestora.</u> Schema de ajutor de stat aferentă programelor guvernamentale aprobate prin O.U.G. nr. 24/2022 a fost valabilă până la data de 30.06.2022, pentru următoarele programe guvernamentale: <u>-Programul IMM PROD pentru asigurarea lichidităților și finanțarea investițiilor realizate de către IMM-uri, inclusiv start-up-uri, din zona urbană.</u> De la debutul programului în luna mai 2022 și până la data de 30.06.2022 s-au emis un număr de 539 garanții în valoare de 1,13 mld. lei. <u>-Programul RURAL INVEST pentru asigurarea lichidităților și finanțarea investițiilor realizate de către beneficiarii eligibili care își localizează producția în mediul rural și urban mic, pentru încurajarea dezvoltării</u>
--	--	---

		<u>afacerilor în aceste zone.</u> De la debutul programului în luna mai 2022 și până la data de 30.06.2022 s-au emis un număr de 588 garanții în valoare de 0,90 mld. lei. <u>-Programul GARANT CONSTRUCT destinat proiectelor privind îmbunătățirea eficienței energetice, investiții în domeniul energiei verzi și aliniere la obiectivele de mediu implementate de IMM – uri din sectorul construcțiilor și unități administrativ-teritoriale.</u> În cadrul Subprogramului GARANT CONSTRUCT pentru IMM-uri, de la debutul Programului în luna mai 2022 și până la data de 30.06.2022 s-au emis un număr de 241 garanții în valoare de 0,41 mld. lei. În cadrul Subprogramului GARANT CONSTRUCT pentru UAT-uri, de la debutul Programului în luna mai 2022 și până la data de 30.06.2022 s-a emis 1 garanție în valoare de 0,005 mld. lei. <u>-Programul INNOVATION în vederea sprijinirii capacității de inovare, susținerii activităților la export ale IMM-urilor cu activitate în domenii de comerț și servicii, cu cifra de afaceri mai mică de 1 milion euro, care activează în industria exportatoare, nepoluantă.</u> <u>De asemenea, în cursul anului 2022, prin OUG nr.99/2022 a fost aprobată Schema de ajutor de stat IMM INVEST PLUS și a componentelor acesteia - IMM INVEST ROMÂNIA, AGRO IMM INVEST, IMM PROD, GARANT CONSTRUCT, INNOVATION și RURAL INVEST,</u> instituindu-se un mecanism de acordare de ajutor de stat sub forma garanțiilor și creditelor cu dobândă finanțată de la bugetul de stat care să permită accesul la lichiditate a companiilor afectate direct sau indirect de efectele invaziei Rusiei împotriva Ucrainei, inclusiv cele generate de sancțiunile impuse Rusiei de către Uniunea Europeană și partenerii săi internaționali. Schema de ajutor de stat este elaborată în baza Cadrului temporar de criză, adoptat de Comisia Europeană în contextul invaziei Ucrainei de către Rusia și este valabilă până la 31 decembrie 2023. <u>-Componenta IMM INVEST ROMÂNIA</u> IMM INVEST ROMÂNIA este un program de susținere a întreprinderilor mici și mijlocii și a întreprinderilor mici cu capitalizare de piață medie, care are ca obiectiv acordarea de facilități de garantare de către stat pentru creditele acordate întreprinderilor mici și mijlocii și întreprinderilor mici cu capitalizare de piață medie de către instituțiile de credit. De la debutul programului în luna octombrie 2022 și până la data de 31.12.2022 s-au emis un număr de 4.929 garanții în valoare de 5,14 mld. lei. <u>- Componenta AGRO IMM INVEST</u> AGRO IMM INVEST este un program de susținere a întreprinderilor mici și mijlocii și a întreprinderilor mici cu capitalizare de piață medie din domeniul agriculturii, pescuitului, acvaculturii și sectorului alimentar, care are ca obiectiv acordarea de facilități de garantare de către stat pentru creditele acordate acestor tipuri de întreprinderi. De la debutul programului în luna octombrie 2022 și până la data de 31.12.2022 s-au emis un număr de 160 garanții în valoare de 0,20 mld. lei. <u>- Componenta IMM PROD</u> IMM PROD este un program destinat asigurării lichidităților și finanțarea investițiilor realizate de către întreprinderile mici și mijlocii, inclusiv start-up-uri, din zona urbană. De la debutul programului în luna octombrie 2022 și până la data de 31.12.2022 s-au emis un număr de 603 garanții în valoare de 743,99 mil. lei. <u>- Componenta RURAL INVEST</u>
--	--	---

		RURAL INVEST este un program de susținere a întreprinderilor mici și mijlocii, întreprinderilor mici cu capitalizare de piață medie și a întreprinderilor mari din domeniul agriculturii, pescuitului, acvaculturii și sectorului alimentar prin acordarea de facilități de garantare de către stat pentru creditele acordate de către instituțiile de credit. De la debutul programului în luna octombrie 2022 și până la data de 31.12.2022 s-au emis un număr de 1008 garanții în valoare de 0,9 mld. lei. <u>-Componenta GARANT CONSTRUCT</u> <u>GARANT CONSTRUCT</u> este un program destinat proiectelor privind îmbunătățirea eficienței energetice, investiții în domeniul energiei verzi și alinieri la obiectivele de mediu implementate de IMM-urile și întreprinderile mici cu capitalizare de piață medie din sectorul construcțiilor și unitățile administrativ-teritoriale, cu două subcomponente: ✓ subcomponenta de susținere a proiectelor de investiții pentru IMM-urile și întreprinderile mici cu capitalizare de piață medie din sectorul construcțiilor; ✓ subcomponenta de susținere a proiectelor de investiții de scară mică pentru unitățile administrativ-teritoriale (UAT), care presupun finanțarea unor activități din sectorul construcțiilor. În cadrul Subprogramului GARANT CONSTRUCT pentru IMM-uri, de la debutul Programului în luna octombrie 2022 și până la data de 31.12.2022 s-au emis un număr de 809 garanții în valoare de 0,91 mld. lei. În cadrul Subprogramului GARANT CONSTRUCT pentru UAT-uri, de la debutul Programului în luna octombrie 2022 și până la data de 31.12.2022 s-a emis 1 garanție în valoare de 0,009 mld. lei. <u>-Componenta INNOVATION</u> INNOVATION, este un program destinat sprijinirii întreprinderilor mici și mijlocii și a întreprinderilor mici cu capitalizare de piață medie care dețin o componentă de inovare, a celor care realizează invenții și inovații, și a susținerii activității IMM-urilor care să conducă la stimularea exporturilor românești, respectiv la susținerea tranzacțiilor internaționale și a investițiilor românești în străinătate. De la debutul programului în luna octombrie 2022 și până la data de 31.12.2022 s-au emis un număr de 3 garanții în valoare de 0,003 mld. lei. <i>În contextul pandemiei de COVID-19, în conformitate cu cadrul temporar al Comisiei UE pentru măsurile de ajutor de stat pentru sprijinirea economiei, prin intermediul Eximbank, au fost puse în practică măsuri de sprijin pentru companii mari și întreprinderi mici și mijlocii cu cifra de afaceri peste 20 mil. lei prin acordarea, în numele și în contul statului, de garanții în proporție de maxim 90% pentru credite noi sau deja acordate de bănci comerciale și finanțări cu componentă de ajutor de stat.</i> Schema de ajutor de stat a fost disponibilă până la 30 iunie 2022, conform Cadrului Temporal al UE modificat, cu un număr estimat de 425 beneficiari. EximBank a înregistrat 555 de solicitări din partea societăților comerciale eligibile, din care au fost aprobate 218 dosare (companii mari – 84%, IMM – 16%), fiind semnate și implementate 180 de dosare (139 de clienți unici). Valoarea totală a facilităților de finanțare și garantare acordate pe întreaga durată a schemei este de 3,53 mld. lei. <i>În contextul crizei economice generate de agresiunea Rusiei împotriva Ucrainei, Guvernul României a aprobat Memorandumul cu tema: Încadrarea Schemei cadru de ajutor de stat în contextul crizei economice generate de</i>
--	--	--

	agresiunea Rusiei împotriva Ucrainei în politicile economico-bugetare și financiare ale Statului Român, conform căruia Eximbank să poată utiliza sumele disponibile rămase urmare finalizării la data de 30 iunie 2022 a implementării setului de măsuri de ajutor de stat în contextul pandemiei COVID-19 pentru noi măsuri de ajutor de stat în contextul economic mondial actual. Măsurile de sprijin propuse în cadrul acestei scheme de ajutor de stat constau în: a) acordarea de garanții în numele și în contul statului, în proporție de maxim 90% din principalul împrumutului pentru creditele acordate companiilor de către bănci comerciale pentru realizarea investițiilor și/sau pentru capital de lucru, bugetul estimat fiind de 1,5 mld. lei și adresându-se unui număr de aproximativ 120 beneficiari; b) acordarea de credite cu dobândă subvenționată, în numele și în contul statului, pentru companii, în scopul realizării de investiții și/sau pentru capital de lucru cu un buget estimat la 1 mld. lei pentru circa 100 beneficiari. Beneficiarii vizați de această schema sunt companiile mari și IMM-urile cu capitalizare de piață medie. În baza Notificării transmise de EximBank, Comisia Europeană a emis decizia de autorizare a schemei în data de 17.11.2022. În conformitate cu prevederile <i>Legii 96/2000</i>, schema va fi implementată în baza unor norme care definesc produse de finanțare și garantare specifice ce au fost supuse aprobării CIFGA. Pentru transparență, Normele au fost publicate în Monitorul Oficial, Partea I, din 28.11.2022. În data de 19.12.2022 Guvernul României a aprobat HG nr.1513 pentru realocarea unei sume de bani pentru Schema de ajutor de stat Ucraina în contextul crizei economice generate de agresiunea Rusiei împotriva Ucrainei. La data de 06.10.2022, Comisia Europeană a inițiat o consultare cu Statele Membre cu privire la proiectul de revizuire și prelungire a <i>Cadrului temporar cu privire la ajutoarele de stat pentru susținerea economiei UE în contextul invadării Ucrainei de către Rusia</i> prin care se propune prelungirea cadrului temporar de criză până la 31.12.2023, respectiv până la 30.06.2024 pentru conversia în subvenții a unor ajutoare rambursabile (de exemplu garanții sau împrumuturi). Consiliul general al CNSM a fost informat cu periodicitate trimestrială asupra măsurilor fiscale adoptate de România, conform raportării transmise CERS în acest sens, folosind următorii indicatori: tipul de ajutor acordat, beneficiarii acestora și condițiile de eligibilitate, durata și alte informații (volumul măsurii), fiind totodată analizate posibile implicații asupra stabilității financiare ale măsurilor fiscale. De asemenea, Secretariatul CNSM a transmis către CERS raportările trimestriale conținând informațiile privind măsurile fiscale adoptate în România, care au fost elaborate de autoritățile naționale competente (BNR, ASF, Guvern), după cum urmează: <table><tr><th>Data de referință aferentă raportării privind măsurile fiscale adoptate în România</th><th>Data transmiterii raportării la CERS</th></tr><tr><td>Raportare Recomandare CERS/2020/8 – T1/2021</td><td>29.04.2021</td></tr><tr><td>Raportare Recomandare CERS/2020/8 – T2/2021</td><td>29.07.2021</td></tr><tr><td>Raportare Recomandare CERS/2020/8 – T3/2021</td><td>28.10.2021</td></tr><tr><td>Raportare Recomandare CERS/2020/8 – T4/2021</td><td>31.01.2022</td></tr><tr><td>Raportare Recomandare CERS/2020/8 – T2/2022</td><td>29.06.2022</td></tr></table> Începând cu semestrul II 2022, Comitetul European pentru Risc Sistemic nu a mai solicitat autorităților naționale să transmită raportări privind măsurile fiscale adoptate în contextul pandemiei COVID-19, în conformitate cu Recomandarea CERS/2020/08.	Data de referință aferentă raportării privind măsurile fiscale adoptate în România	Data transmiterii raportării la CERS	Raportare Recomandare CERS/2020/8 – T1/2021	29.04.2021	Raportare Recomandare CERS/2020/8 – T2/2021	29.07.2021	Raportare Recomandare CERS/2020/8 – T3/2021	28.10.2021	Raportare Recomandare CERS/2020/8 – T4/2021	31.01.2022	Raportare Recomandare CERS/2020/8 – T2/2022	29.06.2022
Data de referință aferentă raportării privind măsurile fiscale adoptate în România	Data transmiterii raportării la CERS												
Raportare Recomandare CERS/2020/8 – T1/2021	29.04.2021												
Raportare Recomandare CERS/2020/8 – T2/2021	29.07.2021												
Raportare Recomandare CERS/2020/8 – T3/2021	28.10.2021												
Raportare Recomandare CERS/2020/8 – T4/2021	31.01.2022												
Raportare Recomandare CERS/2020/8 – T2/2022	29.06.2022												
Recomandarea CNSM nr. R/6/2020	Guvern, BNR	Sinteza măsurilor adoptate de Banca Națională a României (BNR)											

<i>privind diminuarea vulnerabilităților provenind din creșterea deficitului balanței comerciale cu produse agroalimentare</i>	Contribuțiile prevăzute în Recomandarea CNSM nr. R/6/2020 aflate în sarcina BNR, pentru anul 2020, au fost implementate prin transmiterea către secretariatul CNSM în vederea publicării pe website-ul autorității macroprudențiale naționale a următoarelor informații: i) metodologia pentru identificarea companiilor cu potențial de dezvoltare la nivelul sectorului alimentar și ii) statisticile privind creditarea firmelor din sectorul agroalimentar de către instituții de credit și IFN, în funcție de codul CAEN, actualizate la martie 2020. Statisticile au fost publicate pe website-ul CNSM în luna august 2020, respectiv mai devreme comparativ cu termenul inițial de diseminare prevăzut de recomandare (decembrie 2020), având în vedere faptul că, în perioada marcată de efectele crizei sanitare Covid-19, accesul la finanțare al firmelor poate fi afectat, iar aceste informații pot fi mai utile în contextul creat de această situație. BNR a actualizat periodic statisticile cu privire la creditarea firmelor din sectorul agroalimentar de către instituții de credit și IFN, în funcție de codul CAEN, acestea fiind publicate pe website-ul CNSM în secțiunea dedicată analizei grupului de lucru CNSM privind diminuarea vulnerabilităților provenind din creșterea deficitului balanței comerciale cu produse agroalimentare (http://www.cnsmro.ro/publicatii/studii-si-analize/grupul-de-lucru-cnsm-privind-diminuarea-vulnerabilitatilor-provenind-din-cresterea-deficitului-balantei-comerciale-cu-produse-agroalimentare/), după cum urmează: (i) statistici privind creditarea firmelor din sectorul agroalimentar, actualizate pentru data de referință decembrie 2021, care au fost publicate pe website-ul CNSM în luna martie 2022; (ii) statistici privind creditarea firmelor din sectorul agroalimentar, actualizate pentru data de referință 31 martie 2022, care au fost publicate pe website-ul CNSM în luna mai 2022; (iii) statistici privind creditarea firmelor din sectorul agroalimentar, actualizate pentru data de referință 30 iunie 2022, care au fost publicate pe website-ul CNSM în luna august 2022; (iv) statistici privind creditarea firmelor din sectorul agroalimentar, actualizate pentru data de referință 30 septembrie 2022, care au fost publicate pe website-ul CNSM în luna noiembrie 2022; (v) statistici privind creditarea firmelor din sectorul agroalimentar, actualizate pentru data de referință 31 decembrie 2022, care au fost publicate pe website-ul CNSM în luna februarie 2023. <u>Sinteza măsurilor adoptate de Guvern</u> MF colaborează activ cu autoritățile responsabile (MADR și FNGCMM, FGCR și FCG) pentru evaluarea modului de implementare a recomandării, urmând a fi centralizate semestrial actualizări privind stadiul de implementare a recomandării. La acest moment, din evaluările transmise de MADR privind adoptarea măsurilor rezultă următoarele: Pct. 1 Existența Pactului Ecologic European (PEE) și cu precădere a componentei sale Strategia ”De la fermă la consumator” oferă un cadru adecvat pentru dezvoltarea unor modele de producție bazate pe creșterea valorii adăugate pe întreg lanțul alimentar. Tranziția către o economie verde, neutră din punct de vedere al emisiilor de carbon se adresează inclusiv agriculturii și sectorului agro-alimentar care, în continuare, trebuie să furnizeze cetățenilor europeni ”alimente sigure, nutritive, de o calitate înaltă, la prețuri decente” și cu ”impact minim asupra naturii”.
---	--

		Pentru viitoarea perioadă de programare aferentă Planului Național Strategic (PNS) 2023-2027, România va distribui fermierilor din Fondul European de Garantare Agricolă suma de 9.783.148 mii euro plăți directe, către o serie de scheme de sprijin, după cum urmează: - 978.688 mii euro plăți redistributive pentru venit, dedicate fermelor de dimensiuni reduse (1-50 ha), în raport cu structura fermelor din România, și pe care se practică activități agricole de cultivare sau de creștere a animalelor pe terenuri arabile, pajiști și/sau culturi permanente. - 2.447.372 mii euro pentru Eco scheme, dedicate majorității fermelor din România, pe care se practică activități agricole de cultivare sau de creștere a animalelor pe terenuri arabile și/sau culturi permanente. În mod particular, aceste scheme de sprijin se adresează ambiției crescute a Uniunii Europene pentru mediu, aducând beneficii suplimentare pentru resursele naturale (sol, apă, biodiversitate), cât și pentru efectivele de animale utilizate în agricultura națională. - 4.822.415 mii euro pentru plățile care vizează sprijinul de bază pentru venit, dedicate tuturor fermelor înregistrate în sistemul de administrare și control gestionat de APIA și pe care se practică activități agricole de cultivare sau de creștere a animalelor pe terenuri arabile, pajiști și/sau culturi permanente. - 67.200 mii euro pentru plățile care vizează sprijin pentru venit pentru tinerii fermieri, dedicate tuturor fermelor înregistrate în sistemul de administrare și control gestionat de APIA, care practică o activitate agricolă și care îndeplinesc condiția de eligibilitate privind vârsta (40 de ani în momentul instalării ca șef de fermă). Toți fermierii care vor primi plățile directe menționate anterior, în perioada de programare 2023-2027, la fel ca și în perioada de programare curentă au obligația de a respecta bunele condiții agricole și de mediu, prevăzute în legislația comunitară și națională. De asemenea, bunele condiții agricole și de mediu se respectă de către toți fermierii care solicită și alte tipuri de plăți compensatorii pe suprafață, precum: plăți de agromediu, sprijin pentru zonele defavorizate, precum și sprijin pentru restructurarea/reconversia plantațiilor viticole și prima pentru defrișarea plantațiilor viticole din fonduri europene sau din bugetul național. Condiționalitatea cuprinde cerințele legale în materie de gestionare (SMR) și standardele privind bunele condiții agricole și de mediu ale terenurilor (GAEC). Până în prezent nu s-a realizat o cuantificare a potențialelor certificate verzi pe care fermierii ar putea să le primească, ca urmare a respectării normelor de condiționalitate, cât și a efectelor benefice aduse de activitatea agricolă mai sustenabilă impusă de politica agricolă mai verde, ce are ca scop reducerea poluării din surse agricole. Totodată, intervențiile finanțate din Fondul European pentru Agricultură și Dezvoltare Rurală prin PNS 2023 - 2027 se vor concentra pe atingerea următoarelor obiective: promovarea unui sector agricol inteligent, rezilient și diversificat care să asigure securitatea alimentară; consolidarea orientării către piață și creșterea competitivității; îmbunătățirea poziției fermierilor în lanțul valoric și dezvoltarea zonelor rurale prin investiții de infrastructură la scara mică, ținând cont, în același timp, de ambițiile Pactului Ecologic European. Pct. 2. În cadrul PNDR 2014-2020, proiectele de inovare-dezvoltare au fost susținute prin măsura 16 – Cooperare din cadrul PNDR 2014-2020, respectiv submăsurile 16.1 și submăsura 16.1a - Sprijin pentru înființarea și funcționarea grupurilor operaționale (GO), dezvoltarea de proiecte pilot, produse și procese în sectorul agricol și pomicol, participând astfel la atingerea obiectivelor Parteneriatului European pentru Inovare, respectiv creșterea gradului de inovare și digitalizare în sectorul agricol. Prin PNDR 2014-2020, agricultura de precizie a fost sprijinită prin intermediul măsurii 4, submăsurile 4.1 – Investiții în exploatații agricole și 4.1a – Investiții în exploatații pomicole. În cadrul acestor submăsuri (4.1-4.1a) agricultura de precizie a fost sprijinită prin achiziția echipamentelor și utilajelor inovative ce conduc la creșterea competitivității fermelor din România și la sustenabilitatea acestora. Printre acestea
--	--	---

		se numără echipamentele moderne pentru irigat și fertilizat, mașini și utilaje dotate cu GPS, stații meteo, sisteme de avertizare în timp real, sisteme moderne de protecție pentru îngheț și grindină, sisteme computerizate pentru conducerea proceselor de producție etc. Din perspectiva Planului Național Strategic (PNS) 2023-2027, având în vedere importanța inovării în sectorul agricol, agricultura de precizie va ocupa un loc important în viitor. Având în vedere nevoia de a produce mai mult cu mai puțin, agricultura de precizie poate deveni un instrument esențial pentru sustenabilitatea sectorului agricol și pentru creșterea competitivității. Astfel, prin PNS 2023-2027 se va continua procesul de finanțare a proiectelor inovative în sectorul agro-alimentar cu atât mai mult cu cât viitorul program de dezvoltare rurală va include un obiectiv dedicat, respectiv obiectivul transversal - Promovarea cunoașterii, inovării și digitalizării în agricultură. Viitoarele direcții de acțiune vor viza modernizarea (economică și tehnologică) a entităților din sectorul cercetării agricole, cât și intensificarea acțiunilor de diseminare a rezultatelor cercetării pentru a sprijini atât producătorii agricoli (de exemplu, prin crearea de varietăți rezistente la secetă sau adoptarea de tehnici de management al apei și al solului mai eficiente), cât și alți actori din lanțul agro-alimentar. Rolul inovării va fi așadar extrem de important în perioada următoare pentru a spori performanța economică a fermelor, a găsi noi forme de colaborare între fermieri și alți actori (lanțuri scurte) și pentru a ajuta comunitățile să se adapteze mai bine la efectele schimbărilor climatice. Pct. 3 Prin aprobarea de către Guvern a actului normativ privind implementarea subprogramului AGRO IMM INVEST, a fost creat cadrul legislativ în vederea accesării de către fermieri a resurselor financiare puse la dispoziție de către Ministerul Finanțelor în cadrul acestui program, constând în garanții de stat și mecanisme de subvenționare a dobânzilor la credite și a comisioanelor de garantare și administrare, în scopul susținerii IMM-urilor și a întreprinderilor mici cu capitalizare de piață medie din domeniul agriculturii, pescuitului, acvaculturii și sectorului alimentar. Facilitățile acordate în cadrul programului AGRO IMM INVEST sunt cele prevăzute în OUG 99/2022 modificată și prelungită prin OUG 180/2022 unde valoarea ajutorului de stat a fost majorată la 250.000 euro/beneficiar din domeniul agriculturii primare, 300.000 euro/beneficiar din domeniul pisciculturii-acvaculturii și 2.000.000 euro pentru industria alimentară. Prin aprobarea de către Guvern a OUG nr. 99/2022 a fost creat cadrul necesar pentru susținerea accesului la finanțare a IMM-urilor și a întreprinderilor mici cu capitalizare de piață medie, precum și a altor agenți economici din sectorul agroalimentar înregistrați legal conform legislației în vigoare. În aceste condiții, operatorii au putut beneficia de finanțare garantată de către stat în proporție de 90%. Valoarea cumulată a finanțărilor nu poate depăși 5 milioane lei/beneficiar în cazul fermierilor, respectiv 10 milioane lei/beneficiar în cazul operatorilor din industria alimentară. Potrivit prevederilor acestei OUG, în anul 2022 operatorii au putut beneficia și de ajutor de stat pentru acoperirea cheltuielilor ocazionate de comisioanele de garantare și de comisioanele de risc, iar în cadrul programului RURAL INVEST s-a luat în considerare și dobânda aferentă finanțării pe o perioadă de 12 luni de la data acordării finanțării . Valoarea maximă a ajutorului de stat pe anul 2022 a fost de : - 62.000 euro pentru finanțările acordate fermierilor;
--	--	--

- 75.000 euro pentru finanțările acordate sectorului piscicol și acvaculturii;
- 500.000 euro pentru finanțările acordate industriei alimentare.

Pentru anul 2023, prin OUG 180/2022, prevederile acestei ordonanțe au fost prelungete până la 31 decembrie 2023, iar valoarea maximă a ajutorului de stat s-a majorat la:

- 250.000 euro în cazul finanțărilor acordate fermierilor;
- 300.000 euro în cazul finanțărilor acordate sectorului piscicol și acvaculturii;
- 2.000.000 euro în cazul finanțărilor acordate industriei alimentare.

Pentru anul 2023, conform ordinului MADR și MF nr. 794/37/26.01.2023 a fost prelungit subprogramul RURAL INVEST până la data de 31.12.2023. De asemenea, prin ordinul MADR, MDLPA, MAT și MF a fost prelungit subprogramul AGRO IMM INVEST până la 31.12.2023.

Totodată, din informațiile furnizate de fondurile de garantare rezultă următoarele evoluții privind garanțiile acordate firmelor din agricultură și industria agroalimentară:

Fondul Național de Garantare a Creditelor pentru IMM (FNGCIMM)

La data de 31 decembrie 2022, situația garanțiilor acordate de FNGCIMM pentru creditele acordate de finanțatori în favoarea firmelor care își desfășoară activitatea în domeniul agriculturii și în sectorul industriei alimentare se prezenta astfel:

Sursa de finanțare a garanțiilor	Nr. beneficiari	Sold garanții (lei)	Sold credite (lei)
Capitalul propriu FNGCIMM	82	32,385,286	64,284,269
Surse primite în administrare (MADR)	71	184,588,596	184,723,229
Garanții de stat (IMM Invest + IMM Invest Plus + LEASING)	6,040	4,858,345,683	5,887,389,351
Total	6,193	5,075,319,565	6,136,396,849

Fondul De Garantare a Creditului Rural (FGCR)

De la înființare și până în prezent, în cei peste 25 de ani de activitate, fondul a asigurat accesul la finanțare exclusiv sectorului agriculturii, pisciculturii, acvaculturii și industriei alimentare, garantând peste 122,4 mii de credite aferente acestuia, credite în volum de aproximativ 19.714.469,56 mii lei, ce au beneficiat de garanții acordate prin FGCR în volum de peste 13.877.439,70 mii lei (la data de 31.12.2022).

Sintetic, situația garanțiilor acordate pe surse, la data de 31.12.2022, se prezintă astfel:

- În baza Legii nr. 218/2005 s-au acordat 2.024 garanții în valoare de 1.727.619,24 mii lei aferente unui volum de credite de 2.431.308,72 mii lei;
- În baza Legii nr. 329/2009 s-au acordat 12.609 garanții în valoare de 2.270.519,17 mii lei aferente unui volum de credite de 3.572.537,8 mii lei;
- În baza OUG nr. 79/2009 s-au acordat 1.942 scrisori de garanție în favoarea AFIR pentru garantarea avansului acordat menționat în contractele de finanțare nerambursabilă/actele adiționale încheiate de beneficiari cu AFIR în valoare de 2.956.922,78 mii lei;

	- În baza OG nr. 20/2013 s-au acordat 180 garanții în valoare de 88.814,81 mii lei aferente unui volum de credite de 127.449,66 mii lei; - În baza OUG nr. 43/2013 s-au acordat 3.687 garanții în valoare de 1.183.138,86 mii lei aferente unui volum de credite de 1.902.016,51 mii lei; - Din sumele alocate Schemelor de garantare finanțate din PNDR 2007-2013 s-au acordat 1.295 garanții în valoare de 1.358.829.649,43 mii lei aferente unui volum de credite de 2.087.667.227,05 mii lei; - Din sursele puse la dispoziție de către Comisia Europeană în anul 1994 prin programul PHARE s-au acordat 97.699 garanții în valoare de 2.082.609,42 mii lei aferente unui volum de credite de 4.065.451,85 mii lei. În baza OUG 43/2013, Fondul de Garantare a Creditului Rural a încheiat, în cursul lunii octombrie 2022, Convenții de lucru pentru garantarea creditelor „DE TREI ORI SUBVENȚIA” pe care instituțiile finanțatoare le acordă pentru finanțarea activității curente/capitalului de lucru în agricultură, în baza Adeverințelor emise de APIA. Produsul de garantare este destinat beneficiarilor schemelor de sprijin implementate de APIA “SAPS”, pentru facilitarea accesului la finanțarea capitalului de lucru în agricultură pe baza adeverinței APIA pentru suprafețele deținute/exploatate de beneficiari, în condițiile în care aceștia nu dețin suficiente garanții pentru acoperirea integrală a creditului și a dobânzii aferente. Până la 31.12.2022, FGCR a acordat pe acest produs de garantare un număr de 806 garanții în valoare de 314.118,5 mii lei aferent unui volum al creditelor de 402.101,13 lei. Totodată este de menționat performanța activității fondului, dacă se ține cont de faptul că, din volumul total al garanțiilor acordate în perioada 01.01.1998 – 31.12.2022, procentul efectiv de risc este de sub 3%. În data de 30.12.2021 a fost publicată OUG nr. 142/2021 prin care a fost prelungit Subprogramul de susținere a întreprinderilor mici și mijlocii și a întreprinderilor mici cu capitalizare de piață medie, din domeniul agriculturii, pescuitului, acvaculturii și sectorului alimentar AGRO IMM INVEST, precum și includerea FGCR ca administrator al schemei. Pentru anul 2022, plafonul total al garanțiilor care pot fi acordate în cadrul Subprogramului AGRO IMM INVEST este de 5 miliarde lei repartizat în mod egal între cele două fonduri de garantare care derulează acest subprogram (FGCR IFN SA și FNGCIMM IFN SA). Un număr de 19 instituții de credit au semnat convenții cu FGCR pentru Subprogramul AGRO IMM INVEST. Subprogramul a fost implementat și s-au acordat 391 garanții, în valoare de 310.237,42 mii lei aferent unui volum al creditelor de 382.826,8 mii lei. De asemenea, în cursul anului 2022, FGCR s-a implicat în elaborarea proiectului de act normativ prin care se propune instituirea unui nou program de garantare în sectorul agricol cât și al industriei alimentare, PROGRAMUL RURAL INVEST care are ca obiectiv asigurarea lichidităților și finanțarea investițiilor realizate de către beneficiarii eligibili care își localizează producția în mediul rural și urban mic, pentru încurajarea dezvoltării afacerilor în aceste zone. Pentru anul 2022, plafonul total al garanțiilor propus în cadrul programului RURAL INVEST este de 2,5 miliarde lei., programul derulându-se până la 30.06.2022. În cadrul PROGRAMULUI RURAL INVEST s-au acordat 588 garanții, în valoare de 899.266,39 mii lei aferent unui volum al creditelor de 1.009.397,49 lei. Având în vedere circumstanțele excepționale create de manifestarea la nivel global a efectelor generate de criza provocată de agresiunea Rusiei împotriva Ucrainei, Comisia Europeană a adoptat în data de 23 martie 2022 Cadrul temporar pentru măsuri de ajutor de stat de sprijinire a economiei ca urmare a invaziei Rusiei împotriva Ucrainei. La nivel național, prevederile cadrului temporar au fost implementate prin aprobarea Ordonanței de urgență nr.99/2022 din 29 iunie 2022 privind aprobarea schemei de ajutor de stat IMM INVEST PLUS și a componentelor acesteia – IMM
--	---

		INVEST ROMÂNIA, AGRO IMM INVEST, IMM PROD, GARANT CONSTRUCT, INNOVATION și RURAL INVEST. Astfel, în baza Ordinului comun MF/MADR nr.2119/274/2022 pentru aprobarea procedurii de acordare a garanțiilor de stat și a grantului, precum și a convenției de garantare și plată a granturilor și a convenției de implementare asociate componentei RURAL INVEST din cadrul IMM INVEST PLUS și a Ordinului comun MF/MDLPA/MAT/MADR nr.2167/2474/1535/280/2022 privind aprobarea Procedurii de implementare a Programului IMM INVEST PLUS pentru componentele: IMM INVEST ROMÂNIA, AGRO IMM INVEST, IMM PROD și GARANT CONSTRUCT, până la data de 31.12.20022 FGCR a acordat următoarele garanții: a) componenta RURAL INVEST - s-au acordat 1.008 garanții, în valoare de 909.105,34 mii lei aferent unui volum al creditelor de 1.015.269,577 mii lei; b) componenta AGRO IMM INVEST – s-au acordat 16 garanții, în valoare de 22.004,946 mii lei aferent unui volum al creditelor de 24.449,94 mii lei. În cadrul componentelor AGRO IMM INVEST PLUS și RURAL INVEST, un număr de 18 instituții de credit au transmis solicitări de înscriere și au semnat convenții cu FGCR. Schema de ajutor de stat IMM INVEST PLUS s-a prelungit până la data de 31.12.2023, plafonul total al garanțiilor care pot fi acordate de către FGCR în anii 2022 și 2023 este de 4,5 miliarde lei, din care 4,4 miliarde lei pentru componenta RURAL INVEST și 0,1 miliarde lei pentru componenta AGRO IMM INVEST. <u>Fondul Român de Contragarantare (FRC)</u> În privința acțiunilor concrete pentru creșterea accesului la garanții, prin reducerea efectivă a comisioanelor de garantare, FRC se află în proces de implementare a Schemei de contragarantare destinată sprijinirii accesului la finanțare al IMM din sectorul agricol, aplicabilă în perioada 2021-2027, solicitând MADR acordul privind plafonul de ajutor <i>de minimis</i>. Până în prezent, nu au fost înregistrate solicitări de facilitare a accesului la finanțare pentru firme din agricultură, sectorul industriei alimentare și/sau comerț cu astfel de produse, întreaga activitate desfășurată în anul 2022 fiind subscrisă rolului de garant – agent al statului în programe guvernamentale pentru sprijinirea accesului la finanțare în cadrul Programului IMM Invest, respectiv IMM Invest Plus – componentele Garant Construct și Innovation, precum și pentru beneficiari individuali în cadrul programelor de finanțare derulate de Ministerul Familiei, Tineretului și Egalității de Șanse – Student Invest și Family Start. Pct. 4. Legislația actuală prevede măsuri de reglementare a constituirii schemei de garantare a finanțărilor acordate de instituții de credit și/sau instituții financiare nebancare pe baza certificatelor de depozit, precum și a constituirii Fondului de compensare a certificatelor de depozit. Aceste mecanisme au urmărit asigurarea accesului fermierilor la finanțări acordate de bănci/instituții financiare nebancare, pe baza certificatelor de depozit emise în contul recoltei depozitate. În prezent se află în curs de analiză modul de participare a Fondurilor de garantare la operaționalizarea funcționării sistemului certificatelor de depozit pentru semințele de consum. Este necesară identificarea elementelor semnificative în cadrul mecanismului certificatelor de depozit și revizuirea legislației specifice pe baza consultărilor cu instituțiile de credit și structurile asociative, printr-o comunicare
--	--	--

		transparentă și implicare responsabilă a tuturor factorilor implicați. Toate aceste demersuri au ca principal obiectiv asigurarea unui nivel de protecție a utilizatorilor certificatelor de depozit și a bunei funcționări a sistemului de garantare și creditare. În ceea ce privește construcția instituțională a mecanismului certificatelor de depozit, în sensul celor prevăzute în Legea nr. 101/2014 privind măsuri de reglementare a depozitării semințelor de consum și a regimului certificatelor de depozit pentru acestea, din analiza efectuată de MADR în a doua parte a anului 2022 împreună cu operatorii implicați a rezultat că NU ESTE POSIBILĂ, deoarece din textul legii rezultă că: 1. CREDITORII au riscul acoperit prin prevederile art. 32 din Lege, de către fondurile de garantare. Fondurile de garantare și fără acest temei legal au posibilitatea legală să acorde garanții și în prezent pentru creditele capital de lucru acordate de instituțiile finanțatoare pe seama certificatelor de depozit. 2. DEPONENȚII, (alții decât cei care apelează la credite) ar avea riscul acoperit doar dacă ar exista Fondul de compensare pentru certificatele de depozit. 3. Este necesar ca acele certificate de depozit care intră în circuitul economic să fie garantate, astfel încât să se respecte prevederile art. 31, alin (4) unde legea specifică existența a două categorii de beneficiari în cazul în care cantitățile de semințe înscrise în certificat nu sunt disponibile, respectiv DEPONENȚI și CREDITORI. Având în vedere că, timp de 8 ani în care legea a funcționat, operatorii economici prezenți în aceasta nu au avut inițiativa de a înființa Fondul de Compensare, rezultă că parțial prevederile acestei legi nu pot fi aplicabile. Din consultări cu unii membrii ai CNSM, cu fermieri, cu proprietarii de depozite și mediul bancar, a rezultat necesitatea modificării Legii nr. 101/2014. Sunt în curs demersuri pentru definitivarea propunerilor de modificare, în sensul operaționalizării unei scheme de garantare, astfel încât să răspundă necesităților fermierilor și depozitarilor de cereale și să asigure credibilitate mecanismului, precum și deținătorilor de certificate și instituțiilor finanțatoare. Pct.5. Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale urmărește implementarea unor măsuri specifice atestării produselor agroalimentare românești, ca o componentă generatoare de eligibilitate pentru acțiunile orientate către piață: promovare, achiziții publice și facilități fiscale. În ceea ce privește poziționarea calității produselor agroalimentare românești în contextul european, în concordanță cu politicile europene specifice acestui domeniu, au fost continuate demersurile pentru recunoașterea/atestarea unor noi produse agroalimentare, care să conducă la creșterea numărului acestora în cadrul schemelor de calitate naționale și a sistemelor de calitate europene. În cadrul Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, au fost elaborate scheme de calitate, care au fost notificate la Comisia Europeană. În urma corespondenței purtate între instituțiile din România și Comisia Europeană, în perioada 2020 - 2021, a rezultat necesitatea retragerii proiectului de act normativ care urma să reglementeze schema de calitate "Calitate Premium". În ceea ce privește schema națională "Calitate Garantată", textul actului normativ va fi modificat, reglementarea urmând a fi aprobată prin act normativ de nivel superior, fiind schimbat inclusiv titlul. Ulterior adoptării, în temeiul acestei reglementări, vor fi elaborate specificații tehnice de calitate pentru a pune în valoare produsele agroalimentare românești având ca scop valorificarea potențialului local sau regional. Totodată, în Planul de activități al MADR pentru anul 2022, au fost formulate obiective specifice care sunt în concordanță cu recomandările din Raportul CNSM, respectiv implementarea legislației europene care reglementează
--	--	---

		dezvoltarea sistemelor de calitate de tipul Indicație Geografică pentru băuturile spirtoase, produse cu valoare adăugată mare și care pot contribui la o valorificare superioară a produselor agricole, precum și obținerea unor surse de venituri suplimentare pentru bugetul de stat. De asemenea, la MADR sunt întreprinse demersurile specifice pentru recunoașterea ca Indicații Geografice, la nivel european, a produselor vitivinicole aromatizate. Pentru implementarea legislației europene care reglementează dezvoltarea sistemelor de calitate de tipul Indicație Geografică pentru băuturile spirtoase, produse cu valoare adăugată mare și care pot contribui la o valorificare superioară a produselor agricole, precum și obținerea unor surse de venituri suplimentare pentru bugetul de stat, MADR a elaborat în anul 2022 au fost elaborate următoarele acte normative naționale: 1) <i>Hotărârea de Guvern nr. 537/2022 privind stabilirea cadrului instituțional și a măsurilor pentru punerea în aplicare a Regulamentului (UE) 2019/787 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 aprilie 2019 privind definirea, descrierea, prezentarea și etichetarea băuturilor spirtoase, utilizarea denumirilor băuturilor spirtoase în prezentarea și etichetarea altor produse alimentare, protecția indicațiilor geografice ale băuturilor spirtoase, utilizarea alcoolului etilic și a distilatelor de origine agricolă în băuturile alcoolice, și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 110/2008;</i> 2) <i>Ordinul nr.132/2022 privind aprobarea Procedurii de verificare a documentației de înregistrare a unei indicații geografice și dobândire a protecției băuturilor spirtoase, a Procedurii de declarare a opoziției la nivel național și a procedurii de transmitere la nivelul Comisiei Europene a cererii de înregistrare a indicației geografice a băuturilor spirtoase, în vederea dobândirii protecției la nivelul Uniunii Europene, precum și a Regulilor specifice privind modelul și utilizarea logoului național;</i> 3) <i>Ordinul nr. 213/2022 pentru aprobarea Regulamentului privind recunoașterea organismelor de certificare a băuturilor spirtoase și supravegherea activității acestor organisme;</i> 4) <i>Ordin nr.379/4/33 al MADR/MS/ANPC privind modificarea și completarea Anexei la Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale, ministrului sănătății și al președintelui Autorității Naționale pentru Protecția Consumatorilor nr.1541/1219/433/2014 privind aprobarea Normelor tehnice de producere, etichetare și punere în circulație a băuturilor alcoolice fermentate, altele decât berea și vinul, destinate consumului uman ca atare.</i> Pct. 6 Referitor la implementarea de către MADR a unei strategii pentru promovarea produselor alimentare de calitate, inclusiv prin creșterea rolului schemelor de calitate, la nivelul MADR se întreprind demersurile necesare în vederea elaborării Strategiei naționale de promovare a produselor agroalimentare românești, având ca termen de finalizare trimestrul IV al anului 2022. Strategia pentru promovarea produselor agroalimentare autohtone este în curs de elaborare prin proiectul POCA ”Consolidarea capacității ministerului de a elabora politici și reglementări specifice în vederea implementării unui sistem strategic național pentru trasabilitatea și integritatea produselor agroalimentare”, în cadrul acordului de asistență tehnică încheiat de MADR cu Banca Mondială, având ca termen de finalizare sfârșitul anului 2023. În contextul procesului de consultare pentru pregătirea perioadei de programare 2021-2027, Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale a desfășurat o serie de consultări cu entitățile publice și private implicate în elaborarea Planului Național Strategic (PNS). Astfel, PNS vizează investiții în unități de procesare, dezvoltate în principal de către forme
--	--	--

		asociative, cu un nivel investițional suficient pentru a realiza capacități de prelucrare a materiei prime care să conducă la o ofertă sporită de produse cu valoare adăugată, la echilibrarea balanței comerciale și eliminarea deficitelor existente în anumite sectoare. Prin politicile specifice, MADR își propune să crească gradul de acoperire a consumului de alimente din producția internă. Acțiunile se vor axa pe promovarea produselor de calitate românești cu valoare adăugată, cu accent pe susținerea formelor asociative de producători. De asemenea, MADR încurajează și susține dezvoltarea și consolidarea lanțurilor scurte de aprovizionare, care determină ca producția autohtonă obținută să ajungă direct la consumator. În România, sectorul agriculturii ecologice cunoaște o dezvoltare continuă, cu posibilități de extindere, în special ca rezultat al stimulentei financiare introduse prin plățile directe și prin Programul Național de Dezvoltare Rurală. Mai mult, agricultura ecologică va avea nevoie de sprijinul cercetării și inovării, precum și de servicii de extensie finanțate în mod sustenabil, pentru a ajuta fermierii să adopte sisteme de producție bazate pe un management integrat al solului și al apei și folosirea îngrășămintelor organice cu o capacitate crescută de retenție a apei. Aceștia sunt primii pași spre promovarea extinderii agriculturii ecologice. Aceste produse, deși se adresează unui segment de piață mai restrâns, au prețuri mai ridicate și pot aduce beneficii mai mari. Totodată, educarea consumatorului pentru a se orienta spre consumul de produse ecologice se va realiza prin acțiuni specifice, integrate, mediatizate adecvat. În anul 2023 se va aproba de către MADR, Planul național de acțiune pentru dezvoltarea producției ecologice. O atenție deosebită se va acorda în anul 2023 reorganizării AUTORITĂȚII NAȚIONALE FITOSANITARE și suplimentării numărului de personal de control în principal la punctele de frontieră. În cadrul măsurii de promovare a vinurilor din Programul național de sprijin în sectorul vitivinicol 2019-2023, în cursul exercițiului financiar 2021 au fost selectate două programe de promovare a vinurilor în țări terțe, al căror obiectiv îl reprezintă îmbunătățirea competitivității vinurilor românești cu denumire de origine controlată (DOC), indicație geografică (IG) sau a vinurilor pentru care se indică soiul viței-de-vie. Piețele vizate de programe sunt Canada, Republica Coreea și Regatul Unit al Marii Britanii și al Irlandei de Nord. Totodată, având în vedere obiective generale de creștere a gradului de conștientizare și recunoaștere a sistemelor de calitate ale Uniunii Europene și de creștere a competitivității și consumului de produse agricole UE, la nivelul Comisiei Europene a fost selectat programul intitulat „Enjoy Organic Sea Buckthorn! It’s from Europe!”, care urmărește promovarea produselor ecologice din cătina pe piețele din Coreea de Sud, Singapore și Elveția. Pct 7. Propunerea de acordare a unui punctaj suplimentar pentru firmele care propun proiecte care să se încadreze în categoriile menționate trebuie analizată din perspectiva sistemului de evaluare și selecție aplicabil la nivelul PNDR 2014-2020, inclusiv măsurile de tranziție și a noii abordări de punctare a proiectelor care se intenționează a se implementa la nivelul Planului Național Strategic 2023-2027, orientat spre performanța economică și viabilitatea proiectelor. Astfel, la nivelul PNDR 2014-2020, inclusiv pentru perioada de tranziție 2021-2022 a fost stimulată dezvoltarea asocierii, a lanțurilor locale, adoptarea tehnologiilor digitale fie prin alocări dedicate la nivelul diferitelor submăsuri, fie prin punctarea suplimentară a solicitanților care propuneau proiecte care să contribuie la atingerea acestor obiective.
--	--	--

		În ceea ce privește Planul Național Strategic se intenționează o tranziție de la modelul de punctare aplicat la nivelul PNDR 2014-2020, la o nouă abordare în care procesul de selecție va viza prioritizarea proiectelor care vor demonstra caracterul rezilient, durabil și sustenabil al investițiilor, precum și performanța economică. I. PNDR 2014-2020, măsuri tranziție – lanțuri alimentare, clustere locale, bunuri ecologice, balanța comercială La nivelul PNDR 2014-2020 și a măsurilor de tranziție lansate în perioada 2021-2022, în contextul problemelor structurale ale sectorului agricol (dimensiunea mică și fărâmițarea exploatațiilor, numărul mare de exploatații de mici dimensiuni etc.), dar și a efectelor schimbărilor climatice și a gradului redus de adaptare la cerințele pieței, stimularea asocierii și cooperării dintre fermieri au fost considerate ca esențiale. Astfel, în perioada de programare, 2014-2020 la nivelul Programului Național de Dezvoltare Rurală, pentru stimularea asocierii și cooperării, a fost acordat sprijin prin intermediul submăsurilor 16.4 și submăsura 16.4a - Sprijin acordat pentru cooperare orizontală și verticală între actorii din lanțul de aprovizionare în sectoarele agricol și pomicol și respectiv, pentru proiectele de dezvoltare-inovare, prin intermediul submăsurilor 16.1 și submăsura 16.1a - Sprijin pentru înființarea și funcționarea grupurilor operaționale (GO), dezvoltarea de proiecte pilot, produse și procese în sectorul agricol și pomicol. Promovarea lanțurilor scurte de aprovizionare și a piețelor locale prin intermediul cooperării între diferiți actori, este la început de drum ca practică în RO, regăsindu-se mai mult în contextul fermelor mici. Scopul investițiilor sprijinite în cadrul acestor submăsuri este reprezentat de cooperarea dintre actori în sectorul agro-alimentar, inclusiv din sectorul pomicol, pentru a comercializa produsele din lanțurile scurte de aprovizionare și de a facilita utilizarea metodelor inovatoare de comercializare a produselor și atragerea unor categorii noi de consumatori. Acest concept a deschis premisa de cooperare la nivel micro a căror efecte a dat impulsul fermelor mici/familiale de cooperare la nivel de comunitate. Submăsurile 16.1 și 16.1a au contribuit la cooperarea între universități, IMM și fermieri pentru transfer de cunoștințe și inovare, cât și la crearea unui sistem de popularizare eficientă a rezultatelor către fermieri, pornind de la nevoile reale ale acestora și cu aplicabilitate imediată la nivelul fermelor, spre deosebire de proiectele clasice de cercetare în domeniul agricol care sunt susținute prin programe de finanțare naționale, ca de exemplu programele sectoriale de dezvoltare cercetare derulate de Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale. Astfel, se creează premisele unei abordări complementare care să răspundă nevoii de inovare în sector. Pentru perioada de tranziție 2021-2022, în cadrul PNDR 2014-2020, sM 4.2 – ”Sprijin pentru procesarea/marketingul produselor agricole” pentru a echilibra balanța comercială, la nivelul submăsurii a fost introdusă o prioritarizare a sectoarelor cu deficit al balanței import/export (procesare carne, produse lactate, procesare cereale, condiționare, depozitare/procesare legume, cartofi, procesare plante proteaginoase) pentru creșterea valorii adăugate. De asemenea, având în vedere necesitatea de a corecta dezechilibrul creat de importurile de preparate și materie primă pentru hrana animalelor, în special șrot de soia, au fost susținute investițiile pentru înființarea, extinderea și/sau modernizarea unităților de procesare a plantelor proteaginoase în vederea echilibrării balanței comerciale pentru acest tip de produse. Dintre acestea, cu prioritate au fost sprijinite proiecte care vizează investiții de înființare, extindere și/sau modernizare unități de procesare soia în vederea obținerii de produse utilizate în hrana animalelor. Sprijinul pentru procesarea plantelor proteice este susținut și prin recomandările COM de a crește producția de culturi proteice pentru a crea valoare adăugată în lanțul alimentar și pentru a optimiza oportunitățile de pe piață. Agricultura ecologică este susținută în prezent prin Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) 2014-2020 prin Măsura 11 – agricultura ecologică (M11) în baza căreia sunt sprijiniți fermierii activi înregistrați în sistemul de
--	--	---

		agricultură ecologică atât pentru operațiunile realizate în vederea conversiei la agricultura ecologică (submăsura 11.1 – sM11.1), cât și pentru menținerea certificării în agricultura ecologică (submăsura 11.2 – sM11.2) prin acordarea de plăți compensatorii. În funcție de tipul de cultură, valoarea sprijinului acordat variază între 39 și 620 euro/ha/an. Valorile plăților compensatorii acoperă costurile suplimentare și pierderile de venituri rezultate ca urmare a asumării de către fermieri a angajamentelor voluntare pentru agricultura ecologică. Fermierii care aplică practici agricole ecologice pe pajiști permanente sunt susținuți financiar prin PNDR 2014 – 2020 începând din anul 2015 prin cele două variante de aplicare a pachetului 6 – pajiști permanente, respectiv în combinație cu un angajament de agro-mediu și climă în zonele eligibile pentru pachetele de agro-mediu și în varianta fără angajament de agro-mediu și climă. Suprafața de pajiști permanente sprijinită până în prezent prin PNDR 2014 – 2020 este de cca. 176 mii ha la nivelul anului 2021. În vederea creșterii suprafeței pe care se aplică practici agricole ecologice, în fișa M11 nu s-au inclus condiții de aplicare a măsurii numai în anumite zone ale țării și nici criterii de selecție. Prin urmare, aceasta se aplică la nivel național și poate fi accesată de toți fermierii care îndeplinesc condițiile de eligibilitate și specifice și care doresc să practice agricultura ecologică, inclusiv de către fermierii care utilizează pajiști permanente în zonele montane și zonele colinare și de câmpie. Conform fișei M11, una dintre condițiile specifice angajamentului pentru pajiști permanente este aceea ca beneficiarii să asigure pe toată perioada angajamentului o încărcătură minimă de animale de 0,3 UVM/ha. Plățile acordate în cadrul M11 se pot cumula cu celelalte tipuri de plăți acordate pe suprafață, respectiv plăți directe și plăți acordate în cadrul Măsurii 10 – agro-mediu și climă (M10). În ceea ce privește Măsura 13 – plăți pentru zone care se confruntă cu constrângeri naturale sau cu alte constrângeri specifice (M13), angajamentul se poate aplica, în mod voluntar, în combinație cu un angajament M11. Condiționarea sprijinirii beneficiarilor M13 de aplicarea practicilor agricole ecologice ar conduce la descurajarea fermierilor de a practica activități agricole în zonele cu constrângeri naturale unde activitatea agricolă se desfășoară cu dificultate ridicată, existând riscul abandonării acesteia. În ceea ce privește măsurile de investiții, pentru majoritatea măsurilor care vizează investiții private, s-a urmărit susținerea agriculturii ecologice și încurajarea dezvoltării acestui sector, fie prin creșterea intensității sprijinului acordat, fie prin prioritizarea în cadrul criteriilor de selecție. În ceea ce privește măsurile de tranziție aferente perioadei 2021-2022, precizăm că fondurile aferente au fost distribuite în conformitate cu exigentele perioadei de programare 2014-2020, iar din anul 2023, construcția PS a luat în calcul obiectivele și țintele urmărite prin reforma a PAC în regulamentul pentru planurile strategice (strategiile Green Deal). II Planul Național Strategic 2023-2027 PNS al României se concentrează printre altele și pe atingerea următoarelor obiective: - Promovarea unui sector agricol inteligent, rezilient și diversificat care să asigure securitatea alimentară, creșterea viabilității fermelor prin stabilizarea veniturilor fermierilor și eliminarea discrepanțelor și disparităților între categorii de ferme; - Consolidarea orientării către piață și creșterea competitivității sectorului agro-alimentar prin intensificarea cooperării, încurajarea investițiilor colective, modernizarea, restructurarea fermelor, prin investiții pentru îmbunătățirea productivității concomitent cu dezvoltarea, modernizarea industriei alimentare. PS urmărește stimularea cooperării și a consolidării formelor asociative în vederea orientării lor către performanță, obținerea unor produse mai competitive, aspect care va îmbunătăți poziția fermierilor în lanțul valoric, echilibrarea balanței comerciale și integrarea pe verticală a acestora în lanțul valoric (procesare, distribuție, comercializare). În acest context, pe parcursul perioadei de programare 2023-2027, sprijinul este orientat către creșterea competitivității fermelor atât prin capitalizare, cât și prin implementarea de modele inovatoare de distribuție cu lanț scurt care să asigure și accesul pe piață pentru micii fermieri, dar și procesarea și dezvoltarea activităților de distribuție
--	--	---

		pentru micii fermieri, precum și pe adaptarea măsurilor de politică financiară la nevoile și posibilitățile micilor fermieri și stimularea proiectelor inovatoare generatoare de locuri de muncă în sectorul agricol și non-agricol în zonele rurale. Totodată, se vizează restructurarea și modernizarea fermelor în scopul creșterii productivității. PNS adresează nevoia de investiții la nivel de fermă, în special în anumite sectoare care au început să se dezvolte în urma infuziilor de capital din FEADR, cum ar fi legumicultură, pomicultură, zootehnie, concomitent cu creșterea investițiilor în agricultura de precizie, digitalizare instrumente esențiale pentru sustenabilitate și competitivitate. Din perspectiva competitivității, industria alimentară din România are încă decalaje semnificative în ceea ce privește valoarea adăugată a produselor alimentare în raport cu capacitatea de producție a produselor agricole autohtone, aspect observat prin exportul de materii prime și importul de alimente procesate. Astfel, PNS vizează investiții în unități de procesare, dezvoltate în principal de către forme asociative, cu un nivel investițional suficient pentru a realiza capacități de prelucrare a materiei prime care să conducă la o ofertă sporită de produse cu valoare adăugată, la echilibrarea balanței comerciale și eliminarea deficitelor existente în anumite sectoare. În perioada de programare 2023 – 2027, AM PS sprijină în continuare fermierii înregistrați în sistemul de agricultură ecologică prin implementarea de intervenții PS similare celor implementate în perioada de programare 2014 – 2020, în baza <i>Regulamentului (UE) nr. 2115/2021 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a normelor privind sprijinul pentru planurile strategice care urmează a fi elaborate de statele membre în cadrul politicii agricole comune (planurile strategice PAC) și finanțate de Fondul european de garantare agricolă (FEGA) și de Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR) și de abrogare a Regulamentelor (UE) nr. 1305/2013 și (UE) nr. 1307/2013.</i> Astfel, pentru intervențiile PS 2023-2027 cu sprijin din FEADR care vizează agricultura ecologică, mai precis DR-04 - Agricultură ecologică – conversie și DR-05 - Agricultură ecologică - menținerea certificării, s-a alocat suma de 389.120 mii euro. Aceste intervenții au rolul de a contribui la atingerea țintei UE ca 25% din terenurile agricole la nivel UE să fie destinate agriculturii ecologice până în 2030, stabilită în Strategia de la fermă la consumator (<i>Farm to Fork</i>) și în Strategia privind biodiversitatea. Totodată PS integrează intervenții care au în vedere ca sectorul de procesare a produselor agricole să creeze valoare adăugată acestora. Un rol important în reducerea deficitului balanței comerciale vor avea și principiile de selecție în raport cu sectoarele de industrie alimentare deficitare. Pentru perioada 2023-2027, în concordanță cu obiectivul UE de a realiza o economie eficientă din punctul de vedere al valorificării resurselor naturale și neutră din punctul de vedere al impactului asupra climei, România va susține investiții semnificative în cercetare și inovare, în noile tehnologii și modele de producție care să permită utilizarea durabilă a resurselor și adoptarea de soluții digitale. <u>În contextul PAC 2023-2027</u>, cooperarea în cadrul grupurilor operaționale a diverselor forme asociative sau a parteneriatelor GAL, este elementul cheie pentru orientarea acțiunilor privind proiectele de bioeconomie, eforturile urmând să fie concentrate pe aplicarea principiilor bioeconomiei în dezvoltarea spațiului rural, în valorificarea biomasei ca resursă biologică regenerabilă, în implementarea pe scară largă a economiei circulare, în consolidarea parteneriatelor pe orizontală și verticală pentru dezvoltarea lanțurilor scurte de aprovizionare și a piețelor locale. Astfel, se poate răspunde noilor priorități politice UE privind crearea de locuri de muncă în industriile bazate pe bioresurse, reducerea efectelor asupra climei prin utilizarea de servicii bio-energetice, reînnoirea și consolidarea bazei industriale europene prin cercetare și inovare pentru utilizarea de substanțe bio-chimice și înlocuitori de materii prime fosile, creșterea eficienței resurselor prin economia circulară prin reducerea risipei alimentare, reciclarea deșeurilor organice de mare valoare, conservarea, refacerea ecosistemelor și a biodiversității cum ar fi refacerea solurilor degradate, reducerea utilizării pesticidelor.
--	--	--

		Planul Strategic 2023-2027 a fost aprobat în data de 7 decembrie 2022 de către Comisia Europeană prin Decizia C(2022) 8783. Fondurile europene și din bugetul național în valoare de 15,8 miliarde de euro prevăzute în PS 2023-2027, sunt alocate astfel: 1. FEADR: 5,03 mld. euro (cca. 5,87 mld. euro - public); 2. FEGA: Plăți directe 9,78 mld. euro și 151,7 mil. euro Intervenții sectoriale (legume fructe, vitivinicol, apicol). Ulterior a fost definitivat și adoptat cadrul legislativ național pentru implementarea PS, astfel încât să permită dezvoltarea procedurilor de lucru și a documentelor subsecvente necesare pentru punerea în aplicare a planului. MADR este în plin proces de elaborare a normelor tehnice pentru stabilirea condițiilor de implementare a cerințelor din Plan și a unui calendar de lansare a sesiunilor de depunere de proiecte. De asemenea, au fost demarate acțiuni de comunicare și informare cu privire la conținutul Planul Strategic, astfel încât beneficiarii să fie familiarizați cu intervențiile planificate și este în curs de derulare procesul de constituire a Comitetului de Monitorizare pentru PS. Astfel, o serie din intervențiile PS 2023-2027 vor continua eforturile de echilibrare a balanței comerciale prin susținerea și prioritizarea sectoarelor deficitare, sprijinirea obiectivelor de mediu, competitivitatea în sectorul agroalimentar și crearea de locuri de munca în mediu rural. Pct 8. Cu privire la măsura implementării unei politici industriale pentru sectorul alimentară care să conducă inclusiv la îndeplinirea mai bună a rolului statului în susținerea sectorului agroalimentar, MADR apreciază că sectorul agroalimentar are nevoie de măsuri coerente și inteligente de valorizare și diversificare, care să asigure securitatea alimentară și bunăstarea cetățenilor. Balanța comercială cu produse agroalimentare pe anul 2022 a fost influențată de o serie de factori externi, și anume: condițiile climaterice nefavorabile și tranzitul de produse agricole ucrainene care au blocat în mare parte fluxurile de export ale României. Cantitățile de cereale exportate în anul 2022 au fost mai mici decât cele din anul 2021 ca urmare a secetei, cât și în mod deosebit a faptului că portul Constanța, în perioada în care prețurile la exportul pentru cereale au fost ridicate, a fost blocat de tranzitul produselor din Ucraina și a împiedicat exportul, iar ulterior, când prețul acestora la export a scăzut (tot ca urmare a efectului Ucraina), operațiunea de export a fost inefficientă economic pentru fermieri. a. <i>În acest sens șase state din Europa Centrală, printre care și România, cer Uniunii Europene să ia măsuri pentru a atenua problemele cauzate de creșterea importurilor de cereale ucrainene în regiune, care a redus prețurile și i-a afectat pe fermierii locali.</i> b. <i>Cele șase țări au cerut Comisiei Europene inclusiv despăgubiri pentru fermieri, în contextul în care există o supraofertă de cereale creată de importurile ieftine din Ucraina, care a redus cererea pentru produsele locale și a declanșat proteste în rândul fermierilor.</i> În cursul anului 2022 au fost luate următoarele măsuri pentru sprijinirea sectorului agroalimentar în scopul reducerii deficitului comercial: 1. A fost plafonat prețul la energie electrică conform legislației în vigoare, până la 31 decembrie 2025; 2. S-au acordat ajutoare de stat din bugetul național pentru modernizarea fermelor de reproducție pentru suine și păsări;
--	--	---

		3. Prin OUG 180/2022 s-au prelungit prevederile OUG nr. 99/2022 până la 31 decembrie 2023, iar valoarea ajutorului de stat a fost majorată astfel: • în cazul fermierilor s-a majorat de la 65.000 euro la 250.000 euro, în cazul pisciculturii de la 75.000 euro la 300.000 euro, iar în cazul industriei alimentare de la 500.000 euro la 2.000.000 euro; • fermierii și procesatorii, în noile condiții, pot solicita noi finanțări garantate de stat, în procent de 90% din valoarea finanțării, în cazul capitalului de lucru valoarea finanțării fiind de maximum 5 milioane lei, iar în cazul în care se solicită și finanțare pentru investiții, pentru același beneficiar, valoarea maxima este de 5 milioane lei în cazul fermierilor, iar pentru industria alimentară este de 10 milioane de lei. Excepție fac fabricile de zahăr, care pot beneficia de o finanțare de 10 milioane de lei pentru capitalul de lucru; • în cazul încadrării beneficiarilor pe RURAL INVEST, dobânda aferentă finanțării pentru primele 12 luni și comisioanele aferente garanțiilor, sunt suportate de stat, în limita valorii ajutorului menționat mai sus; • beneficiarii contractelor de finanțare încheiate cu DAJ (pasăre și porc), precum și cu ANZM, pot solicita în completarea ajutorului de stat acordat de MADR, și finanțare bancară garantată de stat (80%). 4. În baza OUG 154/2022 s-a acordat ajutor de stat pentru constituirea stocurilor pentru operatorii din: • industria alimentară de procesare a cerealelor și de fabricare a uleiurilor, în scopul asigurării unor cantități minime de făină de grâu, mălai și ulei de floarea-soarelui; • industria produselor lactate, pentru asigurarea unei cantități minime de lapte de consum și produse lactate; • industria fabricării preparatelor pentru hrana animalelor de fermă, pentru asigurarea unor cantități minime de furaje combinate. 5. În luna noiembrie 2022, s-a aprobat de către Guvern, Memorandumul privind susținerea operatorilor din industria de procesare a sfecei de zahăr, prin care au fost prevăzute măsuri de sprijin financiar, acțiuni privind salvarea și restructurarea Fabricii de zahăr Luduș și sprijinirea investițiilor energetice în acest sector. 6. S-a majorat prin OUG 180/2022 capitalul de lucru care, poate fi finanțat pentru acești operatori de la 5 milioane lei la 10 milioane lei. 7. Suplimentar s-a prevăzut crearea unui nou vehicul financiar aplicabil companiilor aflate în dificultate, pe care, statul decide că este oportun și necesar să le susțină – fie sub formă de datorie convertibilă în acțiuni sau sub forma unor împrumuturi rambursabile, urmând ca ulterior să gestioneze aceste companii. MADR a întocmit un Program pentru principalele produse deficitare care se pot produce în România, în vederea reducerii deficitului comercial înregistrat la 30.11.2022 în valoare de 885,3 mil euro reprezentând 2,9% din deficitul total pe economie, astfel: Animale vii (purcei), carne și preparate din carne de porc și pește – înregistrează pe 11 luni ale anului 2022 un deficit de 956,4 mil.euro, • Din aceasta valoare, deficitul de carne proaspătă, refrigerată sau congelată reprezintă 86% din total. • Acest deficit se datorează epidemiei de PPA, astfel că producția internă acoperă doar 44 % din disponibilul pentru consumul uman¹, • Prelucrarea cărnii și exportul pentru aceste produse nu se poate realiza decât dacă materia primă este importată din țările UE. Cauze:
--	--	---

România continuă să importe tineret porcin pentru creștere și îngrășare la o greutate medie de 20 -22 kg, ca urmare a lipsei de material genetic autohton.

În prezent, România are un deficit de 180.000 scroafe de reproducție necesare în vederea asigurării necesarului de tineret suin pentru creștere și îngrășare.

Exportul de aceste produse este condiționat de eradicarea Pestei Porcine Africane (PPA).

Ca urmare a PPA, în România, au fost sacrificați până în prezent 1.485.000 porci.

Având în vedere că pondere însemnată în import o are carnea de porc, trebuie menționat că suntem în al șaselea an de când fermierii se confruntă cu pesta porcină africană.

- Aceasta, în condițiile în care, conform raportării DG AGRI, la nivel european, prețul purceilor a crescut în anul 2022 cu 87,6 % față de cel din 2021, iar cel al carcasei de porc, în aceeași perioadă, a crescut cu 53,9%. Creșterea este urmarea reducerii efectivelor de porcine în statele membre UE.
- În anul 2022, comparativ cu anul 2021, efectivele de porci la îngrășat în UE au scăzut cu 10,9 %, la scroafe scăderea a fost de 4,8 % și implicit a grăsunilor cu 5,6 %.
- Din informațiile Asociației Române a Cărnii, prețul carcasei de porc în Romania la poarta fermei, este cu 12,4 % mai mare decât media UE 27.

Soluții si sprijin financiar

1. Pentru creșterea nivelului actual al producției și reducerea importului de animale vii, MADR a alocat fonduri de la bugetul de stat unui număr de **28 de ferme** în scopul realizării de spații de reproducție și creștere a suinelor. Valoarea sprijinului acordat este de **1,069 miliarde lei**.
2. Sectorul suin va beneficia de sprijin financiar în perioada 2023-2027 pentru bunăstarea animalelor în valoare de 300 milioane de euro.
3. Producătorii/procesatorii vor fi sprijiniți pentru realizarea de investiții în crearea de energie verde/regenerabilă în scopul utilizării acestora în propriul proces productiv reducând astfel costurile de producție cu materia primă, respectiv produsul finit devenind, astfel, competitiv pe piața unică.
4. Vor fi sprijinite fermele din infrastructura critică pentru a menține/crește efectivele de suine;
5. Măsurile de sprijin financiar propuse prin Planul Strategic PAC 2023-2027, precum și prin viitoare programe de finanțare sunt:

Investiții în sectorul zootehnic finanțate din PS PAC 2023-2027	2023 -2027	224,6 mil.euro
Investiții pentru prevenirea răspândirii PPA	2023 -2027	10 mil.euro
Dezvoltarea raselor românești de suine (Bazna și Mangalița), conform HG nr. 365/2020	2022 -2024	0,64 mil.lei

Lapte și produse lactate – deficit de 639,1 mil. euro, din care deficitul pe **brânză și caș reprezintă 356 mil. euro** din total deficit aferent acestei clase de produse

Cauze:

scăderea efectivelor de animale, în speță, vaci de lapte.

Soluții si sprijin financiar

MADR va derula programe speciale pentru:-finantarea sectorului de vaci cu lapte pe anul 2023 prin alocarea unui sprijin de **656,4 euro/cap/an** fata de 520 euro/cap/an in 2022;-realizarea unui număr de **78 de proiecte** cu valoarea 27,8 mil lei în anul 2023 pentru înființarea de centre de colectare și/sau prelucrare a laptelui în zona montană;

		-crearea de ferme, standardizate/digitalizate/robotizate cu un efectiv minim de 50 de capete/fermă în vederea asigurării necesarului de materie primă pentru procesare; sprijinirea producătorilor/procesatorilor pentru investiții în crearea de energie verde și robotizarea lucrărilor din ferme. Măsurile de sprijin financiar din Planul Strategic PAC 2023-2027 și alte programe de finanțare sunt: <table> <tr> <td>Program de sprijin pentru creșterea producției de lapte și a produselor lactate românești, în vederea reducerii importului, conform OUG nr. 120/2022</td><td>2023</td><td>60 mil.euro</td></tr> <tr> <td>Program de sprijin pentru industria alimentară și agricultură prin schema de ajutor de stat sub formă de garanții pentru împrumuturi și granturi, prevăzut de OUG nr. 99/2022, și OUG 180/2022 în vederea reducerii importului (AGRO IMM INVEST și RURAL INVEST).</td><td>2023</td><td>acordarea unei garanții de stat în proporție de maxim 90% din valoarea creditului și ajutor de stat de maxim 2.000.000 euro pe întreprindere, respectiv 250.000 euro/întreprindere în cazul beneficiarilor din domeniul agriculturii primare, respectiv echivalentul în lei a 300.000 euro/întreprindere în cazul beneficiarilor din domeniul pescuitului și acvaculturii</td></tr> <tr> <td>Programe de investiții privind creșterea și dezvoltarea capacităților de prelucrare a materiilor prime agricole de origine vegetală și animală prin programe de finanțare, în perioada 2023 -2027, având la bază PS: - Investiții pentru procesarea și marketingul produselor agricole în vederea obținerii unor produse alimentare și produse transformate, altele decât cele prevăzute în Anexa 1 a Tratatului de Funcționare a Uniunii Europene.</td><td>2023 - 2027</td><td>164,9 mil.euro</td></tr> </table> Producția de produse de brutărie, patiserie, biscuiți, paste alimentare – deficit de 424,6 mil.euro. Cauze: -lipsa investițiilor în tehnologii cu un grad ridicat de prelucrare; -lipsa investițiilor în unități de prelucrare și conservare a semipreparatelor. Soluții și sprijin financiar 1. finanțarea capitalului de lucru și a investițiilor; 2. reducerea consumurilor energetice prin măsuri de creștere a eficienței energetice, asigurarea independenței energetice;	Program de sprijin pentru creșterea producției de lapte și a produselor lactate românești, în vederea reducerii importului, conform OUG nr. 120/2022	2023	60 mil.euro	Program de sprijin pentru industria alimentară și agricultură prin schema de ajutor de stat sub formă de garanții pentru împrumuturi și granturi, prevăzut de OUG nr. 99/2022, și OUG 180/2022 în vederea reducerii importului (AGRO IMM INVEST și RURAL INVEST).	2023	acordarea unei garanții de stat în proporție de maxim 90% din valoarea creditului și ajutor de stat de maxim 2.000.000 euro pe întreprindere, respectiv 250.000 euro/întreprindere în cazul beneficiarilor din domeniul agriculturii primare, respectiv echivalentul în lei a 300.000 euro/întreprindere în cazul beneficiarilor din domeniul pescuitului și acvaculturii	Programe de investiții privind creșterea și dezvoltarea capacităților de prelucrare a materiilor prime agricole de origine vegetală și animală prin programe de finanțare, în perioada 2023 -2027, având la bază PS: - Investiții pentru procesarea și marketingul produselor agricole în vederea obținerii unor produse alimentare și produse transformate, altele decât cele prevăzute în Anexa 1 a Tratatului de Funcționare a Uniunii Europene.	2023 - 2027	164,9 mil.euro
Program de sprijin pentru creșterea producției de lapte și a produselor lactate românești, în vederea reducerii importului, conform OUG nr. 120/2022	2023	60 mil.euro									
Program de sprijin pentru industria alimentară și agricultură prin schema de ajutor de stat sub formă de garanții pentru împrumuturi și granturi, prevăzut de OUG nr. 99/2022, și OUG 180/2022 în vederea reducerii importului (AGRO IMM INVEST și RURAL INVEST).	2023	acordarea unei garanții de stat în proporție de maxim 90% din valoarea creditului și ajutor de stat de maxim 2.000.000 euro pe întreprindere, respectiv 250.000 euro/întreprindere în cazul beneficiarilor din domeniul agriculturii primare, respectiv echivalentul în lei a 300.000 euro/întreprindere în cazul beneficiarilor din domeniul pescuitului și acvaculturii									
Programe de investiții privind creșterea și dezvoltarea capacităților de prelucrare a materiilor prime agricole de origine vegetală și animală prin programe de finanțare, în perioada 2023 -2027, având la bază PS: - Investiții pentru procesarea și marketingul produselor agricole în vederea obținerii unor produse alimentare și produse transformate, altele decât cele prevăzute în Anexa 1 a Tratatului de Funcționare a Uniunii Europene.	2023 - 2027	164,9 mil.euro									

		3. creșterea capacității de producție prin investiții susținute de granturi din fonduri europene; 4. crearea de noi produse și achiziționarea de utilaje tehnologice cu grad mare de prelucrare a materiei prime; 5. achiziționarea utilajelor tehnologice pentru realizarea de semipreparate cu termen lung de valabilitate; 6. identificarea de noi piețe pentru promovarea exportului cu astfel de produse. Măsurile de sprijin financiar Planul Strategic PAC 2023-2027 și alte programe de finanțare sunt: <table border="1"> <tr> <td>Program de sprijin pentru industria alimentară și agricultură prin schema de ajutor de stat sub formă de garanții pentru împrumuturi și granturi, prevăzut de OUG nr. 99/2022, și OUG 180/2022 în vederea reducerii importului (AGRO IMM INVEST și RURAL INVEST).</td><td>2023</td><td>acordarea unor garanții de stat în proporție de maxim 90% din valoarea creditului și ajutor de stat de maxim 2.000.000 euro pe întreprindere.</td></tr> <tr> <td>Investiții pentru procesarea și marketingul produselor agricole în vederea obținerii unor produse alimentare și produse transformate, altele decât cele prevăzute în Anexa 1 a Tratatului de Funcționare a Uniunii Europene</td><td>2023 -2027</td><td>164,9 mil.euro</td></tr> <tr> <td>Investiții în condiționarea, depozitarea și procesarea produselor agricole și pomicole în afara exploatației prin PS</td><td>2023- 2027</td><td>210,3 mil.euro</td></tr> </table> Producția de zahăr/zaharuri/produse zaharoase deficit – 349,1 mil.euro . În prezent, există un singur operator economic în funcțiune din sectorul zahăr recunoscut de MADR: - Agrana Romania SRL - Sucursala Roman procesează zahăr din sfeclă de zahăr și zahăr brut; -Sucursala Buzău procesează zahăr brut din trestie. Cauze: -lipsa capacităților de prelucrare a sfeclei de zahăr la nivelul posibilităților de producție materie primă. Soluții si sprijin financiar - Pentru creșterea producției interne de zahăr s-a aprobat în luna noiembrie 2022 Memorandumul pentru susținerea de către Guvernul României a operatorilor din industria de prelucrare a sfeclei de zahăr cu scopul de a crea condițiile necesare pentru prelucrarea sfeclei de zahăr la fabrica de zahăr Ludus. Prin aceasta se va stimula creșterea suprafețelor cultivate de sfecla de zahăr. - În anul 2023 fermierii care vor cultiva sfecla de zahăr vor beneficia de sprijin financiar din fonduri europene și buget național în valoare de 1,5 milioane euro. - Se va analiza oportunitatea realizării de noi investiții în capacități de procesare produse zaharoase.	Program de sprijin pentru industria alimentară și agricultură prin schema de ajutor de stat sub formă de garanții pentru împrumuturi și granturi, prevăzut de OUG nr. 99/2022, și OUG 180/2022 în vederea reducerii importului (AGRO IMM INVEST și RURAL INVEST).	2023	acordarea unor garanții de stat în proporție de maxim 90% din valoarea creditului și ajutor de stat de maxim 2.000.000 euro pe întreprindere.	Investiții pentru procesarea și marketingul produselor agricole în vederea obținerii unor produse alimentare și produse transformate, altele decât cele prevăzute în Anexa 1 a Tratatului de Funcționare a Uniunii Europene	2023 -2027	164,9 mil.euro	Investiții în condiționarea, depozitarea și procesarea produselor agricole și pomicole în afara exploatației prin PS	2023- 2027	210,3 mil.euro
Program de sprijin pentru industria alimentară și agricultură prin schema de ajutor de stat sub formă de garanții pentru împrumuturi și granturi, prevăzut de OUG nr. 99/2022, și OUG 180/2022 în vederea reducerii importului (AGRO IMM INVEST și RURAL INVEST).	2023	acordarea unor garanții de stat în proporție de maxim 90% din valoarea creditului și ajutor de stat de maxim 2.000.000 euro pe întreprindere.									
Investiții pentru procesarea și marketingul produselor agricole în vederea obținerii unor produse alimentare și produse transformate, altele decât cele prevăzute în Anexa 1 a Tratatului de Funcționare a Uniunii Europene	2023 -2027	164,9 mil.euro									
Investiții în condiționarea, depozitarea și procesarea produselor agricole și pomicole în afara exploatației prin PS	2023- 2027	210,3 mil.euro									

		Măsurile de sprijin financiar din Planul Strategic PAC 2023-2027 și alte programe de finanțare sunt:								
		Program de sprijin pentru industria alimentară și agricultură prin schema de ajutor de stat sub formă de garanții pentru împrumuturi și granturi, prevăzut de OUG nr. 99/2022, si OUG 180/2022 în vederea reducerii importului (AGRO IMM INVEST și RURAL INVEST).	2023	acordarea de garanții de stat în proporție de maxim 90% din valoarea creditului și ajutor de stat de maxim 2.000.000 euro pe întreprindere.						
		Investiții pentru procesarea și marketingul produselor agricole în vederea obținerii unor produse alimentare și produse transformate, altele decât cele prevăzute în Anexa 1 a Tratatului de Funcționare a Uniunii Europene	2023 -2027	164,9 mil.euro						
		Program pentru eficiență energetică conform OUG nr. 112/2022	2022 -2023							
Producția de cartof - producția internă a scăzut în ultimii ani, neasigurând consumul local, deficitul de balanță comercială fiind de 50,7 mil.euro. Cauze: - lipsa producției de cartof pentru sămânță datorită cerințelor tehnologice specifice acestei culturi; - produsul nu a beneficiat de alocări financiare pentru susținerea producției, nici din fonduri europene si nici din bugetul național în anii anteriori; - lipsa capacităților de depozitare și păstrare, precum și a capacităților de prelucrare superioară a cartofilor în concordanță cu cerințele pieței. 4. Soluții si sprijin financiar - acordarea in anul 2023 a unui ajutor de minimis pentru capacitățile de depozitare și stocare, actul normativ fiind în curs de elaborare de către MADR; - acordarea unui ajutor național tranzitoriu aprobat prin HG nr. 86/2023 pentru culturile amplasate pe teren arabil, inclusiv cultura cartofului; - creșterea suprafețelor cultivate cu cartof pentru sămânță; - încurajarea cultivării cartofului destinat industrializării; - creșterea suprafețelor de cultivare a cartofului pentru consum, concomitent cu realizarea de investiții pentru spații de depozitare în vederea asigurării desfacerii pe tot parcursul anului; - susținerea implementării unor microsiseme de irigații pretabile zonelor tradiționale de cultivarea a cartofului. Măsurile de sprijin financiar din Planul Strategic PAC 2023-2027 și alte programe de finanțare sunt: <table><tr><td>Investiții în sectorul legume și/sau cartofi</td><td>2023 -2027</td><td>151,3 mil.euro</td></tr><tr><td>Investiții în condiționarea, depozitarea și procesarea produselor agricole și pomicole în afara exploatației</td><td>2023- 2027</td><td>210,3 mil.euro</td></tr></table> Legume și fructe proaspete înregistrează un deficit de balanță comercială de - 418 mil.euro.					Investiții în sectorul legume și/sau cartofi	2023 -2027	151,3 mil.euro	Investiții în condiționarea, depozitarea și procesarea produselor agricole și pomicole în afara exploatației	2023- 2027	210,3 mil.euro
Investiții în sectorul legume și/sau cartofi	2023 -2027	151,3 mil.euro								
Investiții în condiționarea, depozitarea și procesarea produselor agricole și pomicole în afara exploatației	2023- 2027	210,3 mil.euro								

		Cauze: • spații de sortare/condiționare/depozitare insuficiente; • suprafețe insuficiente pentru realizarea producției de legume în spații protejate; • sezonabilitatea culturilor ceea ce duce la costuri ridicate la aceste produse peste nivelul celor similare importate; • lipsa producției de legume necesare industrializării. • De menționat că la tomate în stare proaspătă sau refrigerată, Programul Tomata a dat un imbold acestui sector, astfel încât, consumul pe cap de locuitor a crescut de la 38,4 kg/locuitor înregistrat în 2016 la 45,1 kg/locuitor în 2021, iar cei 17.180 beneficiari ai programului au produs în solarii în anul 2022 circa 100.000 tone roșii care au fost livrate pe piața internă. • Totuși, în perioadele când nu au putut fi asigurate roșii din producția internă s-au importat roșii, deficitul la acest produs fiind la 30 noiembrie 2022 de 110,1 mil. euro. • Lipsa de asociere a producătorilor și a capitalului de lucru în cazul cooperativelor înființate de fermieri. Soluții și sprijin financiar 1. asigurarea unui sistem eficace și eficient de inspecție și control atât în punctele de trecere a frontierei de stat cât și în rețeaua de comercializare a României în ceea ce privește verificarea nivelurilor de contaminanți și reziduuri pesticide, a produselor neconforme ce se importă în vederea scoaterii lor de pe piață; 2. crearea infrastructurii de sortare/depozitare/condiționare/ambalare; 3. acordarea de finanțare pentru dezvoltarea și re tehnologizarea capacităților de producție; stimularea asocierii producătorilor; 4. investiții în construcția de spații protejate fixe în vederea cultivării legumelor. Măsurile de sprijin financiar din Planul Strategic PAC 2023-2027 și alte programe de finanțare constau în: <table> <tr> <td>Investiții în exploatațile pomicole</td><td>2023 -2027</td><td>151,3 mil.euro</td></tr> <tr> <td>Investiții în condiționarea, depozitarea și procesarea produselor agricole și pomicole în afara exploatației</td><td>2023- 2027</td><td>210,3 mil.euro</td></tr> <tr> <td>Investiții în sectoarele hamei și/sau struguri de masă</td><td>2023- 2027</td><td>45 mil.euro</td></tr> <tr> <td>Continuarea programelor de sprijin aflate în derulare, gestionate de MADR și în perioada 2023 -2024 pentru: a) legume în spații protejate (tomate ciclul I, alte legume ciclul II) b) usturoi</td><td>2023 -2024</td><td>265,3 mil.lei anual 22,2 mil.lei anual</td></tr> <tr> <td>Program pentru organizarea producătorilor în vederea creșterii competitivității produselor agroalimentare românești pe piața externă: - Înființarea grupurilor de producători în sectorul agricol/pomicol</td><td>2023 - 2027</td><td>15,4 mil.euro</td></tr> </table>	Investiții în exploatațile pomicole	2023 -2027	151,3 mil.euro	Investiții în condiționarea, depozitarea și procesarea produselor agricole și pomicole în afara exploatației	2023- 2027	210,3 mil.euro	Investiții în sectoarele hamei și/sau struguri de masă	2023- 2027	45 mil.euro	Continuarea programelor de sprijin aflate în derulare, gestionate de MADR și în perioada 2023 -2024 pentru: a) legume în spații protejate (tomate ciclul I, alte legume ciclul II) b) usturoi	2023 -2024	265,3 mil.lei anual 22,2 mil.lei anual	Program pentru organizarea producătorilor în vederea creșterii competitivității produselor agroalimentare românești pe piața externă: - Înființarea grupurilor de producători în sectorul agricol/pomicol	2023 - 2027	15,4 mil.euro
Investiții în exploatațile pomicole	2023 -2027	151,3 mil.euro															
Investiții în condiționarea, depozitarea și procesarea produselor agricole și pomicole în afara exploatației	2023- 2027	210,3 mil.euro															
Investiții în sectoarele hamei și/sau struguri de masă	2023- 2027	45 mil.euro															
Continuarea programelor de sprijin aflate în derulare, gestionate de MADR și în perioada 2023 -2024 pentru: a) legume în spații protejate (tomate ciclul I, alte legume ciclul II) b) usturoi	2023 -2024	265,3 mil.lei anual 22,2 mil.lei anual															
Program pentru organizarea producătorilor în vederea creșterii competitivității produselor agroalimentare românești pe piața externă: - Înființarea grupurilor de producători în sectorul agricol/pomicol	2023 - 2027	15,4 mil.euro															

		<u>Comitetul Național pentru Supravegherea Macroprudențială (CNSM)</u> În ședința Consiliului general al CNSM din data de 30 martie 2021 a fost analizată <i>Nota CNSM nr.11/2021 privind monitorizarea modului în care autoritățile au implementat recomandările CNSM privind diminuarea vulnerabilităților provenind din creșterea deficitului balanței comerciale cu produse agroalimentare</i>, care a evidențiat continuarea deteriorării deficitului comercial al bunurilor agroalimentare ca urmare a evoluțiilor recente, potențate de criza generată de pandemia COVID-19, reprezentate de reorientarea consumului spre bunuri de bază, dar și de anul agricol slab pentru cultura de cereale. În acest context, CNSM a aprobat propunerea privind schimbare de abordare în ceea ce privește monitorizarea modului de îndeplinire a recomandărilor CNSM privind diminuarea vulnerabilităților provenind din creșterea deficitului balanței comerciale cu produse agroalimentare, prin creșterea nivelului de senioritate cu privire la persoana care coordonează monitorizarea îndeplinirii recomandărilor menționate, respectiv la nivelul unui membru din Consiliul General al CNSM, în vederea identificării de noi soluții pentru facilitarea punerii în aplicare a propunerilor de politici din respectiva recomandare CNSM. Față de de analiza CNSM din 30.03.2021, MADR a transmis următoarele precizări: 1. deficitul comercial al bunurilor agroalimentare raportat de INS la 30 noiembrie 2022 este de 885,3 milioane euro. Acest deficit putea fi acoperit dacă România exporta suplimentar în aceasta perioadă 3 milioane de tone de cereale (similar la nivelul cantităților exportate în anul 2021), nivelurile mici exportate în anul 2022 fiind determinate de blocarea portului Constanța cu cereale din Ucraina, în aceste condiții stocurile rămase la fermierii determina costuri suplimentare de depozitare și efecte economice negative 2. in luna februarie 2023 MADR a stabilit un PROGRAM PRIVIND MASURILE NECESARE PENTRU DIMINUAREA DEFICITULUI COMERCIAL CU PRODUSE AGROALIMENTARE Obiectivele principale pentru echilibrarea balanței comerciale cu produse agroalimentare: 1. Creșterea producției interne de produse agroalimentare; 2. Stimularea producției interne de produse procesate similare celor din import; 3. Creșterea volumului de produse procesate cu valoare adăugată ridicată destinate exportului; 4. Creșterea ofertei de noi produse agroalimentare românești destinate exportului; 5. Promovarea produselor agroalimentare românești prin acțiuni de marketing (târguri, expoziții, etc) pe terțe piețe; 6. Înființarea și dezvoltarea de rețele de comercializare a produselor autohtone. 7. identificarea de noi piețe de desfacere prin rețeaua de atașați economici proprii ai României pentru valorificarea producției interne la export (mărirea și relocarea ei, după caz) ; 8. Optimizarea piețelor externe existente prin mărirea cantităților de produse exportate în scopul creșterii eficienței produselor exportate; 9. Dezvoltarea comerțului cu produse agroalimentare obținute în România prin Casa Română de Comerț Agroalimentar – UNIREA SA: a. înființare/identificare centre de colectare- depozitare (prezervare identitate produs), b. operaționalizarea relației directe dintre producător/procesator și comerciant (eliminarea intermediari), c. asigurarea disponibilității volumelor de produse agroalimentare necesare onorării unor contracte încheiate cu hipermarketurile, export, consum colectiv și HORECA, d. promovarea consumului de produse românești pe piața internă și la export;
--	--	---

		10. Asigurarea unui sistem eficace și eficient de inspecție și control atât în punctele de trecere a frontierei de stat, cât și în rețeaua de comercializare a României în ceea ce privește verificarea nivelurilor de contaminanți și reziduuri pesticide, a produse neconforme /falsificate aferente produselor ce se importă în România în vederea scoaterii lor de pe piață; 11. Îmbunătățirea mecanismelor de aplicare a certificatelor de depozit; 12. Obligatorietatea UAT-urilor cu mai mult de 5000 de locuitori de înființare a unor piețe volante în zilele de sâmbătă și duminică; 13. Elaborarea, în colaborare cu Ministerul Educației, a unui program educațional pentru elevi în vederea stimulării consumului de produse alimentare românești; 14. Elaborarea legislației pentru crearea vehicului financiar prevăzut la pct. II.4 în Memorandumul aprobat de guvern în luna noiembrie 2022 cu tema “Susținerea de către Guvern a operatorilor din industria de prelucrare a sfecei de zahăr”; Referitor la punctul iii) care a făcut obiectul ședinței Consiliului General al CNSM din 30 martie 2021 MADR a comunicat următoarele: • La elaborarea proiectelor de acte normative/propunerilor de politici publice/punctelor de vedere față de inițiativele legislative care reglementează sectorul agroalimentar, MADR se consultă cu toate formele asociative de profil, în conformitate cu prevederile <i>Legii 52/ 2003 privind transparența decizională în administrația publică, cu modificările și completările ulterioare</i>. MADR supune consultării publice toate proiectele de acte normative care vizează sectorul agroalimentar, cu respectarea prevederilor legale specifice în vigoare. • În ceea ce privește procesul de notificare la Comisia Europeană a unor scheme de calitate, facem precizarea că MADR respectă recomandările Comisiei Europene, și prevederile Tratatului privind funcționarea Uniunii Europene, proiectele de acte normative referitoare la schemele de calitate fiind în curs de analiză/revizuire/elaborare. • Referitor la eliminarea programelor de promovare a exporturilor, menționăm că acestea intră în sfera de competență a Ministerului Economiei.
<i>Recomandarea CNSM nr. R/5/2021 privind modul de implementare a Recomandării CERS/2020/12 referitoare la identificarea entităților juridice</i>	BNR, ASF	<u>Sinteza măsurilor adoptate de BNR:</u> 1) La data de 30.08.2021 a fost publicat pe site-ul BNR un <i>Comunicat referitor la Recomandarea CNSM nr. R/5/2021 privind modul de implementare a Recomandării CERS/2020/12 referitoare la identificarea entităților juridice</i> (https://bnr.ro/page.aspx?prid=19816), în care s-a arătat că, luând în considerare beneficiile legate de asigurarea stabilității financiare, monitorizarea riscurilor sistemice și a fenomenelor de contagiune, prevenirea și combaterea spălării banilor, care pot contribui la întărirea premiselor pentru menținerea unui sistem financiar-bancar sănătos și robust, BNR recomandă instituțiilor aflate în aria sa de supraveghere (instituții de credit, instituții emitente de monedă electronică, instituții de plată și instituții financiare nebancare) să dețină un cod LEI. În cazul instituțiilor de credit constituite sub forma organizațiilor cooperatiste de credit, recomandarea se adresează, în special, casei centrale. 2) La nivelul BNR au fost finalizate și publicate în Monitorul Oficial din luna octombrie 2022, două reglementări privind modificarea unor acte normative emise de BNR, în vederea includerii în cadrul prevederilor acestora/ în cadrul modelelor formularelor de raportare prevăzute de acestea a codului LEI al entității raportoare, dacă

		aceasta dispune de cod LEI, respectiv a codului LEI al oricărei alte entități juridice cu privire la care trebuie raportate informații și care deține un cod LEI, după cum urmează: i) <i>Regulamentul BNR nr.11/2022 privind modificarea și completarea unor acte normative emise de Banca Națională a României</i>, publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr.1036 din 25 octombrie 2022, care a vizat includerea Codului LEI în cadrul datelor de identificare ale entităților, prin care se aduc modificări următoarelor: Ordinul BNR nr. 9/2017; Ordinul BNR nr. 10/2017; Ordinul BNR nr. 18/2007; Regulamentul BNR nr. 4/2019; Regulamentul BNR nr. 5/2019; Regulamentul BNR nr. 20/2009; Regulamentul BNR nr. 2/2019; Regulamentul BNR nr. 17/2012; Regulamentul BNR nr. 5/2013; Regulamentul BNR nr. 12/2020; Ordinul BNR nr. 8/2014; Ordinul BNR nr. 9/2014, Ordinul BNR nr. 2/2014 și Ordinul BNR nr.2/2022; ii) <i>Ordinul BNR nr.5/2022 privind modificarea și completarea unor acte normative emise de Banca Națională a României</i>, publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr.1005 din 18 octombrie 2022, care a vizat includerea Codului LEI în cadrul datelor de identificare ale entităților, prin care se aduc modificări următoarelor: Ordinul BNR nr. 27/2010, Ordinul BNR nr. 6/2015, Ordinul BNR nr. 10/2012 și Ordinul BNR nr.2/2020. 3) La data de 21.04.2022 a intrat în vigoare <i>Regulamentul BNR nr.7/12.04.2022 pentru modificarea și completarea Regulamentului Băncii Naționale a României nr. 2/2012 privind organizarea și funcționarea la Banca Națională a României a Centralei Riscului de Credit</i> (publicat în Monitorul Oficial al României Partea I, nr.390/21.04.2022) care prevede: (i) raportarea de către persoanele declarante la CRC a Codului LEI, (ii) includerea indicatorilor solicitați de Recomandarea CNSM nr. R/6/2021 privind sprijinirea finanțării verzi, precum și a (iii) indicatorilor privind piața imobiliară prevăzuți în Recomandările CERS nr. 14/2016 și nr. 3/2019. Aplicația informatică CRC a fost modificată și adaptată corespunzător noilor cerințe de raportare. 4) La nivelul BNR au fost inițiate demersuri care vizează modificarea registrelor publice (Registrul instituțiilor de credit, Registrul instituțiilor de plată, Registrul instituțiilor emitente de monedă electronică, Registrul instituțiilor financiare nebankare – Registrul general și registrul special), în cadrul cărora sunt evidențiate instituțiile financiare monitorizate sau supravegheate prudențial de banca centrală, prin adăugarea informației privind codul LEI (dacă există și este disponibilă). În acest sens, au fost inițiate demersurile pentru realizarea modificărilor necesare în aplicațiile informatice care asigură gestionarea și publicarea registrelor în cauză, pentru asigurarea conformării la cadrul de reglementare ce urmează a fi modificat. În luna octombrie 2022, Registrul instituțiilor de credit reproiectat (incluzând coloana LEI) a fost dat în producție. Registrul instituțiilor de plată și Registrul instituțiilor emitente de monedă electronică a fost dat în producție în luna ianuarie 2023. Registrul instituțiilor financiare nebankare – Registrul general și Registrul special este în curs de reproiectare, estimând finalizarea în cursul semestrului I 2023. Suplimentar, au fost actualizate referințele din <i>Regulamentul nr.2/2019 privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului</i> la noul cadru legislativ și a fost prevăzută în cuprinsul Regulamentului nr. 20/2009 structura registrelor IFN (Registrul general, Registrul special și Registrul de evidență) pentru asigurarea unui regim unitar de reglementare cu cel existent pentru celelalte instituții financiare aflate în sfera de competență a băncii centrale. <i>Formularul privind modul de implementare a Recomandării B – Utilizarea identificatorului entității juridice până la eventuala introducere a legislației Uniunii din cadrul Recomandării CERS/2020/12 referitoare la identificarea entităților juridice</i>, completat de BNR, a fost transmis la CERS în termenul solicitat. <u>Autoritatea de Supraveghere Financiară (ASF)</u>
--	--	--

		Autoritatea de Supraveghere Financiară a sprijinit încă de la apariția acestor coduri standardizate utilizarea lor pe scară largă de către entitățile supravegheate. Pe piața de capital, toate pachetele legislative europene ce impun obligații de raportare (MAR, MiFID II, MiFIR, EMIR, SFTR, MMFR, AIFMD, UCITS etc) entităților solicită din partea acestora, în mod obligatoriu, utilizarea codului LEI ca și identificator. Pe piața asigurărilor, toate societățile de asigurare dețin cod LEI. În sistemul de pensii private, atât administratorii, cât și fondurile de pensii private sunt înregistrați cu coduri LEI. Entitatea din România care emite coduri LEI este Depozitarul Central. ASF a transmis la CERS <i>Formularul privind modul de implementare a Recomandării B – Utilizarea identificatorului entității juridice până la eventuala introducere a legislației Uniunii din cadrul Recomandării CERS/2020/12 referitoare la identificarea entităților juridice</i> în termenul solicitat.
Recomandarea CNSM nr. R/6/2021 privind sprijinirea finanțării verzi	BNR, ASF, Guvern	Raportul grupului de lucru pentru sprijinirea finanțării verzi a fost publicat pe website-ul CNSM (http://www.cnsmro.ro/res/ups/Raport-CNSM-pentru-sprajinirea-finantarii-verzi.pdf) și a fost prezentat public în cadrul unei conferințe de presă în data de 8 iunie 2021 (http://www.cnsmro.ro/media/evenimente/raportul-cnsm-pentru-sprajinirea-finantarii-verzi/). <u>Banca Națională a României (BNR)</u> Din perspectiva reglementării prudențiale, este de menționat că, în anul 2020, ABE a publicat <i>Ghidul privind inițierea și monitorizarea creditelor</i> (EBA/GL/2020/06), în cadrul căruia sunt prevăzute cerințe referitoare la includerea, în cadrul politicilor de administrare a riscurilor, a factorilor de mediu, sociali și de administrarea a activității (ESG) în ceea ce privește condițiile financiare ale debitorilor, în special impactul potențial al factorilor de mediu și al schimbărilor climatice în scopul evaluării riscurilor asociate schimbărilor climatice în ceea ce privește performanța financiară a debitorilor. Procesul de preluare a prevederilor Ghidului, inclusiv a celor din domeniul ESG, în cadrul de reglementare național a fost realizat prin emiterea <i>Regulamentului BNR nr. 5 din 25 martie 2022 pentru modificarea și completarea Regulamentului Băncii Naționale a României nr. 5/2013 privind cerințe prudențiale pentru instituțiile de credit și pentru abrogarea unor acte normative</i> (intrare în vigoare la 30 martie 2022), care a fost publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr.314 din 30 martie 2022. Stadiul implementării celor patru recomandări adresate BNR este următorul: 1. Comunicarea de către autoritățile naționale către entitățile din aria lor de competență a unor recomandări privind abordarea prudentă a riscului climatic. Recomandările vor acoperi cel puțin următoarele domenii: (i) guvernanta, (ii) strategie, (iii) managementul riscului, (iv) analiză de scenarii și testare la stres și (v) transparență – recomandarea a fost îndeplinită prin transmiterea către bănci și IFN a unei scrisori din partea conducerii BNR privind așteptările referitoare la gestionarea riscului climatic.

		2. Analizarea oportunității flexibilizării cerințelor prudențiale privind finanțările verzi, în linie cu preocupări similare la nivel european, din perspectiva stimulării acestui tip de creditare, fără afectarea stabilității financiare – în curs de realizare. Prima versiune a analizei a fost publicată în secțiunea „Tema specială” a Raportului privind stabilitatea financiară, ediția decembrie 2021 (raportul se regăsește la adresa: https://www.bnr.ro/PublicationDocuments.aspx?icid=19966). Studiul a fost finalizat în cursul anului 2022 și este în curs de publicare. 3. Construirea unui tablou de monitorizare a riscurilor asupra sectorului bancar provenind din schimbările climatice, care să fie actualizat și diseminat periodic, precum și rularea anuală a unui exercițiu de testare la stres pe aspecte asociate riscurilor climatice, cu diseminarea rezultatelor – recomandarea a fost îndeplinită. A fost publicată a doua ediție a tabloului de monitorizare a riscului climatic aferentă anului 2022, regăsindu-se la adresa: https://www.bnr.ro/DocumentInformation.aspx?idInfoClass=31565&idDocument=41494&directLink=1. Exercițiul de testare la stres este programat a se încheia pe parcursul anului 2023, BNR beneficiind de asistență tehnică pentru construirea scenariilor, prin intermediul unui proiect gestionat de Comisia Europeană. 4. Completarea Centralei Riscului de Credit din cadrul BNR cu informații privind creditele verzi, plecând de la taxonomia europeană – recomandarea a fost îndeplinită. Primele raportări au fost efectuate în luna iunie 2022, iar analiza datelor raportate se regăsește în capitolul 2 al Raportului BNR privind stabilitatea financiară, ediția decembrie 2022 (disponibil la adresa: https://www.bnr.ro/PublicationDocuments.aspx?icid=19966). Măsura a fost implementată prin intrarea în vigoare a <i>Regulamentului BNR nr. 7/12.04.2022 pentru modificarea și completarea Regulamentului Băncii Naționale a României nr. 2/2012 privind organizarea și funcționarea la Banca Națională a României a Centralei Riscului de Credit</i> (publicat în Monitorul Oficial al României Partea I, nr.390/21.04.2022) prevede: (i) raportarea de către persoanele declarante la CRC a Codului LEI, (ii) includerea indicatorilor solicitați de Recomandarea CNSM nr. R/6/2021 privind sprijinirea finanțării verzi, precum și a (iii) indicatorilor privind piața imobiliară prevăzuți în Recomandările CERS nr. 14/2016 și nr.3/2019. Aplicația informatică CRC a fost modificată și adaptată corespunzător noilor cerințe de raportare. Informații referitoare la creditul verde sunt incluse, începând cu luna iunie 2022, în <i>Raportul privind activitatea Centralei Riscului de Credit și a Centralei Incidentelor de Plăți</i>, care este prezentat lunar Comitetului de supraveghere, iar trimestrial Consiliului de administrație al BNR. <u>Autoritatea de Supraveghere Financiară (ASF)</u> Ca urmare a complexității domeniului de activitate privind finanțarea durabilă, care implică schimbări legislative și modificarea modelelor de afaceri la nivelul tuturor categoriilor de entități reglementate pentru integrarea riscurilor de mediu, sociale și de guvernanță, Autoritatea de Supraveghere Financiară a creat o structură modulară distinctă, organizată sub forma unui grup de lucru permanent privind tranziția verde. De asemenea, ASF a publicat un set de recomandări (https://www.asfromania.ro/uploads/articole/attachments/619627dfe59a1282090234.pdf), al căror obiectiv este de a veni în sprijinul entităților supravegheate prin furnizarea unui prim set de informații ce privesc finanțarea durabilă, în special cu privire la importanța în creștere a riscurilor de sustenabilitate, într-un context global, european și local care depune toate eforturile pentru a sprijini finanțarea activităților sustenabile din punct de vedere al mediului, cu scopul de a transforma economiile reale într-unele durabile pe termen lung. Având în vedere familiaritatea unor sintagme uzuale în spațiul public național și internațional, termenii „durabil” și „sustenabil” au fost utilizați ca sinonime.
--	--	---

		Autoritatea de Supraveghere Financiară intenționează ca aceste recomandări să reprezinte principii de bune practici care să fie aplicate de către entitățile supravegheate în domeniul riscurilor de sustenabilitate, pentru a implementa cerințele legale privind organizarea activității și stabilirea unui sistem adecvat de management al riscurilor. Recomandările se adresează entităților supravegheate de către ASF care sunt cuprinse și în articolul 2 din Regulamentul (UE) 2019/2088 privind informațiile privind durabilitatea în sectorul serviciilor financiare: societăți de asigurare, intermediari în asigurări, administratori de fonduri de pensii, administratori de fonduri de investiții, firme de investiții, emitenți, consultanți financiari. Conform solicitării ASF, entitățile au avut termen până la data de 30 iunie 2022 să raporteze către ASF modalitatea de implementare a Recomandărilor pentru abordarea prudentă a riscului climatic. Din analiza raportărilor transmise de către entități, a rezultat faptul că acestea au inițiat diferite procese de implementare a unei înțelegeri adecvate a riscurilor de sustenabilitate, în funcție de dimensiunea și de complexitatea activității, rezultatele fiind eterogene. În ceea ce privește analiza oportunității flexibilizării cerințelor prudențiale privind finanțările verzi, în linie cu preocupările similare la nivel european, din perspectiva stimulării acestui tip de creditare, fără afectarea stabilității financiare, conform concluziilor analizei efectuate de către ASF, în prezent, nu există restricții investiționale, legislative sau prudențiale referitoare la finanțele verzi, aplicabile investitorilor instituționali supravegheați și reglementați de ASF. Spre deosebire de sectorul bancar, care finanțează în mod direct economia prin creditele acordate, fondurile de investiții, fondurile de pensii private și societățile de asigurare pot contribui la dezvoltarea economiei verzi prin investirea unor părți din portofoliile lor în instrumente financiare verzi. În acest context, cadrul legal referitor la investiții este unul foarte flexibil, pentru fiecare categorie de investitori instituționali și permite o alocare eficientă și diversificată a portofoliului pe mai multe clase de active, în funcție de politica individuală de investiții a fiecărui investitor. În condițiile în care majoritatea investitorilor instituționali preferă piața locală pentru plasamentele de portofoliu, numărul instrumentelor verzi emise în România este deocamdată unul redus, acest segment fiind într-un stadiu incipient de dezvoltare. În același timp, apetitul investitorilor pentru produse verzi este unul ridicat. Astfel, în contextul actual considerăm că cerințele legale privind investițiile verzi sunt foarte flexibile și adecvate, permițând încurajarea și susținerea dezvoltării economiei verzi, prin mecanisme specifice de piață financiară non-bancară. <u>Guvernul</u> <u>Ministerul Finanțelor (MF)</u> <i>Subrecomandarea I-2</i> Cu ocazia vizitelor înalților reprezentanți ai celor 3 IFI din iulie 2021, MF a deschis dialogul pe tema intensificării finanțării verzi pentru implementarea celei de a doua subrecomandări. Ca urmare, Grupul Băncii Mondiale (GBM) a organizat în noiembrie 2021 o misiune virtuală, ce a avut drept obiective: (i) identificarea partenerilor cheie și a tuturor părților interesate, de la care se așteaptă să îndeplinească un rol critic în mobilizarea finanțării verzi în România; (ii) identificarea finanțărilor verzi, în sectorul public și privat și (iii) prezentarea unui plan de acțiune pentru o eventuală implicare a GBM.
--	--	--

		Rezultatele misiunii au fost sintetizate într-un <i>Aide Memoire</i>, transmis autorităților române în decembrie 2021, recomandările fiind structurate pe patru paliere: instituții financiare naționale, piața de capital, stabilitate financiară, intermediari financiari. De asemenea, preocupările cu privire la finanțarea verde se vor reflecta și în alte documente ale BM, la elaborarea cărora MF este consultat în calitate sa de partener principal de dialog cu IFI, precum: diagnosticul sectorului privat (<i>Country Private Sector Diagnostic</i>), care va cuprinde o analiza a oportunităților și constrângerilor în ceea ce privește dezvoltarea sectorului privat în România și contribuția acestuia la economia națională, respectiv diagnosticul sistematic de țară (<i>Systematic Country Diagnostic</i>), în baza căruia va fi elaborată următoarea strategie de parteneriat de țară (<i>Country Partnership Framework</i>) 2024-2029. Banca Europeană de Reconstrucție și Dezvoltare (BERD) a transmis răspunsul său în data de 21 decembrie 2021, în care a prezentat modelul operațional, contextul și rezultatele BERD în acțiunea pentru combaterea schimbărilor climatice, cu accent pe operațiunile din România. În contextul PNRR, BERD va implementa în perioada 2022-2026 instrumentul financiar de garantare pentru eficiență energetică și energie regenerabilă în sectorul rezidențial și al clădirilor. În calitate de ”Banca UE pentru climă”, Banca Europeană de Investiții (BEI) urmărește foaia de parcurs aprobată în noiembrie 2020 în ceea ce privește finanțarea verde în statele membre, inclusiv în România. În anul 2021, BEI a lansat spre consultare <i>Cadrul privind alinierea contrapărților la obiectivele Acordului de la Paris</i>, context în care va oferi asistență tehnică debitorilor și intermediarilor financiari pentru alinierea cu acestor obiective. De asemenea, BEI a acordat în anul 2021 asistență tehnică pentru finanțarea acțiunilor împotriva schimbărilor climatice în sectoare precum transporturi, gestiunea deșeurilor și a apelor uzate, dezvoltarea rurală și urbană. În România, între 2022-2026, în cadrul PNRR, Grupul BEI va implementa instrumente financiare care vor contribui la creșterea finanțării verzi, atât prin FEI cu instrumente de garantare și capital de risc, cât și prin BEI cu instrumente de garantare și creditare directă. <i>Subrecomandarea I-3</i> În vederea elaborării <i>Cadrului general pentru obligațiuni verzi la nivel suveran</i> Ministerul Finanțelor a inițiat dialogul cu ministerele cu atribuții în domeniu (Ministerul Transporturilor și Infrastructurii, Ministerul Cercetării, Inovării și Digitalizării, Ministerul Investițiilor și proiectelor Europene, Ministerul Economiei, Ministerul Energiei, Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației, Ministerul Antreprenoriatului și Turismului și Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale) în vederea identificării proiectelor care au fost finanțate în perioada 2020-2022 precum și cele ce urmează a fi finanțate în anul curent și 2024 ce pot fi încadrate ca fiind cheltuieli eligibile pentru prima emisiune suverană de obligațiuni verzi. În vederea coordonării acestui demers și stabilirea listei finale, precum și a structurării proiectului de <i>Cadru general pentru obligațiuni verzi la nivel suveran</i>, Ministerul Finanțelor beneficiază de asistență tehnică din partea Băncii Mondiale, în cursul lunii octombrie 2022 având loc o întâlnire cu reprezentanții BM și ai ministerelor de linie pentru definirea scopului proiectului. În cursul lunii martie 2023, reprezentanții BM vor avea prima misiune în România, în care vor fi analizate și structurate datele obținute de la ministere. Intenția Ministerului Finanțelor este de a emite primele obligațiuni verzi la nivel suveran în a doua parte a anului 2023, după parcurgerea etapelor specifice necesare realizării emisiunii inaugurale și în funcție de condițiile de piață.
--	--	---

		<u>Departamentul pentru Dezvoltare Durabilă (DDD)/ Secretariatul General al Guvernului (SGG)</u> În ceea ce privește partea a III-a a Recomandării CNSM R/6/2021, punctele 14 și 15, DDD a avut un rol proactiv privind sprijinirea finanțării verzi. Astfel, SGG prin DDD implementează proiectul cu aplicare națională SIPOCA 613: „România Durabilă - Dezvoltarea cadrului strategic și instituțional pentru implementarea Strategiei Naționale pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030 (SNDDR 2030)”, care se derulează până în luna iulie 2023. Unul dintre obiectivele specifice ale proiectului este constituirea Codului Român al Sustenabilității (CRS). Codul va face parte din mecanismul de monitorizare a progresului în implementarea SNDDR 2030. CRS s-a realizat după modelul Codului German al Sustenabilității (https://www.deutscher-nachhaltigkeitskodex.de/en-gb/). Acesta va cuprinde referiri precise la mecanismele de raportare nefinanciară de către toate entitățile care intră sub incidența prevederilor <i>Ordinului Nr. 1938/2016 din 17 august 2016 privind modificarea și completarea unor reglementări contabile</i> și ale <i>Ordinului Nr. 1239/2021 din 22 octombrie 2021 pentru modificarea și completarea unor reglementări contabile aplicabile operatorilor economici</i>. CRS va crea transparență și comparabilitate privind performanța sustenabilității entităților și va releva atitudinea mediului de afaceri privind aplicarea principiilor dezvoltării durabile. Toate formele de organizare, indiferent de industrie sau dimensiune, care nu sunt supuse obligației de raportare, vor putea aplica, în mod voluntar, CRS. Prin adoptarea acestui cadru este vizată totodată extinderea contribuției companiilor private și a altor entități la procesul de implementare a celor 17 Obiective pentru Dezvoltare Durabilă ale Agendei 2030, asumate de România prin SNDDR 2030. Raportarea se va realiza prin intermediul platformei online http://codsustenabilitate.gov.ro, care cuprinde aspecte ce țin de: sustenabilitate, mediu, social și de personal, respectarea drepturilor omului, combaterea corupției și a dării de mită. Criteriile Codului stabilesc de asemenea necesitatea raportării politicilor entităților, rezultatelor aplicării acestora și a riscurilor aferente. Până în prezent, pentru elaborarea CRS au fost realizate următoarele activități: - a fost semnat un Memorandum de Înțelegere între SGG (prin DDD) și Consiliul German pentru Dezvoltare Durabilă pentru facilitarea elaborării CRS după modelul Codului German al Sustenabilității; - a fost semnat contractul pentru prestarea de servicii de consultanță pentru elaborarea CRS; - a fost realizată traducerea documentelor Codului Sustenabilității și Ghidului pentru Codul Sustenabilității ale Consiliului German pentru Dezvoltare Durabilă (CGDD) și a datelor de pe platforma online a CGDD; - a fost realizată <i>Analiza cadrului legislativ național și comunitar în domeniul raportării nefinanciare</i>; - a fost elaborată <i>Metodologia privind adaptarea Codului Sustenabilității la elementele naționale și/sau europene</i>; - au fost elaborate documentele Codul Român al Sustenabilității și Ghidul privind utilizarea Codului Român al Sustenabilității; - a fost realizată o campanie de promovare și diseminare online a Codului; - a fost realizat site-ul de prezentare ce include și secțiunea de raportare. În perioada 6 – 10 martie 2023 sunt organizate 3 sesiuni de instruire a grupului țintă. Etapele de realizare a CRS vor fi publicate pe website-ul www.romania-durabila.gov.ro. <u>Ministerul Transporturilor și Infrastructurii (MTI)</u> MTI a înființat <i>Grupul de lucru MTI referitor la sprijinirea finanțării de proiecte verzi CNSM</i>.
--	--	---

		În ceea ce privește subrecomandarea I.3 din cadrul <i>Recomandării CNSM nr. R/6/2021 privind sprijinirea finanțării verzi</i>, dintre companiile aflate în subordinea MTI este vizată doar Compania Națională Administrația Canalelor Navigabile S.A. (C.N. ACN S.A.). Prin adresa nr. 13675/12.07.2021, C.N. ACN SA a transmis către MTI acțiunile/proiectele/planurile de investiții verzi ale companiei, precum și nominalizarea persoanelor de contact pentru fiecare acțiune/proiect. În contextul în care una dintre recomandările incluse în raportul CNSM întocmit în anul 2021 constă în elaborarea unui cadru general pentru obligațiuni verzi la nivel suveran - care se va constitui ca un instrument de planificare și utilizare a fondurilor puse la dispoziție, în cea mai mare parte de către instituțiile bancare, pentru implementarea proiectelor „verzi” - C.N. ACN SA informează că, pentru o parte din investițiile verzi avute în vedere în cadrul companiei, au fost identificate resurse financiare pentru implementarea acestora, în vederea îndeplinirii obiectivelor de mediu asumate prin Pactul verde european. Pentru altele (în speță cele referitoare la creșterea eficienței energetice prin reducerea consumului de energie și alimentarea cu energie electrică din surse regenerabile a punctelor de lucru) nu au fost identificate fonduri europene în care C.N. ACN SA poate fi considerat beneficiar eligibil. Având în vedere faptul că C.N. ACN SA se încadrează în categoria întreprinderi mari cu un consum de până la 1000 tep/an, nu se califică printre beneficiarii eligibili ai PODD și nici printre beneficiarii eligibili ai PNRR pentru finanțarea unui proiect de alimentare cu energie electrică din surse regenerabile. În acest context, opinia C.N. ACN SA este că scopul obligațiunilor "verzi" este de a finanța proiecte care contribuie la sustenabilitatea mediului înconjurător. Având în vedere faptul că viitorul Cadru general pentru obligațiuni verzi la nivel suveran stabilește criteriile de eligibilitate pe baza cărora se vor identifica proiectele finanțabile prin obligațiuni verzi, C.N. ACN SA consideră absolut necesară orientarea către acei beneficiari care nu se încadrează în categoriile de beneficiari eligibili ale celorlalte programe cu finanțare europeană nerambursabilă și care să beneficieze din partea instituțiilor bancare de scheme de finanțare mult mai avantajoase decât cele oferite de acestea pentru alte tipuri de proiecte de investiții Raportat la paragraful anterior, MTI a comunicat (prin scrisoarea nr.5637/03.03.2023) că, la nivelul companiei, este în derulare elaborarea Studiului de fezabilitate pentru amenajarea unui parc fotovoltaic, cu termen estimat de finalizare iulie 2023. Pentru realizarea acestei investiții, până în luna martie 2023, nu au fost identificate posibile surse de finanțare din fonduri externe nerambursabile, ținând cont de faptul că CN ACN SA se încadrează în categoria întreprinderilor mari, dar nu se încadrează în celelalte condiționalități tehnice impuse de diverse linii de finanțare. <u>Ministerul Energiei (ME)</u> <i>Subrecomandarea I-5 - În curs de realizare</i> În anul 2018, Ministerul Energiei/Direcția Generală Politici Energetice a derulat un studiu de evaluare a opțiunilor de implementare a unui instrument de ajutor de stat „Contracte pentru Diferență” (CfD) pentru dezvoltarea investițiilor cu emisii reduse de carbon din sectorul producerii energiei electrice. Scopul unui astfel de mecanism este de a asigura predictibilitatea veniturilor pentru investitori în realizarea investițiilor în tehnologii cu emisii reduse de carbon, beneficiarii mecanismului de sprijin CfD având certitudinea obținerii unui anumit nivel de venituri, care garantează recuperarea investiției inițiale. Ținând cont de impactul pozitiv pe care mecanismul CfD l-a avut în statele membre din Uniunea Europeană în vederea promovării investițiilor în tehnologii pentru utilizarea surselor regenerabile de energie (RES), Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD) și-a exprimat interesul pentru susținerea Ministerului Energiei pentru
--	--	---

		implementarea respectivului mecanism, prin contractarea și finanțarea unui consultant. Astfel, în cursul lunii ianuarie 2021, Direcția Generală Afaceri Europene – Direcția Politici Energetice, Tranziție Energetică și Regenerabile a început derularea unui studiu privind implementarea concretă a mecanismului CfD. În cadrul acestui proiect, BERD oferă asistență tehnică Ministerului Energiei, prin intermediul consultantului CMS Cameron McKenna, în vederea implementării mecanismului de sprijin de tipul Contracte pentru Diferență (CfD), mecanism ce va fi aplicat în cadrul pieței de energie producătorilor de energie electrică cu tehnologie cu emisii reduse de carbon, respectiv pentru tehnologii pentru utilizarea surselor regenerabile, stocare și tehnologia nucleară. Obiectivele principale ale studiului sunt: analizarea modelului pieței de energie din România care să permită adoptarea mecanismului CfD, elaborarea legislației primare și secundare precum și a regulilor și cerințelor necesare desfășurării procedurii de licitație, monitorizarea CfD de către contraparte și structura costurilor necesare funcționării mecanismului de sprijin și asistența tehnică necesară notificării mecanismului CfD către Comisia Europeană. Durata acestui proiect este estimată la aproximativ 24 de luni. În Decembrie 2021 a avut loc un eveniment online de informare a părților interesate pe tema mecanismului de sprijin Contracte pentru Diferență (CfD) organizat de Ministerul Energiei în colaborare cu Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD) și consultantul CMS Cameron McKenna. În cursul lunii Februarie 2022, consultantul CMS Cameron McKenna a transmis Grupului de Lucru CfD livrabilele 5 și 6 respectiv, proiectul de lege CfD și contractul CfD. La începutul lunii Martie 2022, consultantul CMS a organizat o întâlnire de lucru în format hibrid în vederea discutării observațiilor primite de la Grupului de Lucru CfD. În prezent, acest proiect se află în faza finală a perioadei de execuție, ultimele două livrabile fiind elaborarea notificării pentru Comisia Europeană și analiza impactului economic. Implementarea mecanismului de sprijin Contracte pentru Diferență (CfD) reprezintă un milestone important asumat de Romania în Planul Național pentru Redresare și Reziliență (PNRR) prin care, până în T4 2023 trebuie semnate contracte pentru diferență pentru cel puțin 1500 MW ca urmare a desfășurării primei runde de proceduri competitive/de licitații. <i>Subrecomandarea I-6 - Finalizat</i> Directiva (UE) 2019/944 și Regulamentul (UE) 2019/943 cuprind o serie de noi principii de funcționare a pieței de energie electrică, principii care vizează formarea liberă a prețurilor și creșterea competitivității în vederea limitării distorsiunilor pe piață, eliminarea limitărilor de preț, definirea conceptelor de clienți activi și comunități de energie ale cetățenilor. Astfel, participarea în mod activ a consumatorilor va avea un rol important în obținerea flexibilității necesare pentru a adapta sistemul electroenergetic la producerea variabilă și distribuită de energie electrică din surse regenerabile. Accesul la contracte și instrumente derivate din domeniul energiei electrice, formarea prețurilor în baza cererii și ofertei, ca rezultat al unor mecanisme concurențiale și intervenții asupra prețurilor energiei doar în condițiile expres menționate în Directivă, cu obligativitatea notificării Comisiei Europene, sunt elemente care asigură o piață liberă, competitivă. Intrarea și ieșirea pe piața de energie a producătorilor și furnizorilor nu trebuie să aducă atingere obligației de serviciu public. Având în vedere că noile reglementări europene includ principii și concepte care fie nu se regăsesc la nivelul legislației naționale în domeniul energiei electrice, fie sunt în contradicție cu prevederile legislației naționale, a fost necesară modificarea și completarea <i>Legii energiei electrice și gazelor naturale nr.123/2012</i>, titlul I - <i>Energia electrică</i>, acestea
--	--	---

		realizându-se prin <i>Ordonanța de urgență nr. 143 din 28 decembrie 2021 pentru modificarea și completarea Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr.123/2012, precum și pentru modificarea unor acte normative.</i> Astfel, au fost introduse noi prevederi, prin care, în scopul facilitării finanțării investițiilor în capacități de producere a energiei electrice, o persoană fizică sau juridică are dreptul să contracteze, în calitate de producător, în condițiile reglementărilor emise de ANRE, energia electrică ce va fi produsă de noua capacitate energetică, fără a deține, la momentul încheierii contractului, licența. De asemenea, persoana fizică sau juridică, menționată anterior, cu excepția deținătorilor de capacități de producere a energiei electrice sau al unor capacități de producere a energiei electrice și termice în centrale electrice în cogenerare, conectate la rețeaua electrică, și/sau al unor instalații de stocare a energiei, cu o putere electrică totală mai mică de 1 MW, are obligația să obțină licența cu cel puțin 60 de zile înainte de momentul livrării energiei electrice produse de noua capacitate energetică. În cazul în care obligația nu este îndeplinită, contractele încheiate sunt reziliate, cu aplicarea clauzelor din contract privind rezilierea din culpa părții care nu a respectat obligația și nu își produc efectele privind livrarea de energie electrică. De asemenea, a fost introdus conceptul de operator desemnat al pieței de energie, în conformitate cu prevederile Regulamentului (UE) 1222/2015 al Comisiei din 24 iulie 2015 de stabilire a unor linii directoare privind alocarea capacităților și gestionarea congestiilor, care urmează să îndeplinească sarcini referitoare la cuplarea unică a piețelor pentru ziua următoare sau a piețelor intrazilnice (art. 23 și art. 43), precum și posibilitatea existenței mai multor operatori ai pieței de energie (art. 23); <i>Subrecomandarea II-11 – Finalizat pentru sprijin de operare si în curs de finalizare pentru sprijin investitional</i> Măsura de investiții I.3 – Dezvoltarea de capacități de producție pe gaze, flexibile și de înaltă eficiență, pentru cogenerarea de energie electrică și termică (CHP) în termoficarea urbană, în vederea realizării unei decarbonizări profunde, Componenta C.6 Energie din PNRR. În cadrul Măsurii de investiții vizând dezvoltarea de capacități de producție pe gaze, flexibile și de înaltă eficiență, pentru cogenerarea de energie electrică și termică (CHP) în termoficarea urbană, vor fi putea fi finanțate prin grant proiecte care au ca obiectiv realizarea/ modernizarea unităților de producție a energiei electrice și termice în cogenerare de înaltă eficiență, în termoficarea urbană, prin folosirea gazului natural, pregătite pentru amestec cu gazele regenerabile/ cu emisii reduse de carbon, inclusiv hidrogen verde, și flexibile din punctul de vedere al volumului de hidrogen. Astfel, în data de 16 februarie 2022, Ministerul Energiei a lansat spre consultare publică, următoarele documente aferente procedurii de apel de proiecte în cadrul Măsurii de investiții I.3 – Dezvoltarea de capacități de producție pe gaze, flexibile și de înaltă eficiență, pentru cogenerarea de energie electrică și termică (CHP) în termoficarea urbană, în vederea realizării unei decarbonizări profunde din Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR) - Componenta C.6 Energie: 1. Schema de ajutor de stat având ca obiectiv sprijinirea dezvoltării de capacități de producție pe gaz, flexibile, pentru producerea de energie electrică și termică în cogenerare de înaltă eficiență (CHP) în termoficarea urbană, notificabilă în baza Orientărilor din 2022 privind ajutoarele de stat pentru climă, protecția mediului și energie; 2. Ghidul specific aferent procedurii de apel de proiecte pentru sprijinirea investițiilor pentru sprijinirea investițiilor în cogenerare de înaltă eficiență, în termoficarea urbană, aferent schemei de ajutor de stat notificată.
--	--	---

În cadrul procedurii de apel de proiecte, ce va fi lansată pentru schema menționată, vor fi putea fi finanțate prin grant proiecte care au ca obiectiv realizarea/ modernizarea unităților de producție a energiei electrice și termice în cogenerare de înaltă eficiență, în termoficarea urbană, prin folosirea gazului natural, pregătite pentru amestec cu gazele regenerabile/ cu emisii reduse de carbon, inclusiv hidrogen verde, și flexibile din punctul de vedere al volumului de hidrogen.

Consultare publică s-a desfășurat pe o perioadă de 10 zile calendaristice, pe site-ul Ministerului Energiei.

Bugetul total estimat al schemei este echivalentul în lei al sumei de 390.000.000 de Euro, compus din 300.000.000 Euro fonduri europene nerambursabile asigurate prin Mecanismul de Redresare și Reziliență în cadrul Planului Național de Redresare și Reziliență – Componenta 6 – Energie și fonduri naționale 90.000.000 Euro prin aplicarea procentului de supracontractare de 30% în temeiul prevederilor art. 24 din OUG nr. 124/2021.

Bugetul este defalcat indicativ pe ani, astfel:

Anul	Buget (euro)	Buget cu supracontractare (euro)*
2022	80.000.000	104.000.000
2023	110.000.000	143.000.000
2024	110.000.000	143.000.000
Total	300.000.000	390.000.000

** Alocarea bugetară cu supracontractare este indicativă, Ministerul Energiei putând decide limitarea acesteia.*

NOTĂ: Sumele neutilizate într-un an vor fi reportate pentru anul viitor. Dacă proiectele depuse permit utilizarea sumelor din anii următori, bugetul este utilizat în avans. Bugetul reflectă sumele alocate prin PNRR la care se aplică procentul de supracontractare de 30% în temeiul prevederilor art.24 din OUG nr. 124/2021.

Din perspectiva bugetului alocat, numărul estimat de beneficiari de ajutor de stat în cadrul prezentei scheme este de aproximativ 6 întreprinderi, iar ajutorul maxim care se poate acorda pentru un proiect de investiții nu poate depăși 50.000.000 euro.

De asemenea, în ceea ce privește schema de sprijin operațional pentru cogenerarea de înaltă eficiență instituită prin Hotărârea Guvernului nr. 1215/2009 privind stabilirea criteriilor și a condițiilor necesare implementării schemei de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență pe baza cererii de energie termică utilă, în urma discuțiilor cu Comisia Europeană, România a notificat în luna noiembrie 2021 modificările aduse schemei de cogenerare existente, aceste modificări fiind aprobate de către Comisia Europeană prin Decizia C(2021) 9774 final – State aid SA. 57969 (2021/N) – România – Modification of State Aid N 437/2009 and SA 45976 for promoting high-efficiency cogeneration.

		Având în vedere situația producătorilor de energie electrică și termică în cogenerare de înaltă eficiență, beneficiari ai schemei de sprijin de tip bonus, autoritățile române, în urma aprobării primite din partea Comisiei Europene prin Decizia C(2021) 9774 final, au decis prelungirea perioadei de valabilitate a schemei de sprijin de tip bonus instituite prin HG nr. 1.215/2009, până în anul 2033. Prolungirea schemei a fost aprobată prin <i>Hotărârea Guvernului nr. 409 din 25 martie 2022 pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 1.215/2009 privind stabilirea criteriilor și a condițiilor necesare implementării schemei de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență pe baza cererii de energie termică utilă</i>, fiind publicată în Monitorul Oficial nr. 294 din 25 martie 2022. <u>Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor (MMAP)</u> <i>Subrecomandarea I-3 - În curs de realizare</i> Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, a transmis, la solicitarea Ministerului Finanțelor, propunerile de proiectele verzi/componentă ESG care au primit finanțare recent sau sunt în proces de finanțare/în pregătire de finanțare/co-finanțare cu resurse din bugetul MMAP. De asemenea, prin Administrația Fondului pentru Mediu, sunt finanțate proiectele prioritare stabilite anual de autoritatea publică centrală pentru protecția mediului, din veniturile rezultate în urma scoaterii la licitație a certificatelor de emisii de gaze cu efect de seră, conform art. 12 alin. (2) din O.U.G. nr. 115/2011 privind stabilirea cadrului instituțional și autorizarea Guvernului, prin Ministerul Finanțelor, de a scoate la licitație certificatele de emisii de gaze cu efect de seră atribuite României la nivelul Uniunii Europene, cu modificările și completările ulterioare. La solicitarea Ministerului Finanțelor, Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor va oferi suport, conform atribuțiilor ce îi revin, pentru promovarea cadrului legal necesar constituirii colectivului interministerial care va avea ca principale atribuții identificarea, selectarea și aprobarea cheltuielilor/proiectelor verzi. <i>Subrecomandările III-14 și III-15</i> Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor va oferi sprijin Departamentului pentru Dezvoltare Durabilă (DDD), care implementează proiectul cu aplicare națională SIPOCA 613 : „România Durabilă - Dezvoltarea cadrului strategic și instituțional pentru implementarea Strategiei Naționale pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030 (SNDDR 2030)”, unul dintre obiectivele specifice ale proiectului fiind constituirea Codului Român al Sustenabilității (CRS). Codul va face parte din mecanismul de monitorizare a progresului în implementarea SNDDR 2030. CRS se realizează după modelul Codului German al Sustenabilității (https://www.deutscher-nachhaltigkeitskodex.de/en-gb/). Acesta va cuprinde referiri precise la mecanismele de raportare nefinanciară de către toate entitățile care intră sub incidența prevederilor <i>Ordinului Nr. 1938/2016 din 17 august 2016 privind modificarea și completarea unor reglementări contabile și ale Ordinului Nr.1239/2021 din 22 octombrie 2021 pentru modificarea și completarea unor reglementări contabile aplicabile operatorilor economici</i>. CRS va crea transparență și comparabilitate privind performanța sustenabilității entităților și va releva atitudinea mediului de afaceri privind aplicarea principiilor dezvoltării durabile. Toate formele de organizare, indiferent de domeniu sau dimensiune, care nu sunt supuse obligației de raportare, vor putea aplica, în mod voluntar, CRS. La solicitarea Departamentului pentru Dezvoltare Durabilă, MMAP va contribui la realizarea unei platforme de raportare online care va cuprinde aspecte ce țin de: sustenabilitate, mediu, social și de personal pe domeniul sau de responsabilitate (aspectele de mediu), respectarea drepturilor omului, combaterea corupției și a dării de mită. Criteriile Codului stabilesc de asemenea necesitatea raportării politicilor entităților, rezultatelor aplicării acestora și a riscurilor aferente.
--	--	---

		Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor va oferi suportul necesar în cadrul mecanismului de raportare nefinanciară ce se va realiza prin intermediul unei platforme online pentru informațiile cu referință la mediu, în cadrul proiectului pe care îl implementează SGG prin DDD – SIPOCA 613: „România Durabilă – Dezvoltarea cadrului strategic și instituțional pentru implementarea Strategiei Naționale pentru Dezvoltarea Durabilă a României 2030 (SNDDR 2030)”, care se derulează până în luna iulie 2023, în care unul dintre obiectivele specifice ale proiectului este constituirea Codului Român al Sustenabilității (CRS). Până în prezent, DDD a parcurs mai multe activități ale proiectului privind obiectivul CRS. <i>Subrecomandarea III-16</i> Prin Hotărârea nr. 563/2022 pentru constituirea, organizarea și funcționarea Comitetului interministerial privind schimbările climatice, a fost creat Comitetul interministerial privind schimbările climatice. Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor a furnizat sprijin către Secretariatul General al Guvernului pentru elaborarea proiectului de hotărâre a Guvernului privind constituirea, organizarea și funcționarea Comitetului Interinstituțional privind Schimbările Climatice, care este în prezent în procedură de avizare externă. Principalele obiective ale Comitetului sunt reprezentate de coordonarea strategică a elaborării politicilor din sectoarele care au un impact asupra schimbărilor climatice, în concordanță cu angajamentele luate la nivel național, față de Uniunea Europeană, Organizația Națiunilor Unite și alte organizații internaționale la care România este parte, precum și monitorizarea progreselor înregistrate de instituțiile din România în implementarea acestora. Totodată, la nivelul Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor (MMA) se află în proces de revizuire Strategia privind schimbările climatice atât pentru componenta de adaptare, cât și pentru cea de atenuare. În ceea ce privește componenta de adaptare, revizuirea Strategiei și elaborarea unui nou Plan național de acțiune pentru implementarea acesteia pentru perioada 2021 – 2030 se realizează în cadrul proiectului “Consolidarea capacității instituționale pentru îmbunătățirea politicilor din domeniul schimbărilor climatice și adaptarea la efectele schimbărilor climatice”. Proiectul este implementat de MMA în calitate de lider, în parteneriat cu Agenția Națională pentru Protecția Mediului (ANPM), Garda Națională de Mediu (GNM), Agenția Națională pentru Aree Naturale Protejate (ANANP) și Universitatea București. În cadrul proiectului au fost cuprinse activități de consultare a tuturor factorilor interesați, urmând ca în perioada imediat următoare să fie realizate diverse activități de informare și consultare atât la nivel de instituții publice și private, organizații non-guvernamentale, cât și la nivelul societății civile. În același timp, Ministerul Energiei și Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, cu sprijinul Comisiei Europene, prin Direcția DG Reform au finalizat, în octombrie 2021, procedura de contractare în vederea actualizării Planului Național Integrat în domeniul Energiei și Schimbărilor Climatice (PNIESC) și elaborării “Strategiei pe termen lung a României pentru reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră” (LTS), în conformitate cu prevederile Regulamentului(UE) 2018/1999 privind guvernarea uniunii energetice. Prin actualizarea, respectiv întocmirea documentelor strategice sus-menționate se urmărește să se reflecte obiectivul ambițios al UE de atingere a neutralității climatice la nivelul anului 2050, cu o țintă intermediară de reducere a emisiilor cu 55% față de nivelul anului 1990, până în anul 2030. În funcție de evoluția lucrărilor și consultărilor ce vor fi efectuate în cadrul procesului indicat, MMA va furniza linii strategice directe pentru cele mai stringente probleme în materie de mediu și climă. <u>Ministerul Investițiilor și Proiectelor Europene (MIPE)</u>
--	--	---

		Prevederile art.6 din Regulamentul Dispozițiilor Comune (UE)/2021/1060 care guvernează politica de coeziune în perioada 2021 – 2027 stipulează faptul că Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR) și Fondul de coeziune (FC) contribuie cu 30% și, respectiv, 37% din contribuția Uniunii la cheltuielile sprijinite pentru îndeplinirea obiectivelor climatice stabilite pentru bugetul Uniunii. Totodată, trebuie amintit că Fondul pentru tranziție justă (FTJ), acest nou fond aferent politicii de coeziune, va sprijini, de asemenea, tranziția climatică în regiunile cu emisii industriale ridicate, având 100% contribuție la obiectivul privind schimbările climatice. Ponderile de contribuție a intervențiilor din fonduri europene la obiectivele Uniunii privind schimbările climatice se regăsesc în anexa 1 a Regulamentului Dispozițiilor Comune. Astfel, în conformitate cu investițiile propuse în programele naționale și regionale și în acord cu Anexa 1 a Regulamentului Dispozițiilor Comune, din alocare națională aferentă politicii de coeziune de aprox. 31 mld. euro, aprox. 6,8 mld. euro (5,5 mld. FEDR și 1,3 mld. FC), la care se adaugă alocarea FTJ de aproximativ 2,1 mld. euro, vizează investițiile care au contribuție la combaterea sau adaptarea la schimbări climatice. Din perspectiva finanțării acordate din fonduri europene pentru proiectele verzi, Politica de Coeziune pentru perioada 2021 – 2027 va susține în special investițiile publice pentru obiectivele de tranziție ecologică, în principal prin Obiectivul de Politică 2 (O Europă mai verde, rezilientă, cu emisii reduse de dioxid de carbon, prin promovarea tranziției către o energie curată și echitabilă, a investițiilor verzi și albastre, a economiei circulare, a atenuării schimbărilor climatice și a adaptării la acestea, a prevenirii și gestionării riscurilor, precum și a unei mobilități urbane durabile), dar și prin Obiectivul de Politică 3 (O Europă mai conectată prin sporirea mobilității), Obiectivul de Politică 1 (O Europă mai competitivă și mai inteligentă, prin promovarea unei transformări economice inovatoare și inteligente și a conectivității TIC regionale) și obiectivul specific care permite regiunilor și cetățenilor să facă față efectelor sociale, asupra ocupării forței de muncă, economice și de mediu ale tranziției către țintele energetice și climatice ale Uniunii pentru 2030 și o economie neutră din punct de vedere climatic a Uniunii până în 2050, în temeiul Acordului de la Paris. Astfel, din perspectiva programelor care sprijină tranziția verde, aceasta se realizează prin intermediul Programului Dezvoltare Durabilă (PDD) 2121 – 2027 care va finanța intervențiile din următoarele sectoare: infrastructura de apă și apă uzată; economia circulară; conservarea biodiversității; calitatea aerului și siturile contaminate; adaptarea la schimbările climatice; managementul riscurilor; îmbunătățirea eficienței energetice, creșterea gradului de utilizare a energiei regenerabile și dezvoltarea sistemelor inteligente de energie. Alocare climă PDD: 1.596.211.205 euro (1.258.981.578 FEDR și 337.229.627 FC). De asemenea, cele 8 programe Regionale (alocare climă 2.816.423.093 FEDR, eficiență energetică și infrastructură verde), programul Transport (alocare climă 2.214.690.049 euro – 1.232.942.400 euro FEDR + 981.747.649 euro FC – infrastructură verde), Programul Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare (64.700.000 euro FEDR – întreprinderi verzi), Programul Incluziune și Demnitate Socială (50.000.000 euro FEDR – eficiență energetică) și Programul Tranziție Justă (întreaga alocare PTJ 2.139.715.532 euro) conțin acțiuni care au contribuție însemnată la obiectivul privind schimbările climatice. Pentru mai multe detalii cu privire la intervențiile eligibile și alocările financiare specifice proiectelor verzi ce se regăsesc în programele aferente Politicii de Coeziune, pot fi consultate versiunile aprobate ale Programelor naționale
--	--	---

		și regionale aferente perioadei de programare 2021 – 2027, care se pot regăsi accesând link-ul : https://mfe.gov.ro/minister/perioade-de-programare/perioada-2021-2027/. De asemenea, din perspectiva Planului Național de Redresare și Reziliență (PNRR), MIPE, în calitate de coordonator național, nu gestionează reforme și/sau investiții care să facă obiectul emiterii de obligațiuni verzi. Totuși, pentru a sprijini inițiativa Ministerului de Finanțe, MIPE a identificat investițiile care contribuie la obiectivele climatice și a solicitat coordonatorilor de reforme și/sau investiții să transmită sumele suplimentare ce vor fi suportate din finanțare publică națională, exclusiv TVA, ce pot face obiectul emiterii de obligațiuni verzi. <u>Ministerul Economiei (Direcția Politici Industriale și Competitivitate)</u> <i>Subrecomandarea II.7 - În curs de realizare</i> În cadrul Direcției Politici Industriale și Competitivitate din cadrul Ministerului Economiei se află în curs de elaborare <i>Strategia Națională de Competitivitate</i> (SNC) 2021-2027, în cadrul proiectului SIPOCA 605 - “Creșterea capacității administrative a Ministerului Economiei în vederea monitorizării, evaluării și coordonării politicilor publice din domeniul competitivității economice”. Ca urmare a <i>Recomandării CNSM nr. R/6/2021 privind sprijinirea finanțării verzi</i>, măsura II. 7 - ”Elaborarea unei politici industriale care să pună accent pe agenda schimbărilor climatice, cu etapizare anuală până în anul 2025, în corelație cu Noua strategie industrială pentru Europa a Comisiei Europene unde accentul este pus pe două domenii: tranziție verde și digitalizare. Politica industrială trebuie să conțină și soluții de relocare din străinătate în România a unor lanțuri globale de producție legate de schimbările climatice”, noua <i>Strategie Națională de Competitivitate</i> (SNC) 2021-2027), în curs de elaborare, are în vedere agenda schimbărilor climatice precum și Noua strategie industrială a Europei cu accent pe cele două domenii: tranziție verde și digitalizare. De asemenea, se are în vedere introducerea unor referințe privind soluții de relocare din străinătate în România a unor lanțuri globale de producție legate de schimbările climatice. Termenul de finalizare a SNC 2021-2027 este noiembrie 2022 , dată la care va fi îndeplinită și măsura II. 7. din <i>Recomandarea CNSM nr. R/6/2021 privind sprijinirea finanțării verzi</i>. A fost elaborat proiectul de HG și supus dezbaterii publice pentru aprobarea Strategiei Naționale de Competitivitate 2021- 2027 în octombrie 2022. De asemenea, Ministerul Economiei, împreună cu Secretariatul General al Guvernului și Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor au adoptat în 21 septembrie 2022 Hotărârea 1172/2022 pentru aprobarea Strategiei naționale privind economia circulară. Direcțiile și obiectivele formulate în această Strategie vor constitui baza pentru un Plan de Acțiune care este în curs de elaborare iar data estimată finalizării acestuia este septembrie 2023 <i>Subrecomandarea II.8</i> A fost instituită Schema de ajutor de minimis în vederea tranziției către economia circulară (https://economie.gov.ro/schema-ajutor-de-minimis-pentru-economia-circulara2/) iar în perioada 19 decembrie 2022
--	--	---

		– 31 ianuarie 2023 a fost deschisă sesiunea de depunere a cererilor de finanțare, în cadrul Direcției Politici Industriale și Competitivitate din cadrul Ministerului Economiei. Schema de ajutor de minimis își propune să sprijine întreprinderile în vederea stimulării realizării unor investiții și a unor categorii de activități cu finanțare din fonduri de la bugetul de stat, astfel cum sunt prevăzute în Ordonanța de Guvern nr.27/2022 privind reglementarea unor măsuri financiare prin instituirea schemei de ajutor de minimis în vederea tranziției către economia circulară. Ajutorul de minimis se acordă întreprinderilor prin alocări de la bugetul de stat, prin bugetul Ministerului Economiei, sub formă de granturi, în raport cu cheltuielile eligibile prevăzute în art. 25 din OG nr. 27/2022. Bugetul maxim al schemei este echivalentul în lei al sumei de 8 milioane Euro. Proiectele din cadrul schemei sunt finanțate în procent de 85% din cheltuielile eligibile iar beneficiarii sunt obligați să asigure o cofinanțare de 15% din surse proprii, sub o formă care să nu facă obiectul niciunui alt ajutor public. <u>Ministerul Antreprenoriatului și Turismului (MAT)</u> La sfârșitul lunii decembrie 2021, au fost înființate Ministerul Antreprenoriatului și Turismului (MAT) și respectiv Ministerul Economiei. În baza atribuțiilor prevăzute în <i>HG nr. 1327/2021 privind înființarea MAT</i>, ministerul a preluat numai măsurile 8,9,15 din cadrul <i>Recomandării CNSM privind sprijinirea finanțării verzi</i>. <i>Subrecomandarea II-8</i> În ceea ce privește subrecomandarea 8 „Punctarea sensibil suplimentară în orice schemă de sprijin oferită de autorități (ajutoare de stat, garanții provenind de la fondurile de garantare a creditelor, finanțări prin fonduri europene, promovare investiții, exporturi etc.) a firmelor care contribuie semnificativ la realizarea agendei schimbărilor climatice”, în procesul de pregătire a noilor scheme de sprijinire financiară de la bugetul de stat a IMM-urilor autohtone (ca de pildă, Programul StartUp Nation Romania), MAT are în vedere acordarea de puncte suplimentare pentru contribuția IMM-urilor la realizarea obiectivelor agendei schimbărilor climatice, în conformitate cu prevederile Acordului de la Paris încheiat în 2015. <i>Subrecomandarea II-9</i> În vederea aplicării subrecomandării 9 ”Elaborarea și publicarea unei metodologii de identificare a firmelor cu capital autohton care produc în mod competitiv bunuri și servicii legate de sectoare verzi. Elaborarea, actualizarea periodică și publicarea listei acestor firme identificate folosind metodologia menționată. Implicarea reprezentanților diplomați și comerciali ai României din străinătate în promovarea firmelor prezente pe această listă”, MAT a efectuat, până în prezent, o serie de activități ce vizează cercetarea preliminară în ceea ce privește domeniul economiei verzi: • Întrucât nu există o definiție unanim acceptată la nivel internațional, prin conceptul de „economie verde” MAT înțelege, în general, o economie cu dezvoltare durabilă în care sunt reduse riscurile pentru mediul ambiant și constrângerile ecologice (emisii reduse de carbon, eficiență în utilizarea resurselor, incluziune socială etc.). • Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor (MMA) a menționat în cadrul „Strategiei naționale privind schimbările climatice și creșterea economică bazată pe emisii reduse de carbon pentru perioada 2016-2020”
--	--	--

		așa-numite „sectoare verzi” din cadrul economiei naționale. În sfera de competență a MAT se află IMM-urile care sunt active în sectoarele verzi: industrie, gestionare deșeuri și apă. • Pentru elaborarea unei metodologii de identificare a firmelor care produc bunuri/ servicii în sectoarele mai sus menționate, MAT consideră că ar trebui luate în considerare toate firmele, indiferent de forma de proprietate a capitalului, și nu numai cele autohtone. • Ca atare (precum și în legătură cu aplicarea subrecomandării 15), MAT are în vedere crearea unui grup de lucru în care să fie implicate instituții publice și organizații private relevante (de ex. Ministerul Economiei, MMAP, ONRC, patronate de ramură, ONG-urile de mediu, IMM-uri). • După stabilirea metodologiei, MAT urmează să publice pe site-ul propriu și să actualizeze periodic lista firmelor identificate. <i>Subrecomandarea III-15</i> În ceea ce privește subrecomandarea 15 ”Încurajarea raportării nefinanciare de către IMM, prin: (i) publicarea unui model de raportare simplificat; (ii) digitalizarea raportării și (iii) alocarea de fonduri pentru creșterea capacității de raportare a IMM, inclusiv prin realizarea de ghiduri. Crearea unui cadru de monitorizare a raportării declarației nefinanciare, automatizat”, MAT face următoarele precizări: • Strict din perspectiva atribuțiilor prevăzute de lege, ministerul apreciază că măsura raportării nefinanciare de către IMM-uri a aspectelor de mediu ar putea avea un impact negativ (în prezent necuantificabil, dar potențial semnificativ mai ales în contextual actual al pandemiei COVID-19 și a mediului internațional turbulent) îndeosebi asupra microîntreprinderilor și a întreprinderilor mici, întrucât ar constitui o nouă povară administrativă exprimată prin creșterea costurilor de conformare a acestora și, totodată, prin sporirea birocrăției în sectorul IMM. În acest fel ar fi complet ignorat principiul “Gândeți mai întâi la scară mică” (<i>Think Small First</i>), prevăzut în <i>Small Business Act</i>. • Ca atare, ministerul propune ca grupul de lucru mai sus menționat să investigheze poziția reprezentanților sectorului IMM (de ex. CNIPMMR, patronatele de ramură, asociațiile profesionale) și să efectueze o evaluare preliminară a impactului reglementărilor (după modelul <i>Regulatory Impact Assessment</i> la Uniunii Europene) cu privire la extinderea obligativității raportării nefinanciare și asupra IMM-urilor. <u>Ministerul Afacerilor Externe (MAE)</u> <i>Sub-recomandarea II.9</i> Prin scrisoarea nr.F4/2081/30 iunie 2021 și mesajul electronic din data de 1 martie 2023, MAE a comunicat următoarele: MAE își manifestă disponibilitatea de a coopera, în domeniul său de competență, cu alte ministere și instituții în vederea materializării sugestiilor formulate în sub-recomandarea II.9 din cadrul Recomandării CNSM nr.R/6/2021. În mod concret, competențele MAE în materie se referă la modul în care firmele care urmează a fi selectate pe lista celor care produc în mod competitiv în România bunuri și servicii legate de sectoarele verzi vor fi promovate în demersuri, acțiuni de cooperare și proiecte în plan extern. Rețeaua Birourilor de Promovare Comercială și Economică (BPCE) care funcționează în cadrul ambasadelor și misiunilor diplomatice ale României din străinătate, având atribuții directe de promovare a intereselor mediului de
--	--	---

		afaceri din România, este alcătuită din reprezentanți ai Ministerului Economiei, Antreprenoriatului și Turismului (MEAT). În același timp, având în vedere conținutul sub-recomandării II.9 privind “elaborarea și publicarea unei metodologii de identificare a firmelor cu capital autohton care produc în mod competitiv în România bunuri și servicii legate de sectoarele verzi”, MAE sugerează includerea în rândul instituțiilor care vor concura la implementarea recomandării a Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor (MMA) și a ministerelor economice de linie, altele decât MEAT (cu atribuții în sectoare ale economiei precum agricultură, transporturi, finanțe, comunicații și IT etc). MAE opinează că MMA și ministerele economice menționate vor avea un rol esențial în definirea metodologiei/criteriilor de selectare a firmelor respective. La data de 24 februarie 2023 s-a înființat Agenția Română pentru Investiții și Comerț Exterior – ARICE (prin Hotărârea Guvernului României nr.153/22 februarie 2023, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.161/24.02.2023), care a preluat, în mare parte, rețeaua de consilieri economici responsabili cu promovarea la nivel extern a intereselor economice ale României. <u>Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale (MADR)</u> MADR va implementa scheme de ajutor de stat începând din anul 2023, după cum urmează: Energie verde 1. SCHEMA de ajutor de stat privind sprijinirea investițiilor în noi capacități de producere a energiei electrice produse din surse regenerabile pentru autoconsumul întreprinderilor din cadrul sectorului agricol și industriei alimentare Aprobata prin Ordinul 70 din data de 16.02.2023, de Ministru agriculturii si dezvoltarii rurale si Ministrul energiei. Pachetul Schemei la acest moment se află în analiza la BEI. Bugetul schemei Bugetul total estimat al schemei pentru sectorul agroalimentar este de 750.000.000 euro, (500.000.000 euro pentru sectorul agroalimentar si 250.000.000 pentru sistemul de irigații) și reprezintă sume nerambursabile din Fondul pentru modernizare, pentru perioada 2023-2028. Bugetul mediu anual al schemei nu va depăși 150.000.000 euro, în cadrul fiecărei proceduri de ofertare concurențială fiind stabilit bugetul afectat procedurii concurențiale respective Beneficiari Proiectele pentru construirea pe teritoriul României de noi capacități de producție a energiei din sursele regenerabile de energie selectate drept câștigătoare în baza unei proceduri de ofertare concurențială pot avea ca beneficiari: 1. Întreprinderile din sectorul agricol (microîntreprinderi, întreprinderi mici, mijlocii și întreprinderi mari), legal constituite și înregistrate la ONRC; 2. Întreprinderile din sectorul industriei alimentare (microîntreprinderi, întreprinderi mici, mijlocii și întreprinderi mari) 3. Organizații/federații de organizații din domeniul îmbunătățirilor funciare (OUAI/FOUAI), constituite conform Legii nr. 138/2004 privind îmbunătățirile funciare, republicată, cu modificările și completările ulterioare. Potențialii beneficiari ai prezentei scheme de ajutor de stat din sectoarele agricultură și industrie alimentară trebuie să aibă înscrise și autorizate în statutul societăților ca activități principale sau activități secundare, activități desfășurate în sectoarele menționate definite de următoarele coduri CAEN:
--	--	---

		a) COD CAEN 01 - Agricultură, vânătoare și servicii anexe b) COD CAEN 10 - Industria alimentară c) COD CAEN 11 - Fabricarea băuturilor 2. MADR și ADS au elaborat un Proiect de ORDONANȚĂ DE URGENȚĂ privind unele măsuri pentru realizarea investițiilor necesare dezvoltării infrastructurii energetice a României finanțate din fonduri alocate în cadrul capitolului REPowerEU, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative ce se afla în curs de avizare la ministerele avizatoare. A fost întocmit în baza Memorandumul cu tema: Întreprinderea măsurilor și realizarea demersurilor legale în vederea realizării investițiilor necesare dezvoltării infrastructurii energetice a României, aprobat în ședința Guvernului din data de 30 august 2022. <u>Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației (MDLPA)</u> <i>Subrecomandarea I-3</i> Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației contribuie la îndeplinirea <i>Recomandării CNSM nr. R/6/2021 privind sprijinirea finanțării verzi</i>, participând activ la elaborarea Cadrului general pentru obligațiuni verzi la nivel suveran. Astfel, a fost identificat încă din luna februarie 2023 un pachet de investiții finanțate de către MDLPA care pot fi incluse ca proiecte verzi/cu componente ESG și care ar putea fi finanțate prin intermediul obligațiunilor verzi/durabile care ar urma să fie emise de statul român în anul 2023 (obiective finanțate prin programele de investiții de la bugetul de stat care includ sisteme de canalizare și/sau stații de epurare), iar MDLPA va asigura participarea la întâlnirea organizată de Ministerul de Finanțe cu ocazia misiunii de asistență tehnică a Băncii Mondiale din perioada 15-17 martie 2023.
<i>Recomandarea CNSM nr. R/1/2022 privind amortizorul anticiclic de capital în România</i>	BNR	BNR a implementat recomandarea CNSM privind aplicarea nivelului de 0,5% al amortizorului anticiclic de capital prin emiterea <i>Ordinului BNR nr.6/2021 pentru modificarea Ordinului Băncii Naționale a României nr.12/2015 privind amortizorul de conservare a capitalului și amortizorul anticiclic de capital</i> (publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 1130 din 26.11.2021).
<i>Recomandarea CNSM nr. R/2/2022 privind amortizorul anticiclic de capital în România</i>	BNR	BNR a implementat recomandarea CNSM privind aplicarea nivelului de 0,5% al amortizorului anticiclic de capital prin emiterea <i>Ordinului BNR nr.6/2021 pentru modificarea Ordinului Băncii Naționale a României nr.12/2015 privind amortizorul de conservare a capitalului și amortizorul anticiclic de capital</i> (publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 1130 din 26.11.2021).
<i>Recomandarea CNSM nr. R/3/2022 privind creșterea sustenabilă a intermediarii financiare</i>	BNR, ASF, Guvern	Sinteza măsurilor/demersurilor efectuate de destinatari până în prezent sunt prezentate în continuare: <u>Banca Națională a României (BNR)</u> În ceea ce privește recomandările adresate BNR, măsurile ce au fost luate în scopul implementării acestora includ: Sub-recomandările II.4, 5, 7 - Primul pas în planul de acțiune propus este evaluarea nivelului educației financiare a antreprenorilor și stabilirea indicatorilor de monitorizare periodică a progreselor. În acest scop, BNR a propus revizuirea <i>Sondajului privind accesul la finanțare al companiilor nefinanciare din România (FCNEF)</i> care se va derula în luna martie 2023 pentru a încorpora întrebări standard pentru măsurarea nivelului educației financiare a firmelor din România. Împreună cu

		INS, BNR se va asigura că sondajul este reprezentativ atât la nivel național, cât și din perspectiva dimensiunii firmelor și a principalelor sectoare economice de activitate. Revizuirea FCNEF se va realiza prin introducerea unei noi secțiuni, dezvoltată pe baza cadrului de evaluare a alfabetizării financiare a IMM de către OCDE. Pe baza metodologiei OCDE, BNR va evalua nivelul de educație financiară al firmelor din România (preponderent IMM), iar indicatorii vor fi recalculați periodic în vederea monitorizării evoluției nivelului cunoștințelor financiare ale antreprenorilor (de exemplu, o dată la 2 ani). - BNR a propus, de asemenea, recalibrarea programului BNR <i>EconomicHub</i>. Folosind infrastructura proiectului EconomicHub realizat de BNR în parteneriat cu Camerele de Comerț și Industrie județene, a fost propusă organizarea de prelegeri/conferințe cu IMM, alături de mediul academic și sectorul bancar, tematica fiind astfel croită pentru: • Creșterea educației financiare a antreprenorilor prin atingerea tuturor componentelor acestora (cunoștințe financiare, comportament financiar, atitudine financiară). • Creșterea sustenabilă a incluziunii financiare. • Creșterea conștientizării cu privire la produsele și serviciile oferite de bănci și IFN. • Promovarea digitalizării activității firmei și a utilizării serviciilor bancare digitale. • Managementul riscurilor, respectiv riscuri ce pot fi acceptate, diminuate sau transferate (prin utilizarea produselor de asigurare). - Direcțiile de specialitate din cadrul BNR au în lucru <i>Nota privind creșterea educației financiare a firmelor din România</i>, ce conține, pe lângă propunerile mai sus menționate, o serie de alte măsuri, care vor conduce la creșterea educației financiare și digitale a companiilor nefinanciare autohtone: (i) identificarea imaginii standard și a tiparului firmelor de succes; popularizarea acestui tipar; (ii) identificarea lecțiilor cheie pentru un bun management și popularizarea acestora în rândul conducerii firmelor; (iii) soluții de creștere a incluziunii financiare și (iv) digitalizare. - Banca Națională a României împreună cu Academia de Studii Economice din București au demarat un Protocol de colaborare care prevede și organizarea în parteneriat, începând cu anul universitar 2022/2023, a unui program de masterat cu specializare în activitatea băncilor centrale și a instituțiilor financiare, similar programelor implementate la nivel european de alte bănci centrale. Măsura s-a materializat în transformarea programului de masterat BANCAS și recroirea curriculei acestuia pentru a servi drept instrument de perfecționare profesională pentru specialiști din banca centrală și din departamentele instituțiilor de credit care se află în strânsă legătură cu activitatea băncii centrale (trezorerie, creditare, managementul riscurilor, reglementare etc.). Programul de masterat își propune, prin masteranzii astfel formați, să conducă și la creșterea intermedierei financiare prin îmbunătățirea gradului de pregătire profesională a salariaților din sistemul financiar. <u>Autoritatea de Supraveghere Financiară (ASF)</u> Programele ASF necesare îndeplinirii obiectivelor CNSM (punctele 4, 5 și 7) sunt deja dezvoltate și se realizează pe baze stabile și continue, astfel încât recomandările care cuprind elemente de educație financiară sunt considerate îndeplinite de către ASF.
--	--	--

		Pentru îndeplinirea recomandărilor CNSM, ASF realizează programe de educație financiară naționale, alocând resurse proprii, cât și prin intermediul Fundației Institutul de Studii Financiare, organizație înființată de ASF și aliniată la obiectivele sale strategice. Programul ASF dedicat firmelor – IMMHub – a fost demarat în 2022. Programul are ca obiectiv crearea de hub-uri regionale care să pună la dispoziția antreprenorilor diferite noțiuni de piață financiară necesare dezvoltării afacerilor prin utilizarea de produse, servicii și instrumente financiare, precum și să creeze un suport informațional larg. Finanțarea prin piața de capital, utilizarea unor asigurări specifice afacerii, utilizarea unor asigurări sau a pensiilor private pentru îmbunătățirea eficienței angajaților și creșterea productivității muncii – sunt doar câteva exemple din temele abordate în cadrul IMMHub. Până în prezent au fost realizate întâlniri în 2 regiuni (Centru – Alba Iulia și București) și este în curs de realizare la această dată o întâlnire în Cluj-Napoca și o întâlnire în luna martie adresată antreprenorilor femei. Între întâlniri, hub-ul funcționează ca un mediu de comunicare la distanță între membrii săi, ASF transmițând participanților informații din piața financiară. La aceste hub-uri, alături de ASF, participă și ISF și mediul universitar local, care pot contribui la atingerea obiectivelor programului, precum și entități și instituții ale pieței financiare (BVB, UNSAR). Un alt program al ASF de educație financiară este Wellness Financiar, acesta adresându-se firmelor care, la rândul lor, pun la dispoziția salariaților seminare de educație financiară la locul de muncă. Aceste seminare sunt adresate personalizat personalului de execuție, personalului cu atribuții de consultanță pentru management (financiar-contabilitate ș.a.) sau managerilor. Programul se realizează efectiv din 2020 și până în prezent, au participat la el mai multe companii și organizații profesionale, în total peste 31.600 de participanți Platforma studiifinanciare.ro dezvoltată de ASF în 2022 este o resursă online de informare adresată profesioniștilor și managerilor, destinată conștientizării acestora cu privire la diferite aspecte economico-financiare și la creșterea gradului de educație financiară și economică. În ceea ce privește educația tinerilor, programele ASF adresate acestui grup țintă și realizate începând cu 2015 îndeplinesc criteriile stabilite de Recomandarea CNSM (crearea unui cadru național de formare, implicarea specialiștilor și a mediului antreprenorial, formarea și implicarea cadrelor didactice, adresarea tematicilor diverse aferente educației financiare, economice și antreprenoriale). Peste 296.700 de copii și tineri din învățământul preuniversitar național, peste 27.400 de tineri din mediul universitar, peste 1.400 de cadre didactice din învățământul preuniversitar – sunt doar câteva repere statistice ale programelor naționale ale ASF de educație financiară. Sunt realizate constant nu numai programe, dar și module personalizate ale acestora, care au ca scop păstrarea conținutului mereu în actualitate pentru tineri, urmărindu-se o abordare flexibilă, modernă, personalizată. Academia de Investiții și Academia de Asigurări sunt 2 proiecte ale ASF și ISF, împreună cu organizații profesionale ale piețelor financiare, adresate studenților și masteranzilor și care au ca scop completarea cunoștințelor teoretice și practice în domeniu ale acestora. Organizarea pentru mediul universitar a unor seminare susținute de antreprenori de succes este, de asemenea, o astfel de componentă modulară a programelor ASF de educație financiară.
--	--	--

		În 2022 a avut loc un program de internship la ASF adresat studenților și masteranzilor, pentru a contribui la îmbunătățirea pregătirii teoretice și practice a viitorilor specialiști. De asemenea, programul ASF adresat mediului universitar conține un modul destinat sprijinirii cercetării. ASF, ISF și mari centre universitare participă la astfel de activități comune care să sprijine fundamentarea unor decizii strategice. Un exemplu este proiectul în desfășurare al organizării de focus-grupuri în diferite centre universitare, obiectivul fiind de observare a unor aspecte aferente sistemului financiar actual și fundamentare a unor decizii care să contribuie la stabilitatea acestuia. Totodată, prin intermediul ISF se derulează un amplu program de stagii de practică, dezvoltat de Institut care joacă rolul de coordonator al entităților reglementate și care participă la acest program național. O platformă unică a fost creată pentru a oferi tinerilor astfel de stagii. Într-un parteneriat ASE-ISF, organizat ca specializare în cadrul programului MRACT se realizează TACT, un program de master de tehnici actuariale, care a avut până în prezent 14 serii organizate, cu 470 de participanți. Două conferințe anuale internaționale sunt realizate de ASF și ISF, acestea adresându-se deopotrivă mediului financiar și mediului academic: Conferința Internațională ISF formare și certificare financiară în România (în fiecare toamnă) și Conferința Europeană a Serviciilor Financiare ECFS (în primăvară), în completarea cărora o serie de alte astfel de manifestări fiind oferite în vederea susținerii demersurilor naționale în domeniul educației financiare. În ceea ce privește punctul 8 din cadrul Recomandării CNSM R/3/2022, potrivit informațiilor comunicate de către ASF, în vederea monitorizării evoluției pachetului CE privind finanțele digitale și demararea măsurilor necesare pentru pregătirea transformării digitale a piețelor financiare nebankare, în acord cu măsurile stabilite la nivel european, în cadrul ASF a fost constituit un Grup de lucru permanent privind Finanțele digitale. Acesta derulează în prezent activități în vederea aplicării Regulamentului (UE) 858/2022 privind un regim-pilot pentru infrastructurile pieței bazate pe tehnologia registrelor distribuite, în vederea identificării soluțiilor necesare implementării în cele mai bune condiții a acestuia. Regulamentul UE 858/2022, recent adoptat, urmează să se aplice începând cu data 23 martie 2023. Acesta are drept obiectiv dezvoltarea piețelor secundare pentru instrumentele financiare <i>tokenizate</i>, promovarea adoptării tehnologiei registrelor distribuite (DLT) în sfera serviciilor de tranzacționare și post-tranzacționare. În același timp prin aplicarea acestui program pilot este generată oportunitatea de a acumula experiență cu privire la beneficiile, dar și provocările generate de utilizarea DLT de către participanții la piețe și de către autoritățile de reglementare în domeniu. Dintre activitățile derulate de grupul de lucru menționăm: (i) demersuri în vederea modificării Legii nr. 126/2018 în vederea transpunerii modificării Directivei 65/2014 efectuate prin Regulamentul (UE) 858/2022 (definiția instrumentelor financiare) și menționarea autorităților competente; (ii) realizarea de analize în vederea stabilirii nivelurilor pentru pragurile valorice de tranzacționare a instrumentelor financiare bazate pe DLT la nivel național; (iii) organizarea de consultări interne cu privire la propunerile de aprobare privind acordarea permisiunilor și derogărilor, precum și a măsurilor compensatorii necesare pentru entitățile care doresc să se implice în infrastructura pieței bazată pe DLT; (iv) oferirea de suport entităților interesate, referitoare la respectarea cerințelor prevăzute de regulament; (v) pregătirea de materiale informative și organizarea de întâlniri cu entitățile de pe piața de capital posibil a fi interesate de constituirea infrastructurii bazate pe DLT (Bursa de Valori București, Depozitarul Central, Bursa Română de Mărfuri), în calitate de operatori de infrastructură a piețelor deja autorizați;
--	--	---

		(vi) organizarea unor întâlniri cu asociațiile reprezentative pentru piața de capital în vederea prezentării regulamentului european. Referitor la punctul 9 al Recomandării CNSM R/3/2022, având în vedere rolul semnificativ deținut de Bursa de Valori București (BVB) în realizarea procesului de listare în cadrul SMT, respectiv faptul că admiterea la tranzacționare a valorilor mobiliare în cadrul unui SMT se face în conformitate cu reglementările proprii ale operatorului care administrează respectivul SMT, aprobate de ASF, ASF a cooperat cu BVB având drept scop stabilirea unui plan în vederea ducerii la îndeplinire a celor 2 obiective prevăzute la pct. 9 din Recomandarea CNSM nr. R/3/2022, prin care: • s-a agreat ca BVB să analizeze posibilitatea simplificării procedurilor de listare, urmând să aibă loc discuții ulterioare cu ASF în legătură cu aspectele vizate; • reprezentanții BVB au precizat faptul că se lucrează la nivelul BVB la o astfel de platformă care, în prezent, se află în proces de testare în ceea ce privește prima fază a procesului de listare, respectiv cea legată de acordul de principiu al BVB. În cadrul întâlnirii s-a concluzionat și faptul că, în perioada următoare, BVB va transmite ASF o prezentare a respectivei platforme, urmând ca ulterior să se organizeze o întâlnire în vederea discutării aspectelor tehnice. Potrivit informațiilor comunicate de către ASF, în luna decembrie 2022, BVB a implementat măsuri care au dus la simplificarea procedurilor de listare a firmelor pe sistemul multilateral de tranzacționare administrat de BVB, această instituție explorând în continuare întregul proces de admitere la tranzacționare pentru a identifica și eventuale alte soluții de simplificare și mai mult a acestui proces. Astfel, referitor la simplificarea procedurilor de listare, în ultimii 2 ani, în mod special, și în contextul creșterii gradului de atractivitate și de interes al societăților antreprenoriale pentru finanțarea prin intermediul pieței de capital locale, Bursa de Valori București a manifestat o preocupare intensă pentru adoptarea unor măsuri de eficientizare a procesului de admitere la tranzacționare pe Sistemul Multilateral de Tranzacționare administrat (SMT). Introducerea de noi proceduri de admitere pe SMT, atât în faza emiterii acordului de principiu, cât și în cea a admiterii la tranzacționare, a avut ca scop final fluidizarea procesului în sine și a fluxului de documente necesare, introducerea de elemente de claritate pentru o mai bună înțelegere a procesului de către Emitent și Consultantul Autorizat. Totodată, măsurile adoptate au vizat și creșterea gradului de transparență și de protecție a investitorilor, standardizarea unor documente din proces, alinierea la situația de fapt a procesului de admitere cu privire la depunerea unor documente și introducerea unor termene exprese aferente fiecărei etape. Prin introducerea unui nou pachet de măsuri în ceea ce privește admiterea pe SMT, s-a avut în vedere și acordarea de facilități pentru Emitenții existenți care solicită admiterea la tranzacționare a unui nou instrument financiar și care au deja încheiat un contract pentru activitățile de post-listare de 12 luni cu un Consultant Autorizat, în sensul eliminării obligației de a încheia un contract similar, pe o perioadă de 12 luni, pentru un nou instrument financiar care va fi admis. Prevederile noilor proceduri de admitere au vizat atât Emitentul, prin realizarea unui format standardizat al cererilor pentru fiecare etapă de admitere, o nouă structură de informații din cadrul Memorandumului, cât și Investitorii, cu scopul creșterii transparenței și încrederii în piață, prin punerea la dispoziție a raportului de audit pentru cel puțin ultimul an de activitate al Emitentului ce solicita admiterea la tranzacționare și a unui nou format de Memorandum într-o forma mai ușor de urmărit, care cuprinde informațiile necesare luării deciziei de a investi. În scopul creșterii protecției investitorilor, pentru atractivitatea Emitenților de acțiuni, BVB a modificat Codul BVB-SMT, cumulând cele 2 cerințe de admitere, respectiv free-float de 10% și un număr de minim 30 acționari.
--	--	---

		In ceea ce privește utilizarea unei platforme electronice de către Consultantul Autorizat în solicitarea de listare, BVB a inițiat în cea de a doua jumătate a acestui an, procesul de dezvoltare a unei astfel de aplicații. Într-o primă etapă, platforma va fi accesată de către Consultanții Autorizați, permițând astfel accesul mai facil și simplificând procedura de listare în relația BVB – Consultat Autorizat. După finalizarea implementării pentru piața SMT, sunt preconizate discuții cu Autoritatea de Supraveghere Financiară și cu Depozitarul Central pentru ca, într-o primă etapă, să fie asigurat accesul în platforma a celor două instituții pentru a facilita vizualizarea, descărcarea și parcurgerea documentației necesare acestora. Ulterior, discuțiile vor continua pentru a evalua posibilitatea de a integra în aceeași platformă și fluxul de comunicare al Consultantului Autorizat cu cele două instituții, astfel încât, la final, întregul proces de listare, din perspectiva Consultantului Autorizat, să se desfășoare practic prin intermediul unei platforme unice. În etapa a doua de dezvoltare a platformei electronice, Bursa de Valori București urmează să implementeze un proces similar de simplificare a procesului de admitere și pe Piața Reglementată. Totodată, prin introducerea unei platforme electronice ce va fi accesată de către Consultanții Autorizați (entitate desemnată de BVB pentru a oferi servicii specifice Emitenților în vederea admiterii la tranzacționare în Secțiunea Instrumente Financiare listate pe SMT) se are în vedere totodată permiterea accesului mai facil și simplificarea procedurii de listare în relația BVB – Consultat Autorizat. Guvern <u>Ministerul Economiei (MEC) - Direcția Politici Industriale și Competitivitate</u> Sub-recomandarea I.3 Ministerul Economiei sprijină, prin schema de ajutor de <i>minimis</i> pentru implementarea Programului de creștere a competitivității produselor industriale, dezvoltarea durabilă a întreprinderilor din industria prelucrătoare având drept scop creșterea competitivității produselor industriale realizate de întreprinderile din România, în conformitate cu principiile dezvoltării durabile și reducerea decalajelor comparativ cu celelalte țări din Uniunea Europeană. La Ministerului Economiei - Direcției Politici Industriale și Competitivitate, în perioada 14 noiembrie 2022 – 29 decembrie 2022 a fost instituită prima sesiune de depunere a cererilor de finanțare în baza schemei de ajutor de minimis „Sprijin acordat pentru implementarea Programului de creștere a competitivității produselor industriale”, aprobată prin Ordinul ministrului economiei nr.1294/16.09.2022, publicat în Monitorul Oficial al României nr.944/27.09.2022 13 februarie 2023 – 24 martie 2023 este a doua perioadă în care se depun cereri de finanțare pentru Programul de creștere a competitivității produselor industriale. Obiectivul prezentei scheme de ajutor de minimis constă în sprijinirea dezvoltării durabile a întreprinderilor cu activitatea principală industrie prelucrătoare, în sectoarele care se regăsesc în codurile CAEN 1310-3320 și/sau 3831-3832. Ajutorul de minimis este acordat sub formă de grant, din fonduri bugetare, prin bugetul Ministerului Economiei.
--	--	--

		Bugetul total estimat al schemei de ajutor minimis este de 30.000.000 lei. Suma maximă acordată unui beneficiar din bugetul schemei este egală cu echivalentul în lei al sumei de 200.000 de euro iar suma minimă alocată din bugetul schemei pentru un proiect este egală cu echivalentul în lei al sumei de 5.000 de euro. În baza noilor reglementări, Ministerul Economiei are în vedere elaborarea unor noi scheme sectoriale destinate industriei cimentului, industriei siderurgice și materialelor de construcții, care să vină în sprijinul industriei românești în vederea tranziției către economia verde. <u>Ministerul Antreprenoriatului și Turismului (MAT)</u> Sub-recomandarea II.4. Pentru a sprijini dezvoltarea IMM-urilor locale, precum și a inițiativelor private în diferite sectoare economice, MAT implementează o serie de programe naționale cu finanțare de la bugetul de stat pe parcursul anului 2023: 1. Programul Start-up Nation România vizează stimularea înființării și dezvoltării IMM-urilor și îmbunătățirea performanțelor economice ale acestora. 2. Programul național multianual pentru dezvoltarea culturii antreprenoriale în rândul femeilor manager din sectorul IMM vizează stimularea înființării și dezvoltării structurilor economice private înființate și conduse de către femei, îmbunătățirea performanțelor economice ale acestora. 3. Programul național multianual de microindustrializare – obiectivul acestei scheme de <i>minimis</i> îl constituie susținerea investițiilor în sectoarele economice prioritare, creșterea volumului de activitate și a competitivității IMM din aceste sectoare, promovarea producției interne și a conceptului “Fabricat în România”. 4. Programul de dezvoltare a activităților de comercializare a produselor și serviciilor de piață vizează sprijinirea operatorilor economici, societăților și societăților cooperative, prin creșterea nivelului de competitivitate, crearea și menținerea locurilor de muncă, digitalizarea companiilor românești din sectoarele de servicii și comerț, precum și creșterea capacităților de promovare și comerț on-line. 5. Programul național multianual pentru susținerea meșteșugurilor și artizanatului vizează stimularea dezvoltării meșteșugurilor și a micii industrii din România. 6. Programul pentru organizarea târgului întreprinderilor mici și mijlocii vizează organizarea Târgului pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii (TIMM), cu scopul promovării spiritului antreprenorial. 7. Programul național multianual de înființare și dezvoltare de incubatoare tehnologice și de afaceri vizează înființarea și dezvoltarea a 10 incubatoare de afaceri pentru studenți în parteneriat cu universități și autorități publice locale, care să găzduiască start-up-uri românești înființate de studenți în domeniile de pregătire ale universităților și care vor oferi întreprinderilor diverse servicii și facilități cu costuri reduse. 8. Programul de accelerare a dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii vizează consolidarea sectorului IMM din România, în special în sectorul productiv, prin asigurarea accesului la finanțare în vederea dezvoltării unei producții sustenabile și a creșterii ocupării forței de muncă. Sub-recomandarea II.5. Programul „ROMÂNIA HUB – România, țara tinerilor întreprinzători” constituie una dintre acțiunile prevăzute în cadrul „Strategiei guvernamentale pentru dezvoltarea sectorului întreprinderilor mici și mijlocii și îmbunătățirea mediului de afaceri din România – Orizont 2020”. Programul vizează încurajarea și stimularea înființării și dezvoltării
--	--	--

		întreprinderilor mici și mijlocii, fiind implementat de către Ministerul Antreprenoriatului și Turismului în perioada 2014 – 2020. ROMÂNIA HUB este un program integrat de pregătire, care oferă studenților, întreprinzătorilor și potențialilor întreprinzători informare, sprijin, asistență tehnică și consiliere, precum și un cadru instituțional pentru dezvoltarea capacităților antreprenoriale și creșterea competitivității pe piața locală și internațională a întreprinderilor mici și mijlocii. Obiectivul general al programului îl constituie sprijinirea elevilor și studenților în scopul dobândirii cunoștințelor teoretice și cu aplicabilitate practică, necesare începerii și dezvoltării unei afaceri, precum și a întreprinzătorilor și potențialilor antreprenori în scopul dezvoltării capacității antreprenoriale și al creșterii competitivității IMM-urilor pe piața locală și internațională, prin facilitarea accesului la informare, asistență tehnică și consiliere cu privire la programele cu finanțare nerambursabilă și la proiectele cu finanțare externă, derulate de către MAT. Programul este structurat pe 3 piloni: 1. Dezvoltarea abilităților antreprenoriale ale tinerilor. ▪ Ateliere de lucru: „Vreau să fiu antreprenor” – ateliere de pregătire, care se adresează elevilor de liceu și studenților din România cu scopul de a stârni interesul pentru antreprenoriat în rândul tinerilor români. Atelierele urmăresc însușirea de către participanți a cunoștințelor teoretice și cu aplicabilitate practică necesare începerii și dezvoltării unei afaceri. 2. Promovarea finanțării pentru IMM. ▪ Ateliere de lucru: „Surse de finanțare pentru IMM” – sesiuni de informare cu privire la programele cu finanțare nerambursabilă de la bugetul de stat, precum și la proiectele cu finanțare externă pe care le derulează MAT în vederea sprijinirii înființării și dezvoltării IMM în România. 3. Parteneriatul Public – Privat pentru IMM și noi locuri de muncă. ▪ Ateliere de lucru: „Statul mai aproape de IMM-uri” – întâlniri informative ale instituțiilor guvernamentale implicate în activitatea IMM-urilor cu reprezentanți ai mediului de afaceri. ▪ Ateliere de lucru: „Mai aproape de tineri” – stagii de practică pentru studenți, alături de consilierii MAT din București și din Agențiile pentru IMM-uri de la nivel teritorial. <u>Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale (MADR)</u> Sub-recomandarea II.5. În anul 2023 MADR a organizat un număr de 19 conferințe județene și numeroase conferințe cu grupuri de antreprenori pentru informarea mediului antreprenorial din agricultură, industria alimentară și autoritățile locale privind facilitățile de finanțare prevăzute în Planul Strategic 2023-2027. <u>Ministerul Educației (Med)</u> Sub-recomandarea II.5. Ministerul Educației, împreună cu BNR, ASF, ARB și Ministerul Finanțelor a elaborat un draft al Strategiei Naționale de Educație Financiară 2030, a cărei finalizare este prevăzută pentru trim. IV 2023. Grupul țintă al strategiei este constituit din copii și tineri, adulți și agenți economici. Este operațională platforma de educație financiară edu-fin.ro.
--	--	--

		Prin intermediul platformei s-a creat o bază de date, ce cuprinde entitățile care doresc să-și promoveze proiectele de educație financiară, derulate în nume propriu la nivel național. În învățământul preuniversitar, au fost introduse elemente de educație financiară în curriculumul național, au fost elaborate manuale dedicate (<i>Educație economico-financiară</i> – clasa a VIII-a; <i>Educație financiară</i> - la decizia școlii pentru liceu) și s-au desfășurat activități complementare. Astfel, elevii din clasele a I-a și a II-a învață să achiziționeze anumite lucruri; cei cu 1-2 ani mai mari dobândesc înțelegerea diferenței dintre nevoi și dorințe și a faptului că e nevoie să știi câți bani ai în buzunar; cei de gimnaziu devin capabili să-și administreze o serie de cheltuieli și venituri și să înțeleagă conceptele de cont, împrumut sau depozit, iar cei de liceu înțeleg riscurile și beneficiile produselor financiare, diferențele dintre investiție și speculare. Planurile de învățământ ale programelor de studii universitare de licență conțin discipline care asigură competențe de natură economico-financiară. La nivel național numărul programelor de studii care sunt dedicate educației financiare se organizează după cum urmează: - La nivel de studii universitare de licență sunt 324 de programe de studii dedicate acestor domenii în cadrul a 46 de instituții de învățământ superior (din care 34 de instituții de stat cu 257 programe și 23 de instituții particulare cu 67 programe); - La nivel de studii universitare de master sunt 405 programe de studii dedicate acestor domenii în cadrul a 54 de instituții de învățământ superior (din care 30 de instituții de stat cu 313 programe și 24 de instituții particulare cu 92 programe). Unitățile și instituțiile de învățământ desfășoară programe și proiecte destinate elevilor și studenților privind protecția împotriva incidentelor și/ sau atacurilor cibernetice, cum ar fi cele derulate în cadrul parteneriatului Ministerul Educației – Organizația Salvați Copiii. De menționat inițiativa CyberEDU.ro - platforma educațională pentru a învăța și practica securitate informatică, pentru organizarea cursurilor de securitate cibernetică, de analiza <i>malware</i>, <i>computer forensics</i>, simularea atacurilor informatice, auditarea și identificarea vulnerabilităților informatice. Platforma a găzduit o serie de competiții și inițiative (ex.: UNbreakable România; Romanian Cyber Security Challenge; DefCamp Capture the Flag). <u>Ministerul Investițiilor și Proiectelor europene (MIPE)</u> Sub-recomandarea I.2 Pct.2 prin alin.(2), art.18 din <i>OUG nr.133/2021 privind gestionarea financiară a fondurilor europene pentru perioada de programare 2021 – 2027 alocate României din Fondul european de dezvoltare regională, Fondul de coeziune, Fondul social european Plus, Fondul pentru o tranziție justă</i> este creată posibilitatea ca instituțiile financiare nebankare să fie implicate în implementarea proiectelor finanțate din fonduri europene. De asemenea, există posibilitatea ca, după caz, pentru proiectele finanțate prin instrumente financiare, instituțiile financiare nebankare să fie selectate prin aplicarea unor proceduri transparente și nediscriminatorii ca intermediari financiari. Sub-recomandarea I.5 și II.3 Pct.3 Programele aferente Politicii de Coeziune 2021 – 2027 au ca scop dezvoltarea unei României mai competitive. Astfel, Programul Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare, Programul Educație și Ocupare și cele
--	--	---

		8 Programe Regionale (câte unul pentru fiecare din cele 8 regiuni de dezvoltare ale României) sprijină mediul de afaceri, prin granturi și instrumente financiare, să extindă capacitățile de producție, să acceseze noi modele de afaceri și să dezvolte antreprenoriatul prin înființarea de noi afaceri. Totodată, sunt sprijinite infrastructurile suport pentru afaceri, de tipul incubatoare, acceleratoare, hub-uri, parcuri industriale, științifice și tehnologice, spații de <i>co-working</i> (colaborare), care să faciliteze dezvoltarea de servicii noi, inovatoare. <u>Centrul de Soluționare Alternativă a Litigiilor în domeniul Bancar (CSALB)</u> Sub-recomandarea III.11. Stadiul implementării recomandării CNSM: nerealizat Guvernul nu a solicitat, până în acest moment, opinia CSALB în scopul implementării acestei recomandări. Centrul de Soluționare Alternativă a Litigiilor în domeniul Bancar (CSALB/Centrul) nu are inițiativă legislativă pentru a putea declanșa modificarea legislativă necesară (i.e. a prevederilor relevante din cuprinsul OG nr.38/2015 privind soluționarea alternativă a litigiilor dintre consumatori și comercianți/Ordonanța), astfel încât sub-recomandarea nr.11 să fie transpusă în practică/realitate. În prezent, competența CSALB este reglementată după cum urmează: i. în raport cu consumatorii/persoanele fizice este instituită o competență generală, potrivit prevederilor mai multor articole din Ordonanță: e.g. art. 2 (Domeniul de aplicare) alin. (1); art. 21 (Centrul de soluționare alternativă a litigiilor în domeniul bancar) alin. (1) și (2); art. 24 (Soluționarea litigiilor) alin. (1) etc. ii. în raport cu persoanele juridice/companiile este instituită o competență restrânsă/limitată, urmare a transpunerii în România a Directivei revizuite privind Serviciile de Plată/PSD2, prin: ➤ Legea nr.209/2019 <i>privind serviciile de plată și pentru modificarea unor acte normative</i>: Titlul V Capitolul I <i>Competențe în legătură cu prevederile titlurilor III și IV, art. 222 alin. (4) și</i> ➤ Legea nr. 210/2019 <i>privind activitatea de emitere de monedă electronică</i>: Secțiunea a 3-a <i>Competență, sesizare și control art. 108.</i> În esență: ➤ ambele legi fac referire la CSALB (direct în Legea nr. 209/2019 și indirect în Legea nr. 210/2019, prin raportare la dispozițiile relevante din Legea nr. 209/2019); ➤ ambele extind competența CSALB și în raport cu o nouă categorie de subiecți, utilizatorii persoane juridice care accesează serviciile reglementate de cele două legi; ➤ consecutiv precizărilor anterioare, CSALB a organizat fluxuri procedurale/operationale și pentru această categorie de potențiali clienți, anume persoanele juridice care accesează serviciile reglementate de Legea nr. 209/2019 și Legea nr. 210/2019.
Recomandarea CNSM nr. R/4/2022 privind amortizorul anticiclic de capital în România	BNR	BNR a implementat recomandarea CNSM privind aplicarea nivelului de 1% al amortizorului anticiclic de capital începând cu data de 23 octombrie 2023 prin emiterea <i>Ordinului BNR nr. 7/2022 pentru modificarea Ordinului Băncii Naționale a României nr. 12/2015 privind amortizorul de conservare a capitalului și amortizorul anticiclic de capital</i> (publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr.1187 din 12 decembrie 2022).
Recomandarea CNSM nr. R/5/2022 privind amortizorul de capital pentru alte instituții de importanță sistemică din România	BNR	BNR a implementat recomandarea CNSM prin emiterea <i>Ordinului BNR nr. 8/2022 privind amortizorul aferent instituțiilor de credit autorizate în România și identificate drept alte instituții de importanță sistemică (O-SII)</i> , publicat în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 1187 din 12 decembrie 2022.

<i>Recomandarea CNSM nr. R/6/2022 privind amortizorul anticiclic de capital în România</i>	BNR	BNR a implementat recomandarea CNSM privind aplicarea nivelului de 1% al amortizorului anticiclic de capital începând cu data de 23 octombrie 2023 prin emiterea <i>Ordinului BNR nr. 7/2022 pentru modificarea Ordinului Băncii Naționale a României nr. 12/2015 privind amortizorul de conservare a capitalului și amortizorul anticiclic de capital</i> (publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr.1187 din 12 decembrie 2022).
<i>Recomandarea CNSM nr. R/7/2022 privind conformarea cu prevederile Ghidului EBA/GL/2022/12 de modificare a Ghidului EBA/GL/2020/14 privind detalierea și publicarea indicatorilor de importanță sistemică</i>	BNR, ASF	În considerarea recomandării CNSM în sensul conformării cu prevederile Ghidului EBA/GL/2022/12, Consiliul de administrație al BNR a decis, în ședința din 9 decembrie 2022, ca, la data la care va exista o instituție de tip G-SII, persoană juridică română, direcția de specialitate din cadrul BNR să asigure opozabilitatea față de instituțiile de credit vizate de prevederile ghidului EBA, prin derularea unei analize în vederea identificării unei soluții optime de completare a cadrului de reglementare (emitere de instrucțiune sau regulament/ordin ce va include sarcinile de raportare aplicabile G-SII). Până în prezent, în sectorul bancar românesc nu au fost identificate instituții de importanță sistemică globală (G-SII), ca urmare a dimensiunii relativ reduse a instituțiilor care activează pe piața bancară națională. Pragul de la care o entitate poate fi clasificată în categoria G-SII, astfel cum este stabilit la pct.6 din Ghidul EBA/GL/2020/14, este de 200 miliarde de euro, pe bază consolidată sau individuală, aplicabil la indicatorul de măsurare a expunerii utilizat pentru calcularea indicatorului efectului de levier.

*Secțiunea „Modul de implementare a recomandării” cuprinde contribuțiile transmise de autoritățile destinate ale recomandărilor CNSM.